දළදා වරුණ

මහනුවර ශ්‍රී දළදා මාළිගාව මාසිකව නිකුත් කරන
ලංකාවේ වැඩිම පිරිසක් කියවන බෞද්ධ සඟරාව

■ ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂ 2558 දුරුතු මස 04 වන ඉරු දින
■ 2015 ජනවාරි මස 04 වැනි ඉරිදා

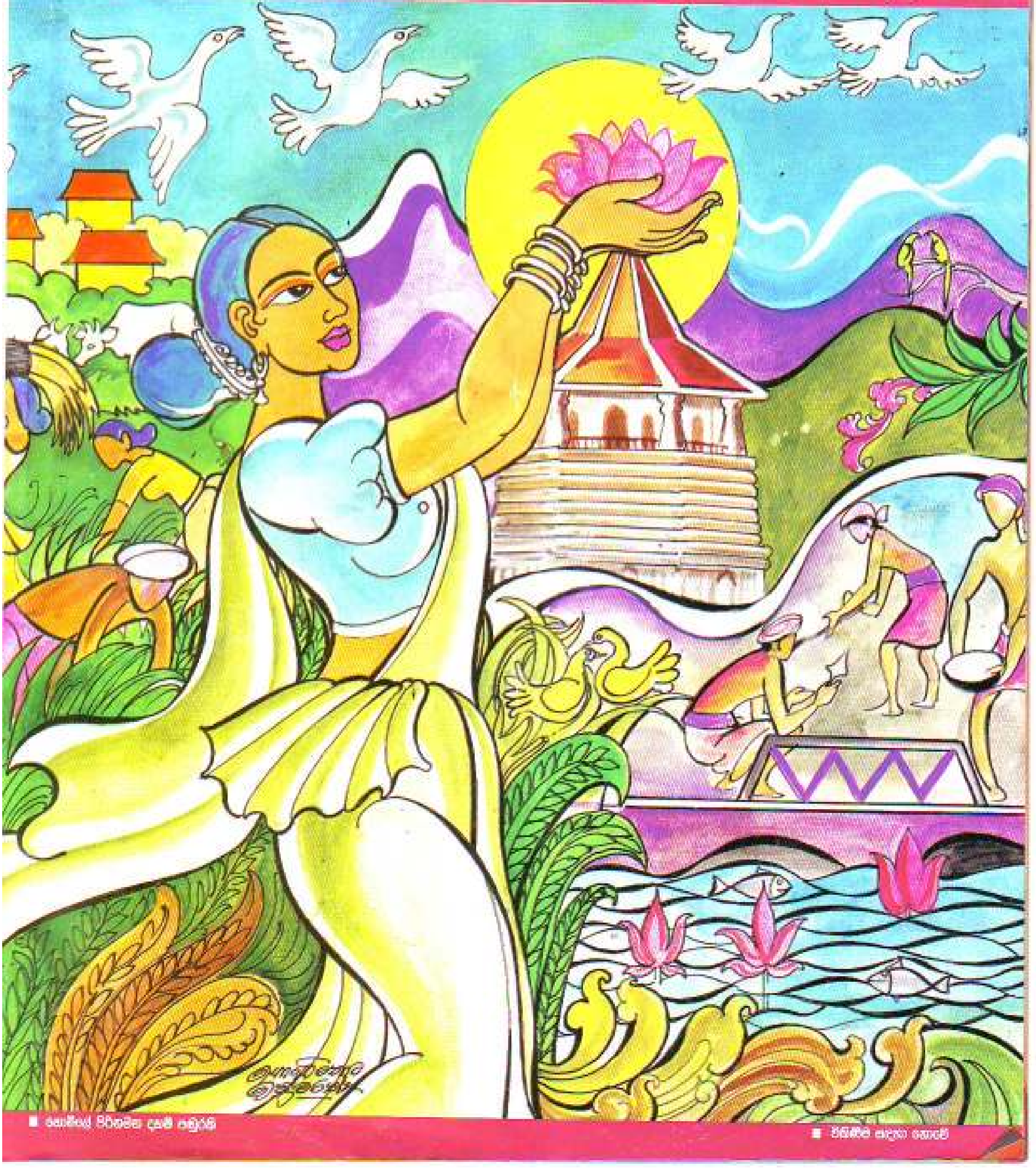

■ නොමිලයේ පිරිනමන දහම් පත්‍රිකා
■ විකිණීම සඳහා නොවේ

ඔබ සුරූපීද විරූපීද?

අඩු වයසෙන් මැරෙනවාද දීර්ඝායුෂ විඳිනවාද?

කෙනෙකු දුප්පත් වන්නේත්, කෙනෙකු පොහොසත් වන්නේත් ඇයි?

ඔබ උපත ලබන කුලය තීරණය කරන්නේ කවුද?

මෝඩයකු ලෙස ජීවත් වෙනවාද ප්‍රඥාවන්තයකු ලෙස මියැදෙනවාද?

මේ සියලු ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් චූල්ලකම්ම විභංග සූත්‍රයෙන් පහදා දුන් හැටි!

මෛත්‍රී ලෝ කෙකා නාථ වූ අමා මැණියන් වහන්සේ දඹදිව අනේපිඬු සිටුතුමා විසින් කරවා පූජා කරන ලද දෙව්රම් වෙහෙරෙහි වැඩ වාසය කරමින් 'සුභ' මානවකයා අරභයා මෙම කරුණු දේශනාකොට වදාළසේක. සුභ මාණවකයාගේ පියා කොසොල් රජ මහ රජුගේ පුරෝහිත තෝදෙය්‍ය නම් බ්‍රාහ්මණයා විය. අසූහත් කෝටියක් ධනය ඇති හෙතෙම තද මසුරෙකි. තෙරුවන් කෙරෙහි නින්ද අපහාස කළා මිස දනක් දුන්නේවත්, සිල් රැක්කේවත් නැත. දුසිල්ව හුන් ඔහුට මැරී සිය ගෙහිම බල්ලෙකු වී උපත ලැබුණේය. මේ පුවත බුදුරදුන්ගෙන් දත් සුභ තමන් අසා ඇති පැන ගනාවක්ද විමසා දැන හැඟද කුණුරුවන් කෙරෙහි පූජෝපහාර පවත්වන්නට විය. එම පැන සහ පිළිතුරු ලුහුඩින් මෙසේය.

1. අල්ප ආයුෂ විඳීමට හේතු

කුලුන මෙත් ගුණයක් නැති සත්ව හිංසාවෙහි සහ සත්ව ඝාතනයෙහි යමෙක් යෙදෙයිද නම් හෙතෙම මරණින් පසු අපායෙහි උපදී. බුද්ධාන්තර ගණන් අනන්ත දුක්විඳ මිනිසත් බව ලැබුවද, අංගවිකලත්වයට පැමිණෙන්නේ නැතහොත් මින්ද ආයුෂක වෙයි. කරුණු මෙසේ හෙයින් පාපයට බිය පින්වතුන් විසින් තමනුත් පවින් වැළකී තම දූ දරුවන්ද ප්‍රාණ ඝාතයෙන් වළක්වා ගන්නේ මැනවි.

2 දීර්ඝායුෂ වීමට හේතු

සියලු සත්වයන් කෙරෙහි කරුණා මෛත්‍රී උපදවා ප්‍රාණ ඝාතයෙන් වැළකී මුළු කලාවම තම දරුවන් මෙන් සිතා යමෙක් කටයුතු කරන්නේ නම් හෙතෙම මරණින් පසු දෙව්ලොව උපදී. මිනිස් ලොව උපනත් රූප සම්පන්නව සියලු සැපයන් ගෙන් ආඪ්‍යව බොහෝ කල් ජීවත් වෙයි. මේ නිසා සැප කැමැති සැදැහැවත් පින්වතුන් විසින් සත්ව හිංසාවත් මාංස භක්ෂණයත් දුරු කරන්නේ නම් මැනවි.

3. ලෙඩවීමට හේතු

යමෙක් කවු, දුණු, පොරෝ, කැට කැබිලිති ආදියෙන් සත්වයන්ට හිංසා පීඩා බලහත්කාරකම් කරයිද ඒ අකුසලකර්ම විපාකය හේතු කොටගෙන අපායෙහි ඉපිද බොහෝ දුක් විඳියි. මිනිස් ලොව උපන්නේ වීනම් ජරාජීර්ණව සුව කළ නොහැකි ලෙඩ රෝග යන්ට භාජනයවෙයි. එබැවින් ලෙඩවීමට දුක් විඳීමට අකමැති හැම දෙනා විසින් කිසිවෙකුට හිංසා කිරීම, උගුල් ඇටවීම ආදී සිතා තමනුත් එයින් වැළකී අනුනුද එම පාපයෙන් මුදවා ගැනීම යහපති.

4 නිරෝගී වීමට හේතු

සත්වයන්ට හිංසා පීඩා ගෙන දෙන හැම කරුණකින්ම වැළකී කරුණා මෙතින් යුතුව කටයුතු කරන සිත්වතා මරණින් පසු දෙවියන්ට අයත් උසස්ම සැප විඳ මිනිස්ව උපන්නේ වී නම් කාය චිත්ත පීඩා රහිත බක්කුල හාමුදුරුවන්ට මෙන් නිරෝගී සැපවත් ජීවිතයක් ගත කිරීමට හැකියාව ලබන්නේය.

"මේ ලෝකයේ කවරදවත් වෛරයෝ වෛරයෙන් නොසන්සිඳෙත්. අවෛරයෙන්ම වෛරයෝ සංසිඳෙත්."

5 විරූපී වීමට හේතුව

යමෙක් ළඟ වන්නා තිබෙන ස්වභාව ඇත්තේද? කරුණාවෙන් දෙන ලද ඔවදන් පිළිනොගන්නේ වේද, ක්‍රෝධයෙන් යුක්ත වන්නේ වේද, හෙතෙම මරණින් පසු අපායෙහි ඉපිද දුක්විඳ මිනිස්ව උපන් කලක් වෙත් නම් විරූපී, දුටුවන් අප්‍රිය කරන ස්වරූප ඇත්තෙක් වේ.

6 සුරූපී වීමට හේතු

යමෙක් කලණමිත්‍ර උතුමන් විසින් දෙන ලද අවවාද ඉතා සතුටින් පිළිගනීද, නොකිපේද, කිසිවෙකුට අවමන් නොකෙරේද ඒබඳු සත් පුරුෂ තෙමේ මරණින් පසු දෙව්ලොව උපදී. යම් කලෙක මිනිස්ව උපන්නේ වී නම් හැම දෙනා ගෙන් ආදර සැලකිලි ලබන මනා රූ ඇත්තෙක් වන්නේය. ශ්‍රද්ධා නොකිපීමෙහි විපාක බලන්න.

7. අල්පේශාක්‍ය වන්නේ ඇයි?

අනුන්ගේ සැප සම්පත් නොඉවසීමෙන්, ඊර්ෂ්‍යාවෙන් පරහට ලැබෙන ලාභ සත්කාර දක සතුටු නොවීමත් යමෙක් ළඟ වේනම් හෙතෙම මිට අපායෙහි දුක් විඳින්නෙක් වන්නේය. මිනිසත් බව ලත් විට කත් පරිවාර සම්පත්තියක් නොවන්නේය. ඔහු ඉතා දිළිඳුව උපදී. එබැවින් මෙලොව පරලොව සැප පිණිස පමණට වාසනා ගුණ සම්පත් නැතත් අන්හට පින නිසා ලැබෙන සම්පතට ඊර්ෂ්‍යා නොකිරීමට ඉටා ගන්න. එය ඔබගේ සසර උපතට මහත් වාසනාවක් වන බැවිනි.

8. මහේශාක්‍ය වීමට හේතු

අනුන්ගේ සැපතෙහිදිත් දියුණුවෙහිදිත් සතුටු වන තැනැත්තා මරණින් පසු දෙව් සැප විඳියි. මිනිස්ව උපන් කල ධනවත් පුණ්‍යවන්ත කුලයක උපදී. පරිවාර සම්පත්තියෙන් ද ආඪ්‍ය වන්නේය. ඔහුට කිසිම සතුරෙකුගෙන් වත් තියුණු ආයුධයකින්වත් කර්මය බල නොපාන තැන් විටකදී කිසිවෙකුට විපතක් කළ නොහැකි වන්නේය.

9. දුප්පත් වීමට හේතුව

වස්තුව ඇතිවිටත් හෝ තමාට ඇති පමණින් අන්හට කිසිවක් දෙන්නේත් නැතිව, තමාද භුක්ති විඳින්නේත් නැතිව ලෝභීව ජීවත් වන තැනැත්තා මරණින් පසු අපායෙහි උපදී. මිනිස්ව උපන්නේවී නම් ආහාර පාන ඇඳුම් පැළඳුම් නැති දුගියෙක් බවට පත්වෙයි.

10 පොහොසත් වීමට හේතු

යමෙක් සිල්වත් ගුණවත් උතුමන්ට පූජා බුද්ධියෙකුත් දුටු මග යාචකයන්ට අනුකම්පා බුද්ධියෙකුත් දන් දෙන්නෙහි නම් ඔහුට දෙව් සැප විඳීමට එය හේතුවක් වන්නේය. මිනිසාව උපනොත් ධනයෙන් බලයෙන් කුලයෙන් නැණයෙන් ආඪ්‍යව උපදී.

11 පහත් කුලයෙහි උපතට හේතුව

මානයෙන් ගරුකටයුතු වැඩිය යුතුද, දක යුත්තොත් නැගිටිය යුතුද, උතුමන් දක ගෞරව නොකෙරේද එය අපා භංගවීමට හේතුවකි. මිනිස් බවක් ලදුවත් ඉතා නීච පහත් කුලයක උපදී. කාගේ වුවත් සැන නිගාදීන ගති සිරිත් දෙලොවටම විපාක දෙන නිසාට ඒක සම්පේශ පහත් කොට සලකා අභිමානයෙන් හෙරපා දැමීමට හේතුවක් වන්නේ ඔවුන්ගේ ගති සිරිත් බව මෙයින් පෙනේ.

12 උසස් කුලයක උපතට හේතුව

යම් කිසි සත් පුරිස පින්වතෙක් තෙරුවන් නමදියිද, වැඩිහිටියනට ගෞරවාදර සැලකිලි දක්වයිද, නිහතමානී වෙයිද, පිදිය යුත්තන් පුදයිද හෙතෙම මෙලොවත් දිනා පරලොව දෙව් සැප විඳින්නෙක් වෙයි. මනුෂ්‍යයෙක්ම භවයක් ලත් කලක් වන්නේ නම් ක්ෂත්‍රිය- බ්‍රාහ්මණ ඉතා සාර කුලවලම උපත ලබන්නේය.

13 බොළඳයෙකු වීමට හේතු

යමෙක් ධර්මධර විනයධර උතුමන් ළඟට ගොස් මින් පව් කවරේද? කළ යුත්ත නොකළ යුත්ත කවරේ දැයි විමසා දැන නොගන්නේ වේද, හෙතෙම උපතුපත් ඥානිවල පවිතාර නොවූ තිරිසනෙක් මෙන් වන්නේය. ඔහු මිනිස් ලොව වසන සා දෙකක් ඇති ඔත් බුද්ධිය වන මානයෙක් හා සමාන වන්නේය.

14 පණ්ඩිතයෙක් වීමට හේතු

යම් කිසි පින්වතෙක් බුද්ධ පසේ බුදු මහරහතන් උතුමන් වෙතට පැමිණ නැණනොත් ඔබ දන්නා සකරුවන් ළගින් ඇසුරු කරමින් යහපත අයහපත දක ධර්මානුකූලව සංයමයි හිඳිමින් යුතුව පිරිසිදු ජීවිතයක් ගත කරන්නේ වේද, හෙතෙම දෙව් සැප විඳීමට හේතුවක් වන්නේය. මිනිස්ව උපන් කල්හිද ඔහු ප්‍රාඥ උතුමෙක් වන්නේය.

එබැවින් හිත් පව් දන්නා සත්පුරුෂ පින්වතුන් පස් පවින් වැළකී දස අකුසල කර්මයන්ගෙන් දුරුව දස කුසල කර්ම සිරීමෙන් තමන් ලැබූ මිනිසත් බවින් මනාදු ප්‍රතිඵල ලැබීමට උත්සාහවත් විය යුතුය. බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ධර්ම දේශනාව සුභ මාණවකයාට දේශනා කොට පියතුමන් එම මැදුරෙහිම කළ තම්බි ප්‍රති විපාක විශයෙන් සුනඛව ඉපිද ඇති බැවින්, ඒ මිනිස්ව සිටු මැදුරෙහි අධිපතිව සිටි අවධියෙහි සිය පුත් සුභ මාණවකයාට නොපෙන්වන ලද මහ නිදන් පෙර පියාවූ එම සුනඛයා සතුටු කරවා ගෙන ආදර ගෞරව දක්වා අසා දන ගත යුතු වන්නේ යැයි දේශනා කළ සේක. සුභ මාණවකයාට එම නිදන් ලබා ගැනීමට බුද්ධ දේශනාව මඟපෙන්වන්නේ විය.

පූජ්‍ය යටමිලගල සුමනසාර හිමි - කැලණිය

"සමිකු බැඳීමකින් පවත් කලුන් හැටින හැටින වඩ නොසතු ලැයක. අපි නිරීම් හිඳියරම් දුකට හේතු වේ."

ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ

ලංකාවට වැඩම කරවන ලද්දේ පාත්‍රයකද?

අනුරාධපුරයේ පැරණි මහමෙව්නා උයනේ තවමත් නිරුපද්‍රිතව වැඩ වෙසෙන, ලෝකයේ වාර්තාගත පැරණිම වෘක්ෂය වන ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ දේවානම්පියතිස්ස රජතුමාගේ ඉල්ලීම පරිදි දඹදිව ධර්මාශෝක රජතුමා විසින් මිහින්දු මහරහතන් වහන්සේගේ නැගණිය වූ සංඝමිත්තා රහත් තෙරණින් වහන්සේ භාරයේ ලංකාවට එවූ බව බෞද්ධ බොහෝ දෙනෙක් දනිති.

සංඝමිත්තා තෙරණින් වහන්සේ කුඩා බෝ පැළයක් හෝ බෝ රිකිල්ලක් සහිත පාත්තරයක් දෑතින් ගෙන වඩිනා ආකාරය දක්වෙන චිත්‍ර පැරණි පාසල් පොත්වලත්, වෙනත් කලාප සඟරා හා පුවත්පත් ආදියෙන් බොහෝවිට පළවී තිබිණ. දනුදු අතරින් පසර එබඳු චිත්‍ර දක්නට ලැබේ. මෙයින් පෙනී යන්නේ ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ ලංකාවට වැඩම කරවන ලද්දේ පාත්තරයක රැඳ වූ කුඩා බෝ පැළයක් වශයෙන් බව බොහෝ දෙනකු සිතාගෙන සිටිනා බවය. ඉගැන්වීමේදී කලක් භාවිත කරන ලද වැරදි දෘෂ්ටාධාරද මේ කල්පනාව ගොඩනැගීමට හේතුවන්නට ඇත.

ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ ලංකාවට වැඩම කරවීම පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තිය අපේ සම්භාවනීය ඉතිහාස ග්‍රන්ථය වූ මහා වංසයේ 18 හා 19 වන පරිච්ඡේදවල සවිස්තරව දක්වා ඇත්තේය. ඒ විස්තරයෙන් පෙනෙන්නේ දඹදිව ධර්මාශෝක රජතුමා විසින් රනින් (ලෝහයෙන්) විශාල පෝච්චියක් සාදවා, බුදුරදුන් බුද්ධත්වය සඳහා පිට දුන් ගයාවේ ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේගේ දක්ෂිණ ශාඛාව වෙන් කොට එම බඳුනෙහි සිටුවා සංඝමිත්තා තෙරණින් වහන්සේ භාරයේ ලංකාවට එවූ බවය. විශාල වෘක්ෂ ශාඛාවක් විශාල පෝච්චියක සිටුවා පැළ කොට වෙනත් රටකට යැවූ බව සඳහන් වන මෙබඳු ප්‍රවෘත්තියක් ලෝක ඉතිහාසයේ කොතැනකවත් මා දන්නා තරමින් සඳහන් වී නැත.

නව කැලණි විහාරයේ බිතු සිතුවම් ඇඳි සොලියස් මැන්දිස් නමැති කලාකරුවා මේ සිද්ධිය බොහෝ දුරට නිවැරදිව ඇඳ ඇති බව ඒ කලාකරුවාට උපහාර වශයෙන් මෙහි සඳහන් කරනු කැමැත්තෙමි. බෝධි ආගමනය පිළිබඳ ඒ සිතුවමෙහි දක්වෙන නැවක සිටගෙන සිටිනා සංඝමිත්තා තෙරණින් වහන්සේත්, ඇයට පසෙකින් විශාල පෝච්චියක වැඩ සිටිනා තරමක් විශාල ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේත්ය. දේවානම්පියතිස්ස රජතුමාද සාගර ජලයට බැස බෝධීන් වහන්සේ පිළිගැනීමට සූදානමින් සිටී. මේ සිතුවම පුවත්පත් ආදියේ පළවී ඇතත් තවමත් බොහෝ දෙනකුගේ අවධානයට යොමු වී නැති බව පෙනේ.

ලක්දිවට වැඩමවන ලද ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේගේ විශාලත්වය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලුහුඬින් දැනුම් සඳහා ලබාදීමට මහාවංශ විස්තරයෙන් අදාළ කොටස් මෙහි දක්වනු ලැබේ. ධර්මාශෝක රජතුමා විසින් ලක්දිවට එවන ලද්දේ ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේගේ (දඹදිව) දක්ෂිණ ශාඛාව යැයි කියනු ලැබේ. ශාඛාව යනු කුඩා පැළයක් හෝ රිකිල්ලක් නොවේ. එය මහ ගසක කඳක් සහිත විශාල අත්තකි. ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේට ආයුධයකින් හිරිහැර නොකොට එයින් ශාඛාවක් ලබාගන්නේ කෙසේදැයි කල්පනා කරමින් සිටි අශෝක රජුට මොග්ගලීපුත්තතිස්ස රහතන් වහන්සේ අවශ්‍ය උපදෙස් දුන් බව මහාවංශයේ සඳහන්ය.

"පව් කරන්නා මෙලොවත් ශෝක කරයි. පරලොවත් ශෝක කරයි. දෙලොවම ශෝක කරයි."

ශාඛාවක් පැළ කිරීම සඳහා විශාල බඳුනක් හෝ පෝච්චියක් අවශ්‍යය. අශෝක රජතුමා මේ සඳහා රන්කරුවකු ලවා රනින් (ලෝහයෙන්) විශාල පෝච්චියක් කරවීය. එම පෝච්චියේ වට ප්‍රමාණය රියන් 9 කි. විෂ්කම්භය රියන් 3 කි. උස රියන් 5 කි. රියන් එකහමාරක් ලෙස සලකා, අප කාලීන් තේරෙන මිම්මකින් කියතොත් මේ සිලින්ඩරාකාර බඳුනෙහි වට ප්‍රමාණය අඩි දහතුනහමාරකි. විෂ්කම්භය අඩි හතරහමාරකි. උස අඩි හතහමාරකි. එසේ නම් මේ භාජනය මිනිසකුටත් වඩා උසය. මේ පෝච්චිය සෑදීමට භාවිත කළ රන් තහඩුවේ ඝනකම අඟල් 8 කි. භාජනයේ කටේ ගැට්ට තරුණ ඇතෙකුගේ සොඬය තරම් මහතය. ශාකයක් සිටුවීම සඳහා සාදන ලද ලෝකයේ විශාලතම මල් පෝච්චිය මෙය විය හැකිය.

මල් පෝච්චිය බුද්ධගයාවේ ශ්‍රී මහා බෝධිය වෙත ගෙන ගිය රජතුමා බෝධීන් වහන්සේට නමස්කාර කරමින් දක්ෂිණ ශාඛාව දෙස බැලූ බව කියනු ලැබේ. එවිට දක්ෂිණ ශාඛාවේ ස්කන්ධය (කඳ) රියන් 4 ක් පමණ දිගට ඉතිරි වන සේ එහි අනෙත් අතු රිකිලි කොළ ආදිය අදෘශ්‍ය ලෙස අන්තර්ධාන වූ බව කියනු ලැබේ. අතු පතර සහිත සැහෙන විශාල කඳක් සහිත බෝධි ශාඛාවක් පෝච්චියක සිටුවීම සඳහා පාලනය කරගැනීම එතරම් ලෙහි පහසු කාරියක් නොවේ. ඒ ගැටලුව ප්‍රාතිහාර්යයකින් විසඳී දක්ෂිණ ශාඛාවේ දුන් ඉතිරිව ඇත්තේ රියන් 4 ක් දිග ස්කන්ධය පමණි. අශෝක රජතුමාට ඊළඟට ඉතිරි වී ඇති කාරිය දක්ෂිණ ශාඛාවේ ඒ ස්කන්ධ වෙන්කොට පෝච්චියේ සිටුවීමය. මොග්ගලීපුත්තතිස්ස රහතන් වහන්සේගේ උපදෙස් අනුව කටයුතු කළ අශෝක රජතුමා තමා ගෙනා ස්වර්ණමය පෝච්චිය සුවඳ මැටියෙන් පුරවා එය බෝධි ශාඛාවට ළං වන තරමේ ඉහළින් ආසනයක තැන්පත් කළේය. අනතුරුව රජතුමාද ආසනයට නැගී බෝධි ශාඛාව බෝධි වෘක්ෂයෙන් වෙන්කර ගත යුතු ස්ථානයේ කඳ වටා කහ පාට රන් සිරියල් රේඛාවක් ලකුණු කළේය. ඉක්බිති රජතුමා සත්‍යක්‍රියාවක් කළේය. "මේ බෝධි ශාඛාව ලංකාද්වීපයට යා යුතු බව සත්‍ය වේද? එසේම මා බුදු දහමේ අචල ශ්‍රද්ධාවක් ඇත්තකු බව සත්‍ය වේද එසේ නම් මේ බෝධි ශාඛාව තෙමේම සිඳී මේ ස්වර්ණමය බඳුනෙහි තැන්පත් වේවා" යනු ඒ සත්‍ය ක්‍රියාවයි. සත්‍යක්‍රියාව අවසානයේ බෝධි ශාඛාව ලකුණු කළ ස්ථානයෙන් තමාම සිඳී සුවඳ කලල් පිරි භාජනයට ළං විය. අනතුරුව රජතුමා අඟල් තුනෙන් තුනට තවත් රේඛා නවයක් බෝධිස්කන්ධයෙහි මුල් කොටසෙහි කහ රන්සිරියල් වර්ණයෙන් ලකුණු කළේය. මේ ලකුණු කිරීම මුල් ඇදීම සඳහා අනුගමනය කළ විද්‍යාත්මක ක්‍රමයක් විය හැකිය. මේ ලකුණු කිරීමෙන් පසු පළමු ලකුණු කළ ස්ථානයේ ශක්තියෙන් මුල් දහයක්ද ඊළඟ අනෙක් ලකුණු කළ ස්ථානවලින් සිහින් මුල් දහය බැගින්ද පහළට ඇදී ජාලයක් නිර්මාණය වූයේ යැයි කියනු ලැබේ. මෙසේ ඒ බෝධි ශාඛාව මුල් සියයකින් ඒ (මල්) පෝච්චියෙහි සුවඳ කලල් මත තෙමේම පිහිටියේය. රජ්පුරුවෝත් රැස්ව සිටියෝත් ප්‍රීති නාද කළහ. ඉක්බිති ඒ බෝධි ශාඛාව තරමක වැඩුණු බෝ ගසක ස්වරූපයෙන් පෙනී සිටි අතර දුන් එහි කඳ රියන් දහයක් උස් විය. එහි සතර රියන් ශාඛා පහකි. එක් එක් ශාඛාවේ එක බැගින් ගෙඩි පහක්ද වූ අතර ගසෙහි අතු රිකිලි හා කොළවලින් පිරී තිබුණේය. ඉක්බිති රජතුමා බෝධි වෘක්ෂය අලංකාර රථයක තබා තමාගේ අගනුවර වූ පාටලීපුත්‍ර නගරයට ගෙනවුත් පුද පූජා උත්සව පැවැත්වීය.

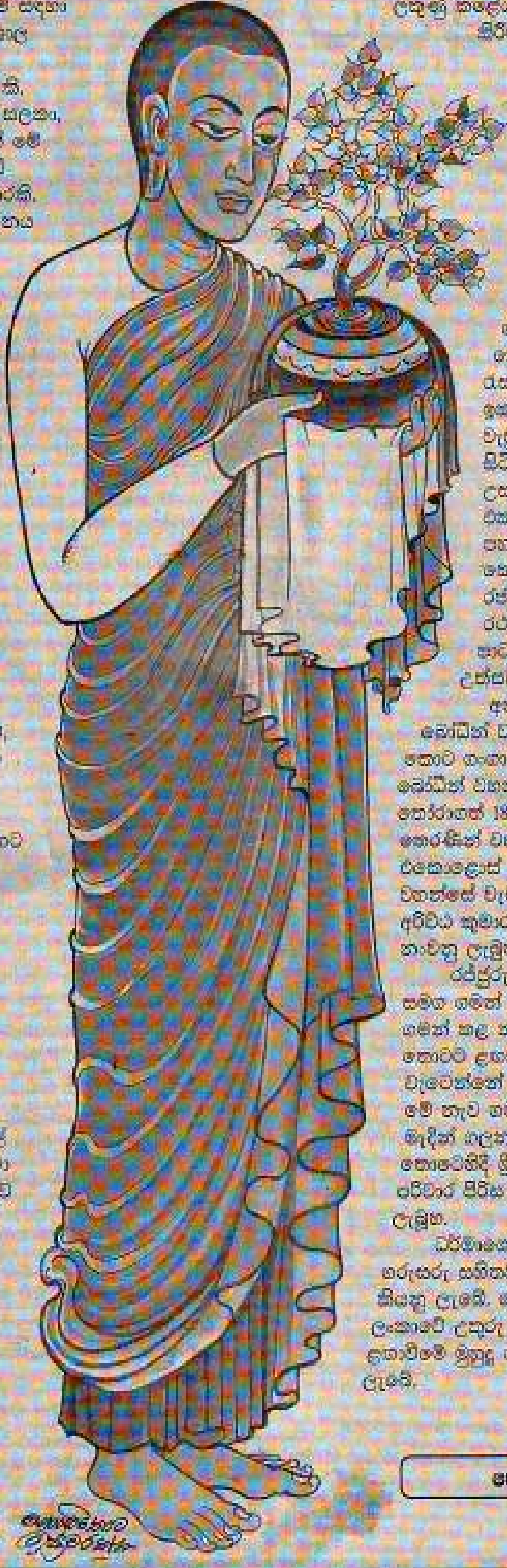

අනතුරුව අශෝක රජතුමා ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ ලංකාවට යැවීමට සූදානම් කොට ගංගානම් ගඟේ නැවකට ගෙනාවේය. බෝධීන් වහන්සේ රැකබලා ගැනීම සඳහා තෝරාගත් 18 ශ්‍රේණියක මිනිස්සුන් සංඝමිත්තා තෙරණින් වහන්සේ සහ තවත් තෙරණියෝ එකොළොස් දෙනෙක්ද, ලංකාවෙන් බෝධීන් වහන්සේ වැඩම වීමේ දූත ගමනේ යෙදුණු අරිට්ඨ කුමාරයාත් යන සියල්ලෝම එකී නැවට නංවනු ලැබූහ.

රජ්පුරුවෝද සැහෙන දුරක් දූත පිරිස සමග ගමන් ගත්හ. වින්ධ්‍යා වනය මැදින් ගමන් කළ නැව සතියකින් තාම්‍රලිප්ත නැව් තොටට ළඟා වූයේය. (ගංගා නම් ගඟ මුහුදට වැටෙන්නේ ගංගා නිම්නයකට බෙදීමෙන් පසුවය. මේ නැව ගමන් කොට ඇත්තේ වින්ධ්‍යා වනය මැදින් ගලනා ශාඛාව දිගේය. තාම්‍රලිප්ති නැව් තොටෙහිදී ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ සහ පරිවාර පිරිස ලංකාව බලා යන නැවකට නංවනු ලැබූහ.

ධර්මාශෝක රජතුමා කරවටක් දියට බැස ගරුසරු සහිතව බෝධීන් වහන්සේ භාර දුන් බව කියනු ලැබේ. බෝධීන් වහන්සේ රැගත් නැවට ලංකාවේ උතුරු වෙරළේ පිහිටි දඹකොළ පටුනට ළඟාවීමේ මුහුදු ගමනට සතියක් ගත වූ බව කියනු ලැබේ.

සෙනෙවිරත්න මහලේකම

දහම් දැනුම

ජ්‍යොතිෂයට අනුව සුබ නැකැත් බුදු දහමට

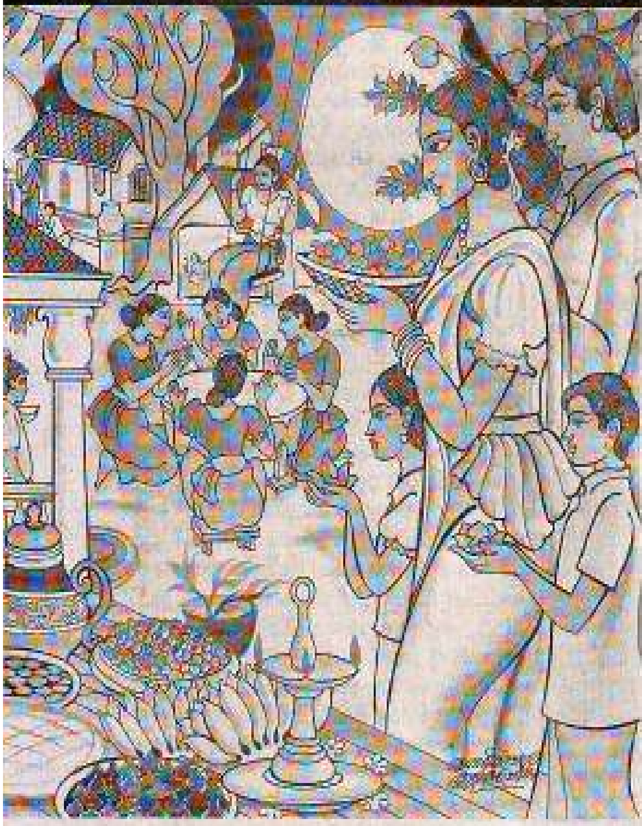

● බුදුරජාණන් වහන්සේ අනුදත වදාළ සාංඝික දාන වර්ග සතක් දක්වෙන අතර ඉන් එතුමන් කල ප්‍රමුඛ ස්ථානයෙහිලා දීමට යෙදුණු දාන ක්‍රමය කවරේද?

එක් පසෙකින් භික්ෂූන් වහන්සේලාද, තවත් පසෙකින් භික්ෂුණීන් වහන්සේලාද සහ මධ්‍යයේ බුදුරජාණන් වහන්සේද වඩා හිඳුවා දුන් දානය ප්‍රමුඛ ස්ථානයෙහිලා පිළිගැනිණ.

● මෛත්‍රී, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ෂා යන බ්‍රහ්ම විහරණ සතර සමාජයක තිබිය යුතු හොඳ ලෞකික ගතිගුණ වුවද, ලෝකෝත්තර බුදු දහමින් පෙන්වා දෙන සත්‍ය සතර කවරේද?

දුක්ඛ සත්‍යය, සමුදය සත්‍යය, නිරෝධ සත්‍යය සහ මාර්ග සත්‍යය අප බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දුන් සත්‍ය සතර වේ.

● දහසය වන සියවසේදී සීතාවක රාජධානිය කරගත් පීතෘ ඝාතකයෙකු ලෙසට හැඳින්වෙන රාජසිංහ රජු භික්ෂු සංඝයා මරවා, දහම් පත පොත ගිනිලවා, වෙහෙර විහාර දාගැබ් කඩා බිඳ දමා, බුද්ධාගම විනාශ කිරීමට හේතු කවරේද?

බුදුරජාණන් වහන්සේ දහසක් මිනිසුන් මැරූ අංගුලිමාලත්, එමෙන්ම පීතෘඝාතක අජාසත් රජතුමන්වත් දහමට යොමුකර ගත් අයුරින්, රාජසිංහ රජතුමන්වද දහමට හරවා ගැනීමට තරම් උගත්, බුද්ධිමත් භික්ෂූන් පිරිසක් එවකට සීතාවක රාජධානියෙහි නොසිටීමේ හේතුවෙන් මෙම මහා විනාශය සිදුවිය.

● සංසාරය අතිදීර්ඝ බැවින් මේ මහ පොළොවේ එක් එක් සත්ත්වයකු විසින් ඉපදුන් තැනක්ද, නොසිටි තැනක්ද, නොමළ තැනක්ද, මළසිරුරු නොදැමූ තැනක්ද ඇත යනුවෙන් තම ශ්‍රාවකයන් හට පෙන්වූ ශාස්තෘවරයා කවරෙක්ද?

බුදුරජාණන් වහන්සේ.

● මෛත්‍රී බුදුන් පහළ වන තෙක් බලා නොසිට මේ ජීවිතයේදීම නිවන් දැකීම කළ හැකි අතර ඒ සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් ලෝක සත්ත්වයා හට දුන් උපදේශය කුමක්ද?

දාන, සීල, භාවනා මගින් නිවන් දැකිය නොහැකි අතර ඒ සඳහා කළයුතු එකම දෙය චතුරාර්ය සත්‍යය මැදුම් පිළිවෙතෙහි පිහිටා සිට සත්‍ය ධර්මය ශ්‍රවණය කර, පටිච්ච සමුප්පාදය කුමක්දැයි යන්න හොඳින් තේරුම් ගැනීමය. මෙය බුදුරදුන්ගේ සත්‍ය සෙවීම ලෙසට දක්විය හැකිය.

● ජ්‍යොතිෂයට අනුව පඤ්චාංග ලිද්ධියෙන් ග්‍රහයන්ගේ පිහිටීම අනුව සුබ නැකත් සාදනු ලබන අතර බුදු දහමට අනුව සුබ නැකතක් තමා තුළින්ම උදාකර ගන්නේ කෙසේද?

සිත, කය, වචනය යන තුන්දොර සංවර කරගෙන ඉතා ධාර්මික ජීවිතයක් ගත කරන ඥානාන්විත, බුද්ධිමත්, ධෛර්ය සම්පන්න අයෙකුට හැම මොහොතක්ම සුබ නැකතක් වන්නේය. ලොව දියුණු රටවල නැකත් පසුපස යන්නන් දක්නට නොමැති බව මෙහිලා දක්වමි.

● බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් තම දේශනාවලදී මිනිසුන් තුළ ඇතිවන 'කාමරාගය' දවෙන තණ හුලකට හෙවත් වියළි තණකොළවලින් සෑදූ පන්දමකට සමාන කොට දක්වූයේ කුමන හේතුවක් නිසාද?

වියළි තණවලින් සෑදූ හුලක් දල්වා උඩු සුළඟට ඇල්ලීමේදී එය වහා ඇවිළී යන්නාක් මෙන්, කාම රාගයෙන් මත්වූ තැනැත්තාද එම ගින්නේ හේතුවෙන් සියලු සම්පත් විනාශ කරගනී.

● යම් රටක ප්‍රධානියා අධාර්මිකව රට පාලනය කරන්නේ නම් එම රටෙහි පාලක පක්ෂය සහ පාලිත පක්ෂයද අධාර්මික වන බව බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් පෙන්වා දෙනු ලැබුවේ කිනම් සූත්‍ර දේශනාවකදීද?

'අධම්මික සූත්‍ර' දේශනාවේදී බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින්

"මෝඩයා මට දරුවෝ ඇත, මට ධනය ඇත කියා සිතමින් උද්දාම වෙයි. තමාට තමාවත් නැති කල කුමන දරුවෝද? කුමන ධනයද?"

සකස් කරගන්නේත් කොහොමද?

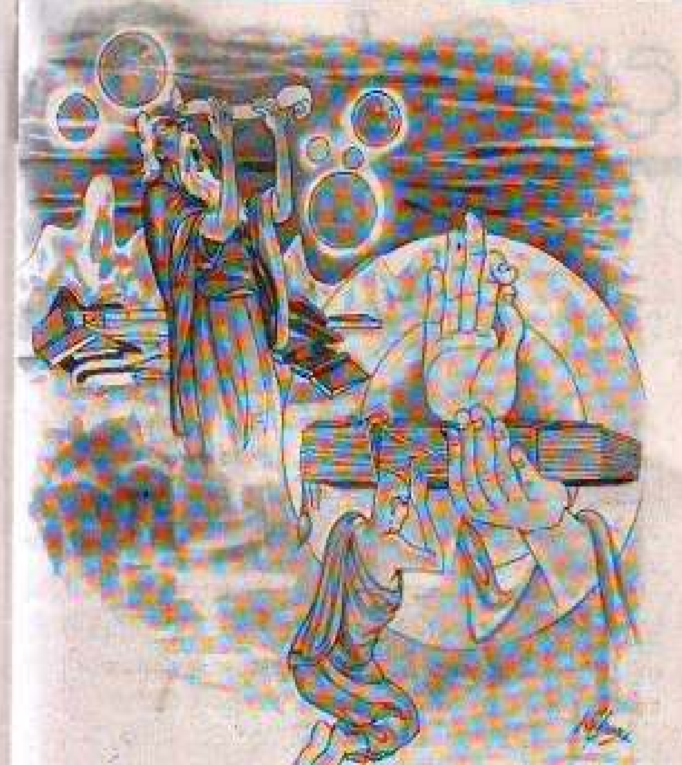

මේ බව පෙන්වා දීමට යෙදුණි.

● ධම්ම පදයෙහි දක්වෙන 'දීඝ ජාගරතො රත්ති, දීඝං සන්තස්ස යොජනං, දීඝො බාලානං සංසාරො, සද්ධම්මං අවිජාන තං' යන ගාථාවේ තේරුම කවරේද?

නිදි වරන්නාට රාත්‍රිය බොහෝ දික් වූවක් සේ වැටහේ. වෙහෙසට පත්වූවනට යොදුන දික්වූවක් සේ වැටහේ. සද්ධර්මය නොදන්නා වූ අඥානයන්ට සංසාරය දීර්ඝය යනු එහි තේරුමයි.

● බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙතින් මහණ උපසම්පදාව ලද දෙව්දත් තෙරුන්ගේ සෘද්ධි බල සියල්ල අහෝසි වී ගියේ කුමන කරුණක් හේතුකොටගෙනද?

අජාසත් කුමරුගේ ලාභ සත්කාර නිසා සිත උඩඟු කරගත් දෙව්දත් තෙරුන්ට භික්ෂු සංඝයා පාලනය කිරීමේ ආශාව ඇතිවීමත් සමගම ඔහු ලබා තිබූ සෘද්ධිබල සියල්ල අහෝසි විය.

● අමතක වී ගිය 'මේල පළඳනාව' තමන් විසින්ම මිලදී ගෙන එම මුදල දෙව්රම් වෙහෙරට ගෙන ගිය අවස්ථාවේදී බුදුරදුන් විසින් විශාඛා මහා උපාසිකාවට කීවේ කුමක්ද?

මේල පළඳනාවෙන් ලත් විශාල මුදලින් මහා සංඝයා සඳහා නගරයේ පෙරදිගින් සංඝාවාසයක් තැනවීම සුදුසු යැයි බුදුරදුන් විසින් විශාඛාවට පැවසීමට යෙදුණි.

● යක්ෂ ගෝත්‍රික සෙනෙවිවරුන් දෙදෙනෙකු වන සාතගිර සහ හේමවත යන දෙදෙනා විසින් බුදුරජාණන් වහන්සේ දෙසූ ධර්ම දේශනයක් පිළිබඳව කළ සාකච්ඡාවක් අසා එය තේරුම් ගැනීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙසට සෝවාන් ඵලයට පත් උපාසිකාව කවරෙක්ද?

කාලි නම් රජගහනුවර විසූ උපාසිකාව.

● දහම් පතපොතෙහි දක්වෙන පරිදි දහම් දේශනා කරන භික්ෂූන් වහන්සේ තමන තුළ පැවැතිය යුතු සම්පත් පහ කවරේද?

ධම්ම කුසලතාව, අත්ථ කුසලතාව, කාය සංවරය, ඉන්ද්‍රිය සංවරය සහ වාග් සංවරය.

● භාරද්වාජ තෙරුණුවන් පෙළහර පා රත්සඳුන් පාත්‍රය දිනා ගැනීමෙන් පසු එම සිද්ධිය පිළිබඳව ප්‍රකාශ කර එවැනි දෑ මින් මතුවට නොකරන ලෙසට තදින් අවවාද කර බුදුරදුන් ගත් පියවර කුමක්ද?

රස සඳුන් පාත්‍රය කුඩා කැබලිවලට කපා ඒවා භික්ෂූන් අතර බෙදා දී මෙවැනි සෘද්ධි ප්‍රාතිහාර්ය නොපවත්වන ලෙසට බුදුරදුන් ශික්ෂා පදයක්ද පැනවූ සේක.

විද්‍යා කීර්ති අනුර සී. පෙරේරා

"යමක් කොට පසුතැවෙන්නට වේද, යමක විපාකය කඳුළු පිරි මුහුණෙන් යුක්තව හඬමින් විඳින්නට සිදුවේ."

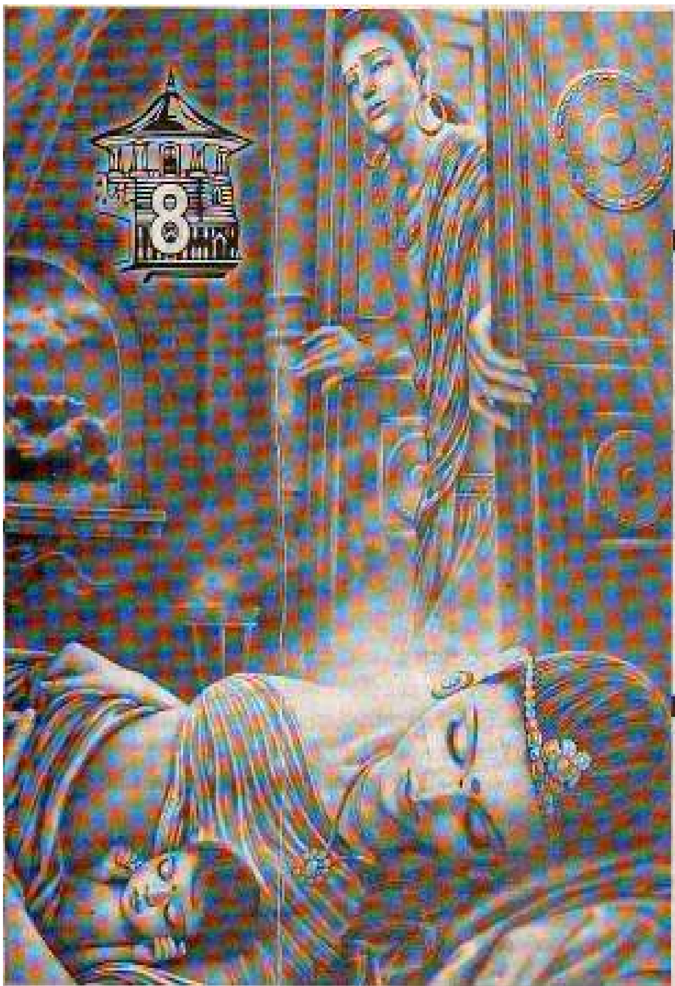

බුදු දහම දුක ගැනම කියාදෙන දහමක්ද?

බුදු දහම දුක පිළිබඳ ඉගැන්වෙන දහමක් යැයි අයෙක් හමච්චල් කරයි. එහෙත් බුදු දහම වනාහී දුක ඇතිවන හැටිද, දුක නැති කරන මාර්ගයද ඉගැන්වෙන අතිශ්‍රේෂ්ඨ දහමකැයි මොහොතකට කල්පනා කරන්නේ නම් ඉමහත් භාග්‍යයකි. ධම්මචක්ක පවත්වන සූත්‍ර දේශනාවට අනුව දුකට හේතුවන්නේ තණ්හාවයි. මෙය කාම තණ්හා, භව තණ්හා, විභව තණ්හා යනුවෙන් තෙවැදෑරුම්ය. දුක හට ගැනීමට හේතුවන්නේ තෘෂ්ණාවයි.

ඇස, කන ආදී ආයතන පිනවීමට ඇති නොතිම් ආශාව හේතුවෙන් දුක හටගන්නා බව පෘථග්ජනයන්ට නොවැටහේ. මේ ආයතන හේතූන් නිසා හටගෙන හේතු නැතිවූ විට අහෝසි වන දෙයකි. ඒ බව නොදන ඉන්ද්‍රියයන් පිනවීමට යෑම මුළාවකි. පුද්ගලයා දකින අසන විඳින දේවල් නිසා රාග, ද්වේෂ උපදී. සතා ලෙසම නැති දේවල් සිතේ මවාගන්නා සංකල්පනාවන්ට අප මුළා වේ.

පෘථග්ජන සත්ත්වයා තුළ ප්‍රබලව ඇත්තේ සක්කාය දිට්ඨිය හෙවත් ආත්ම දෘෂ්ටියයි. රූප, වේදනා, සංඥා, සංස්කාර යන ධර්මතා සත්ත්ව පුද්ගල භාවයෙන් දකින තුරු දුක හටගැනීම නවතාලිය නොහැක. මේ නාම රූප ධර්මතා, ධර්මතා වශයෙන් දකීමට සමත් විය යුතුය. සත්ත්ව පුද්ගලභාවයෙන් දකින විට සක්කාය දෘෂ්ටිය හෙවත් මම පුද්ගලයෙක් වෙමි යන දෘෂ්ටිය වර්ධනය වී එම වැරදි දැකීම සසර ගමන දිගු කරයි. මේ ධර්මතා (නාම රූප) හේතූන් නිසා හටගෙන එම හේතූන් නැතිවීමෙන් නිරුද්ධ වන බව විදර්ශනා ඥානයෙන් දැකිය යුතුය. අනිත්‍යතාව හා දුක එමගින් දර්ශනය වේ.

මරණින් සියල්ල අවසන් වේ යනු විභව තණ්හාවයි. මේ ලබා උපන් භවයේදී හා බී හැකිතරම් සැප විඳිය යුතුය යන්න මේ දෘෂ්ටියෙන් මුළාවී සිටින පුද්ගලයන්ගේ අභිප්‍රායයි. යහපත්, අයහපත් ක්‍රියාවල ඵල විපාක නැත. කර්ම විපාක නැත. මොවුන් උච්ඡේද දෘෂ්ටිකයන්ය. කාම සුඛයෙහි ගැලෙන්නෝය.

බුදුරජාණන් වහන්සේට දමිඳුරු යන අනවර්ථ නාමය යෙදී ඇත්තේ ඉඳුරන් සර්වප්‍රකාරයෙන්ම දමනය කළ බැවිනි. ආර්ය මාර්ගයේ ප්‍රථම අදියරට යෑමට මත්තෙන් ඉන්ද්‍රියයන්ට ගෝචර වන දේවල් පිළිබඳ මෙසේ බැලීමට පුරුදු විය යුතුය. දුටු දේ දකීමෙන් පසුව ඉවරයි (දිට්ඨෙ දිට්ඨ මත්තං භවිස්සති) ඇසූ දේ ඇසීමෙන් පස්සේ ඉවරයි (සුතෙ සුත මත්තං භවිස්සති), දැනෙන දේ දැනීමෙන් පස්සේ ඉවරයි (මුතෙ මුත මත්තං භවිස්සති), හිතපු දේ හිතීමෙන් පස්සේ ඉවරයි (විඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාත මත්තං භවිස්සති), මෙසේ දකීමෙන්, ඇසීමෙන්, දැනීමෙන්, විඳීමෙන් හා හිතීමෙන් පසු ඒවා අහෝසි වී යන්නේ නම් භවය සකස්වීමේ ඉඩකඩ ඇහිරේ.

ලෝකය ආශාවෙන් අල්ලාගෙන සිටින තුරු දුක නැති කළ නොහැක. හැම දෙයක්ම හේතූන් නිසා හටගන්නා බවත්, එම හේතු අහෝසි වූ තැනදී එම දෙයද අහෝසි වන බවත් තේරුම් ගත යුතුය. තථාගතයන් වහන්සේ ආර්ය සත්‍ය සතර පිළිබඳ දේශනාවෙන් වදාළේ දුක හටගන්නා හේතු වූ තෘෂ්ණාවද, එය ප්‍රහීන කිරීමෙන් ලබන නිරෝධ තත්ත්වය හෙවත් සදහටම දුක නැති කිරීමය. ලෝකයේ සියල්ලම අනිත්‍යය, දුකය. මේ අවබෝධය ලැබිය හැක්කේ දැනුමෙන්, ඉගෙනුමෙන් නොව ප්‍රඥාවෙනි. විදර්ශනා නුවණින්ය.

එස්. ඩී. එම්. වික්‍රමසිංහ

"යෙදු වනාම සිට නොමිදෝනක් මෙන් නොනෙනු විධිව් කරන ලද ඒ වනා නොමේරයි. එය ඒ යට වූ විනී පුපුරක් මෙන් බිඳු දාජින් ගනුදා ලුනු බිඳී."

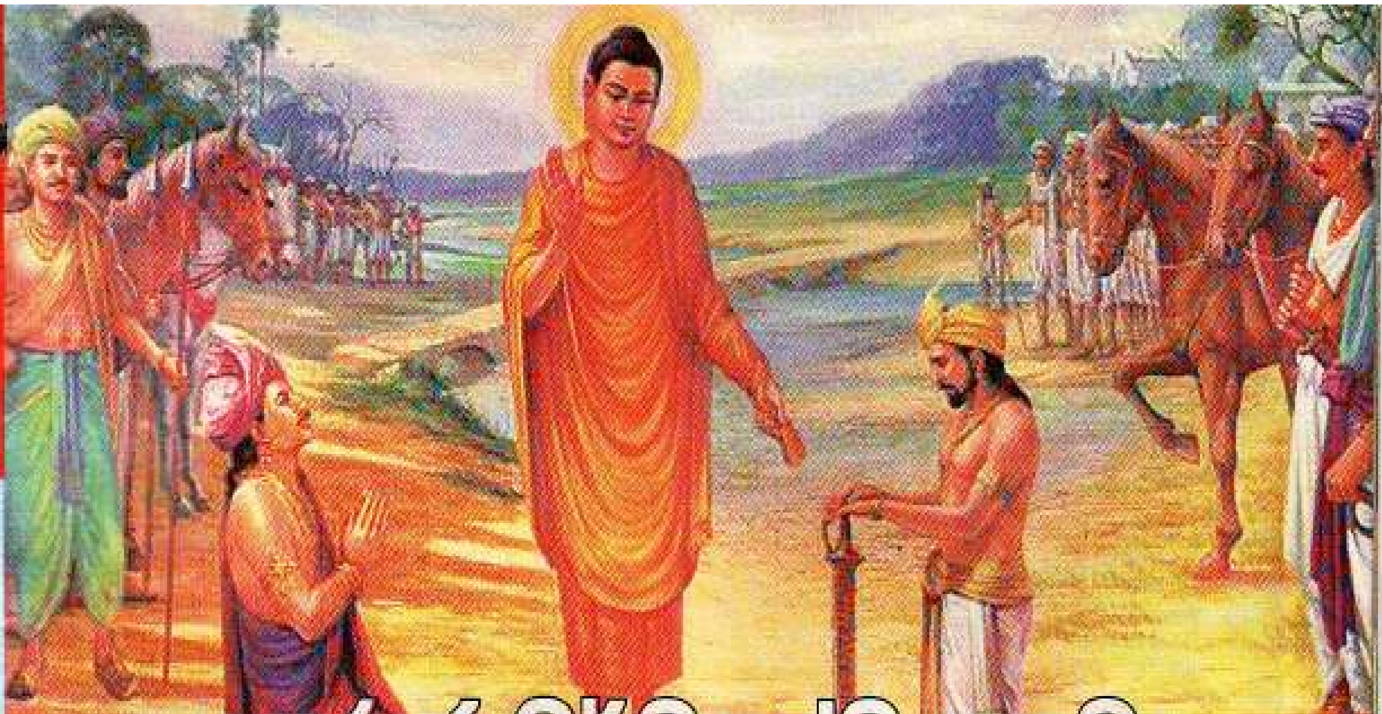

දසරාජ ධර්මයන්ට අනුව

රට පාලනය කළ හැකි නම්...!

අතීතයේ පොරාණ නා සැපසීම්කේදී පෙනී යන්නේ බුදු දහම අනුව අපේ පැරණි රජවරු රට පාලනය කර ඇති බවයි. විශේෂයෙන්ම දසරාජ ධර්මය අනුගමනය කරමින් දැහැමින් රට පාලනය කිරීමට ඔවුහු උත්සාහ ගත්හ. එසේනම් අද දසරාජ ධර්මය කොහිදෝ? බුදු දහමින් අපේ රට පෝෂිත නම් දසරාජ ධර්මය අනුව රට පාලනය කළ නොහැක්කේ මන්ද යන්න ජනතාව තුළ පැන නගින ගැටලුවකි.

දසරාජ ධර්මය අනුව රට පාලනය කරන කාලයේ පැවතියේ රාජාණ්ඩු ක්‍රමයකි. ඒ ඒ යුගවල පාලනය කළ රජවරු කළේ බුදු දහම අනුව ආචාර ධර්ම පද්ධතියකට සැකසුණ පාලන තන්ත්‍රයක් විනය. එහෙත් අද එවැනි තත්ත්වයක් නැත. අද වනවිට ලංකාව මෙන ගුනු ලබන්නේ එද රජවරු රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලබා දෙමින් පැවැති බුදු දහමය. එසේ නම් රජවරු රාජාණ්ඩු ක්‍රමය තුළින් බුදු දහම උපයෝගී කොට ජනතාව යහමගට යොමු කරවන ලෙසාමවීම, චරියා ධර්ම ක්‍රියාත්මක කළහ. එම නිසා රජවරු වැව් වැඩියාගත් වෙහෙර, විහාර ඉදිකිරීම, ආගමට දහමට ගරු සරු කටයුතු කිරීම, ධර්ම ප්‍රචාරය, ලුවාපන කටයුතු සිදු කළේය. එම විශේෂිය දිගින් දිගටම පැවත එමින් අදත් බුදු දහමට රාජ්‍ය අනුග්‍රහයක්ද ලැබෙමින් පවතී. ඉන් අදහස් වූයේ බුදු දහම ඉදිරියට යාම පමණක් නොව සමස්ත සමාජයම බුදු දහමින් පෝෂණය කිරීමට, එම ආහාරය ලැබීමට උපදේශකයන් කටයුතු සිදුව ඇති බවයි.

එහෙත් අතීතයට වඩා අද වනවිට බුදු දහම සමාජයේ ව්‍යාප්ත වී තිබීමේ විශේෂත්වයක් ඇත. අද සමාජය විවිධ ආගම් අදහමින්, විවිධ ජාතීන්ගෙන් මිශ්‍ර වුණ සමාජයක් බවට පත්වී තිබේ. මේ නිසා අපේ ආගමික සහජීවනය ගැන සැලකිල්ලෙන් සිය යුතුය. මේ සියලු ප්‍රශ්න අතර අද ... භික්ෂූන්ගේ සිවීමේ හා ඇදීමේ නිදහස පිළිබඳ මූලික අයිතිවාසිකම් ගැන විශේෂ අවධානයක් යොමුකොට ඇත. එනිසා සෑම විටම බෞද්ධයාගේ පමණක් නොව අනෙක් ආගම්වලද ගෞරව කිරීම බෞද්ධයාගේ යුතුකමක් වන්නේය. අනෙක් ආගම්වල ඉගැන්වීම් අනුවද සාමකාමී සමාජයක් නිර්මාණය කිරීමට පොදුවේ දායකත්වය සැපයීම රටේ සංවර්ධනයට වඩාත් ඵලදායී වේ.

මේ තත්ත්වය අද සමාජයෙන් මැනැර වෙමින් පවතින කරුණක් වී ඇත. බොහෝ විවිධ වූ බාහිර බලවේග හමුවේ සිදුවන විනාශය පත්වන විට බෞද්ධයන් තුළ හට ගනුයේ ධර්ම සංගායනාවක අවශ්‍යතාවයයි. එහෙත් අදට අවශ්‍ය වන්නේ ධර්ම සංගායනාවක් නොවේ. එට හේතුවනුයේ ධර්මය හැම තැනම සංගායනා කිරීමට අවශ්‍ය නොවන සෙයිනි. ප්‍රධාන සංඝයාහා ගණනකට භාජන නොට සම්මත කර රජතානයන් අනුව ධර්මය ග්‍රන්ථාරූඪ කොට ඇත. එසේම නව තාක්ෂණික ක්‍රම උපයන් අනුව සැටියක කිරීම සහා සිදුව තිබේ. එසේ නම් ධර්මය ආරක්ෂා කිරීමේ ප්‍රධාන ක්‍රියාපටිපාටිය අපි අනුගමනය කොට ඇත්තෙමු.

අදට ගැළපෙන අයුරින් කළ යුතුව ඇත්තේ ධර්මය පිළිපැදීමයි. ධර්ම විරෝධී ක්‍රියා නවතාලීමයි. බුදු දහමට අභ්‍යන්තර මෙන්ම බාහිරව පැමිණෙන ධර්ම විරෝධී ක්‍රියාවන්ගෙන් ආරක්ෂා වීමට, ධර්මය, විනය නිවැරදි කර ගැනීමට වෙනත් ක්‍රමවේදයක් අප අනුගමනය කළ යුතුය. එයට කළ යුතු පිළියම වනුයේ ධර්ම කතිකාවක් ඇතිකර ගැනීමයි. අපි ධර්මය හා විනය තුළ දකින යම් යම් අඩුපාඩු එකතු වී කතිකා කොට පොදු එකඟතාවයකට අනුව සම්මත තුළින් පිළිගත යුතුවේ. එහෙත් ලංකාවේ බුදු දහමේ ඉතිහාසය හා සැසඳීමේදී මහනුවර යුගයෙන් පසු භික්ෂූන් එවැනි කතිකාවක් පවත්වා පොදු එකඟතාවයකට පැමිණ නැත. එසේ නම් අදට ගැළපෙන්නේද ධර්ම කතිකාවක් මගින් බුදු දහමේ ඇති ගැටලු විසඳා ගැනීමයි. විසි එක්වන සියවසට ගැළපෙන අයුරින් කතිකාවක් ඇතිකර තුළ සමාජ, දේශපාලන, ආර්ථික යන අංශවල වර්ධනීය ක්‍රියාදාමයට එය ඉවහල් වනු ඇත. එසේම ගිහි පැවිදි යන දෙපොළටම එය බලපායි. අවුරුදු වශයෙන් මීට දශක 10 ක් ඇතුළත සිදුවූ වෙනස්කම් අපි කෙසේද අදට ලෙසා ගන්නේ යන්න විමසා බැලිය යුතුය.

බෞද්ධයන් ආරක්ෂා කරමින් එම අනන්‍යතාව රැක ගනිමින් වෙනස්වීම්වලට මුහුණ දෙන්නේ කෙසේද? යන්න විමසා බැලීම ඉතා වැදගත් වේ. උදාහරණයක් ලෙසට අතීතයේදී ජාතික ගීය ගායනා කිරීමේ? ජාතික ගීයට ගරු කිරීමට භික්ෂූන් නැගී නොසිටියහ. එහෙත් ශ්‍රී ලාංකිකයෙක් වශයෙන් සෑම දෙනාම එයට ගෞරව කරන්නේ නම් භික්ෂූවද නැගී සිට ගරු කිරීමේ වරදක් නැත. නමුත් අද එවැනි කතිකාවක් භික්ෂූන් ඇති කරගෙන නැත. භික්ෂුව කරනුයේ ජාතික ගීය ගායනා කිරීමේදී වාඩිවී සිටීමය. එයට හේතුවුයේ අතීතයේ රජතුමා සිටි උත්සව අවස්ථාවක පැමිණෙන විට භික්ෂුව අනෙක් අය මෙන් නැගී සිට ආචාර නොකිරීමයි. මේ තත්ත්වය අදට ගැළපේද? රාජාණ්ඩු ක්‍රමය හා ප්‍රජාතන්ත්‍රීය ක්‍රමය තුළ රජතුමාට ගරු කිරීම හා ජාතික ගීයට ගරු කිරීම යන්න ක්‍රියාවන් දෙකකි.

නිව්ටන් ගුණසේකර

"තමාට පිහිට තමාමය. වෙන කවරෙක් තමාට පිහිට වේද? තමා මනාව දැමුණු කල දුර්ලභ වූ පිහිටක් ලබන්නේය."

ධර්ම දේශනය

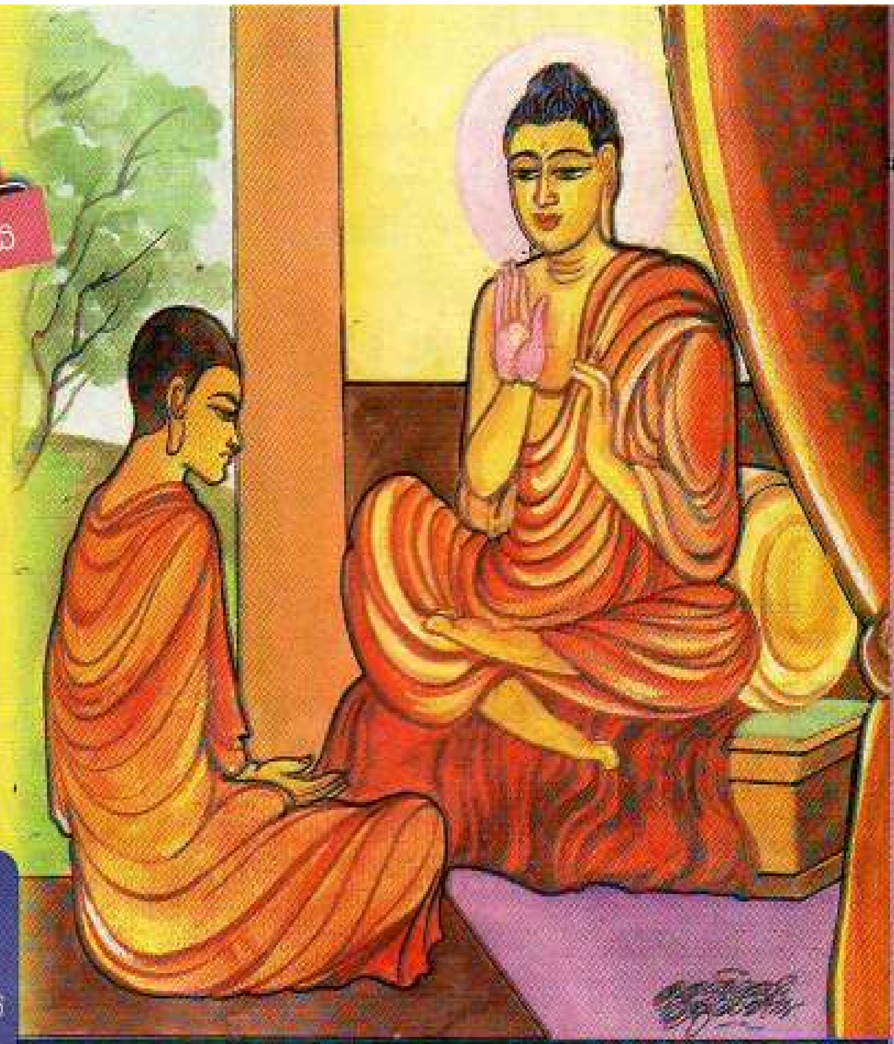

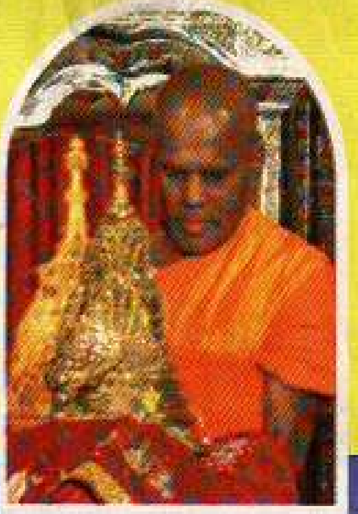

දේශකයාණෝ - මහනුවර අස්ගිරිය ඓතිහාසික
ගෙඩිගේ රාජමහා විහාරාධිකාරී
ඓතිහාසික සොළොස්මස්ථාන සොළොස්මස්ථානාධිපති
මහාවිහාර වංශික ස්‍යාමෝපාලි මහානිකායේ
අස්ගිරි මහා විහාරීය විනයකර්මික කාරක මහා සංඝ
සභාවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කාරක සංඝ සභික, ශාස්ත්‍රපති
පූජ්‍ය වේඩරුවේ ශ්‍රී උපාලි
ශ්‍රී දළදා මාලිගාවේ ගෝඨාභාර නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන්
වහන්සේ

සිත කෙළෙසන පාප ධර්මයන්ගෙන් මිදීමට නම් සිතේ උපදින ලාමක අකුසල් නැසිය යුතුය

"කතමෙ ච භික්ඛවෙ, චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා අභිජ්ඣාවිසමලොභො, චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො ව්‍යාපාදො, චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො කොධො, චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො උපනාහො, චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො මක්ඛො, චිත්තස්ස උපක්කිලෙසො..."

වාසනාවන්ත පින්වතුනි,

අද දුරුතු පුන් පොහෝ දිනයයි. ශාසනික වශයෙන් වැදගත් සිදුවීම් රැසක් සිදුවී ඇති අතර අද දිනයේ විශේෂ වැදගත් සිදුවීම වනුයේ තිලෝගුරු බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පළමු ලංකා ගමනය හා උරුවෙල් කාශ්‍යප, නදී කාශ්‍යප හා ගයා කාශ්‍යප යන තුන්බෑ ජටිලයින්ට ධර්මය අවබෝධ කොට දී උතුම් වූ නිවන් පුරයට පැමිණවීමයි.

අද දින ඔබට දේශනා කිරීමට බලාපොරොත්තු වන්නේ සිත පිළිබඳ වටිනා විග්‍රහයක් ඇති මජ්ඣිම නිකායෙහි වත්ථූපම සූත්‍රයේ සඳහන් ධර්ම විග්‍රහය විමසා බැලීමටයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර ජේතවන මහාවිහාරයෙහි දී භික්ෂූන්ට දේශනා කළ දම් දෙසුමක් වන මෙහි, වස්ත්‍රයක් උපමා කරමින්, කිළිටු සිත මෙන්ම අපිරිසිදු සිත පිළිබඳව ද විස්තර ඇතුළත් වෙයි. සිත කෙළෙසන පාපධර්ම සොළොසක් මෙහි සඳහන් වන අතර එම පාපී ධර්මයන් දුරුකරන අයුරුත්, සිවුබඹවිහරණයන් වඩන අයුරුත් විස්තර වෙයි. බුදුරදුන්ගේ හා සුන්දරී භාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණයා අතර ඇතිවූ සංවාදයක් ද මෙහි ඇතුළත් වේ. දහම් ඇසීමෙන් පසු ඔහු පැවිදිව රහත් වන අයුරු සිත්ගන්නා ලෙස විස්තර වේ. රහත් භාවය දක්වා ආර්ය ශ්‍රාවකයා ගමන් කරන පිළිවෙළ උපමා අනුසාරයෙන් විස්තර වන්නේ මෙසේය.

අපිරිසිදු වස්ත්‍රය හා අපිරිසිදු සිත

යම්සේ කිළිටු වූ මල බැඳුණා වූ වස්ත්‍රයක් වේ ද, ඒ වස්ත්‍රය රෙදි සායම් කරන්නෙක් නිල්පැහැ කිරීම පිණිස හෝ, රත්වන්පැහැ කිරීම පිණිස හෝ, ලේපැහැ කිරීම පිණිස හෝ, මදටියපැහැ කිරීම හෝ යම් යම් සායමක් පොවන්නේ ද, එය අවපැහැ ඇත්තක්ම වන්නේය. අපිරිසිදු පාට ඇත්තක්ම වන්නේය. ඊට හේතුව නම් ඒ වස්ත්‍රය

"සියල්ලෝ දඬුවමට තැති ගනිති. සියල්ලෝ මරණයට බිය වෙති. ඒ නිසා තමා උපමා කොට සිතා අනුන් නොනැසිය යුතුය. නොනැස්විය යුතුය."

අපිරිසිදු බැවිනි. එපරිද්දෙන්ම සිත කිලිටු වූ පසු දුර්ගතියම කැමති වන්නේය. අයහපතම කැමති වන්නේය.

පිරිසිදු වස්ත්‍රය හා පිරිසිදු සිත

යම්සේ පිරිසිදුව බබළන්නා වූ වස්ත්‍රයක් වේ ද, ඒ වස්ත්‍රය රෙදි සායම් කරන්නෙක් නිල්පැහැ කිරීම පිණිස හෝ, රත්වන්පැහැ කිරීම පිණිස හෝ, ලේපැහැ කිරීම පිණිස හෝ, මදටියපැහැ කිරීම හෝ යම් යම් සායමක් පොවන්නේ ද, එය යෙදු පාට ඇත්තක්ම වන්නේය. යහපත් පාට ඇත්තක්ම වන්නේය. පිරිසිදු පාට ඇත්තක්ම වන්නේය. ඊට හේතුව නම් ඒ වස්ත්‍රය පිරිසිදු බැවිනි. එපරිද්දෙන්ම සිත නොකිලිටු වූ කල්හි සුගතියම කැමති වන්නේය. යහපතම කැමති වන්නේය.

සිත කෙලෙසන පාප ධර්ම

සිත කෙලෙසන්නා වූ පාප ධර්ම දහසයක් ඇත. ඒවා මෙසේය. අභිද්‍යාව නම් වූ විෂම ලෝභය සිත කෙලෙසන්නකි. (අනුන්ගේ දේ මට ඇත්නම් හොඳ යැයි ආශා කරන දැඩි ලෝභය) ව්‍යාපාදය සිත කෙලෙසන්නකි. (අනුන් නසන කැමැත්ත) ක්‍රෝධය සිත කෙලෙසන්නකි. (තරහව) උපනාහය සිත කෙලෙසන්නකි. (බැඳගත් වෛරය) මක්ඛය සිත කෙලෙසන්නකි. (අනුන්ගේ ගුණ මැකීම) පලාසය සිත කෙලෙසන්නකි. (නිවට සිරිමින් උසස් පුද්ගලයන් හා සමා සමාන කර සිතීම) ඊර්ෂ්‍යාව සිත කෙලෙසන්නකි. (අනුන්ගේ සම්පත් නොඉවසීම) මසුරුකම සිත කෙලෙසන්නකි. (තමාගේ ඇති සම්පත් සැඟවීම) මායාව සිත කෙලෙසන්නකි. (රැවටිල්ල) සඨබව සිත කෙලෙසන්නකි. (කෛරාටික) ථම්භය සිත කෙලෙසන්නකි. (මානයෙන් ඉදිමුණ ගතිය) සාරම්භය සිත කෙලෙසන්නකි. (එකට එක කිරීම) මානය සිත කෙලෙසන්නකි. (ජාති ආදිය නිසා ඇති උඩඟු හැඟීම) හිතඅභිමානය සිත කෙලෙසන්නකි. (අධික මානය) මදය සිත කෙලෙසන්නකි. (ජාති ආදියෙන් මත්වීම) ප්‍රමාදය සිත කෙලෙසන්නකි. (පස්කම් සැපතෙහි ඇලීම)

එළඹගත් සිහියෙන් යුක්ත යමෙක් අභිද්‍යාව නම් විෂම ලෝභය සිත කෙලෙසන්නක් යැයි දැන සිත කෙලෙසන අභිද්‍යාව නම් වූ විෂම ලෝභය දුරු කරන්නේ ද, එසේම ව්‍යාපාදය, ක්‍රෝධය, උපනාහය, මක්ඛය, පලාසය, ඊර්ෂ්‍යාව, මසුරුකම, මායාව, සඨ බව, ථම්භය, සාරම්භය, මානය, අභිමානය, මදය, ප්‍රමාදය යන මේවා සිත කෙලෙසන ධර්ම යැයි දැන දුරු කරන්නේ ද, මෙම ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කළ හැක.

මෙසේ සිත කෙලෙසන පාප ධර්මයන් දුරු කිරීමට උත්සාහ කරන්නාහු බුදුන් කෙරෙහි නොසෙල්වෙන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. "ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කාරණයෙන් ද අර්හත්‍ය, සම්‍යක් සම්බුද්ධය, අෂ්ටවිද්‍යාවෙන් හා පසළොස්චරණ ධර්මයෙන් යුක්තය, සුගතය, ලෝකය දන්නා සේකය, අනුත්තරය, චණ්ඩ පුරුෂයන් දමනය කිරීමේ සාරථියෙක් වැනිය, දෙව් මිනිසුන්ට අනුශාසනා කරන්නාහ, බුද්ධය, භාග්‍යවත්ය" කියයි.

එමෙන්ම ධර්මය කෙරෙහි නොසෙල්වෙන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මනාව දේශනා කරන ලදී, මෙලොව ලැබෙන ඵල ඇත්තේය, කල් නොයවා දෙන විපාක ඇත්තේය, පැමිණ බලව යැයි කියා දැක්වීමට සුදුසුය, තමන් තුළ ඉපදවීමට සුදුසුය, නුවණැත්තන් විසින් තම තමන් කෙරෙහිලා දත යුතුය" කියයි.

එමෙන්ම සංඝයා කෙරෙහි නොසෙල්වෙන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. "භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සංඝ තෙමේ මනාව පිළිපන්නේය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සංඝ තෙමේ ඍජුව පිළිපන්නේය, න්‍යායට (නිර්වාණයට) අනුව පිළිපන්නේය, සාමීචිකර්මයට සුදුසු සේ පිළිපන්නේය, දුර සිට ගෙනැවිත් දෙන සිවුපසය ලැබීමට සුදුසුය, දුර සිට ආ ඥාති මිත්‍රාදීන්ට පිළියෙළ කර අගන්තු සත්කාරය ලැබීමට සුදුසුය, දොහොත් මුදුනේ තබා වැඳීමට සුදුසුය, ලොවට උතුම් වූ පින්කෙතය" කියයි.

යම් තැනෙක පටන් භික්ෂුව විසින් කෙලෙස් දුරුකරන ලද්දේ ද, වමාරන ලද්දේ ද, මුදන ලද්දේ ද, නැතිකරන ලද්දේ ද (එතැන් පටන්) හෙතෙම බුදුන් කෙරෙහි නොසෙල්වෙන පැහැදීමෙන් යුක්ත වෙමියි ඵලය දැකීමෙන් උපදනා සතුට ලබයි. හේතුව දැකීමෙන් උපදනා සතුට ද ලබයි. ධර්මයෙන් යුත් සතුටක් ලබයි. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදියි. සතුටු සිත් ඇත්තහුගේ කය සංසිඳෙයි. සංසිඳුණු කය ඇත්තේ සැපය විඳියි. සැපය ඇත්තහුගේ සිත එකඟ වෙයි.

ධර්මය කෙරෙහි නොසෙල්වෙන පැහැදීමෙන් යුක්ත වෙමියි ඵලය දන්නා සතුට ලබයි. හේතුව දන්නා සතුට ලබයි. ධර්මයෙන් යුත් සතුටක් ලබයි. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදියි. සතුටු සිත් ඇත්තහුගේ කය සංසිඳෙයි. සංසිඳුණු කය ඇත්තේ සැපය විඳියි. සැපය ඇත්තහුගේ සිත එකඟ වෙයි.

සංඝයා කෙරෙහි නොසෙල්වෙන පැහැදීමෙන් යුක්ත වෙමියි වෙමියි ඵලය දන්නා සතුට ලබයි. හේතුව දන්නා සතුට ලබයි. ධර්මයෙන් යුත් සතුටක් ලබයි. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදියි. සතුටු සිත් ඇත්තහුගේ කය සංසිඳෙයි. සංසිඳුණු කය ඇත්තේ සැපය විඳියි. සැපය ඇත්තහුගේ සිත එකඟ වෙයි.

ආහාරයෙහි නොඇලෙන භික්ෂුව

යම් තැනෙක පටන් ඒ භික්ෂුව මා විසින් කෙලෙස් දුරුකරන ලදැයි, වමාරණ ලදැයි, නැතිකරන ලදැයි ඵලය දන්නා සතුට ද, හේතුව දන්නා සතුට ද ලබයි. ධර්මයෙන් යුත් සතුට ලබයි. සතුටු වූවහුට ප්‍රීතිය උපදියි ද, සතුටු සිත් ඇත්තහුගේ කය සංසිඳෙයි ද සංසිඳුණු කය ඇත්තේ සිතින් සැප විඳියි ද, සැප ඇත්තහුගේ සිත එකඟ වෙයි.

මෙබඳු සීල ඇති, මෙබඳු සමාධි ඇති, මෙබඳු ප්‍රඥා ඇති ඒ (අනාගාමී) භික්ෂුව ඇල්හාල් (ඇට අස් කළ ඇල් හාලේ) බත නොයෙක් සුප ඇතිව, නොයෙක් ව්‍යංජන ඇතිව අනුභව කළේද, ඔහුට එය අන්තරාය පිණිස නොවෙයි. කිලිටු වූ මළ රැඳුණ වස්ත්‍රය පිරිසිදු ජලය ලැබ යම්සේ පිරිසිදු වෙයි ද, බබළන්නේ වෙයි ද, කෝවයෙහි දමන ලද රන්පිඩ් යම්සේ පිරිසිදු වෙයි ද, බබළන්නේ වෙයි ද, එපරිද්දෙන්ම මෙබඳු සිල් ඇති, මෙබඳු සමාධි ඇති, මෙබඳු ප්‍රඥා ඇති ඒ (අනාගාමී) භික්ෂුව කළහාල් ඇට අස් කළ ඇල්හාලේ බත නොයෙක් සුප ඇතිව, නොයෙක් ව්‍යංජන ඇතිව අනුභව කළේද, ඔහුට එය අන්තරාය පිණිස නොවෙයි. හෙතෙම මෛත්‍රී සහගත සිතින් එක් දිශාවක් පතුරුවා වාසය කරයි. එසේම දෙවෙනි දිශාව ද, එසේම තුන්වන දිශාව ද, එසේම සතරවන දිශාව ද, මෙසේ උඩ, යට, සරස යන සියලු තන්හි පැතිරුණා වූ සියල්ලෙන් යුක්ත වූ ලෝකය, මහත් බවට පැමිණි, අප්‍රමාණ වූ වෛර රහිත වූ ව්‍යාපාද රහිත වූ, මෛත්‍රී සහගත සිත පතුරුවා වාසය කරයි.

සිවුබඹ විහරණයෝ වැඩීම

මෛත්‍රී සහගත වූ සිතින් එක් දිශාවක් පතුරුවා වාසය කරයි. එසේම දෙවෙනි දිශාව ද, එසේම තුන්වන දිශාව ද, එසේම සතරවන දිශාව ද, මෙසේ උඩ, යට, සරස යන සියලු තන්හි පැතිරුණා වූ සියල්ලෙන් යුක්ත වූ ලෝකය, මහත් බවට පැමිණි, අප්‍රමාණ වූ වෛර

රහිත වූ ව්‍යාපාද රහිත වූ, මෛත්‍රී සහගත සිත පතුරුවා වාසය කරයි.

කරුණා සහගත වූ සිතින් එක් දිශාවක් පතුරුවා වාසය කරයි. එසේම දෙවෙනි දිශාව ද, එසේම තුන්වන දිශාව ද, එසේම සතරවන දිශාව ද, මෙසේ උඩ, යට, සරස යන සියලු තැන්හි පැතිරුණා වූ සියල්ලෙන් යුක්ත වූ ලෝකය, මහත් බවට පැමිණි, අප්‍රමාණ වූ වෛර රහිත වූ ව්‍යාපාද රහිත වූ, කරුණා සහගත සහගත සිත පතුරුවා වාසය කරයි.

මුදිතා සහගත වූ සිතින් එක් දිශාවක් පතුරුවා වාසය කරයි. එසේම දෙවෙනි දිශාව ද, එසේම තුන්වන දිශාව ද, එසේම සතරවන දිශාව ද, මෙසේ උඩ, යට, සරස යන සියලු තැන්හි පැතිරුණා වූ සියල්ලෙන් යුක්ත වූ ලෝකය, මහත් බවට පැමිණි, අප්‍රමාණ වූ වෛර රහිත වූ ව්‍යාපාද රහිත වූ, මුදිතා සහගත සිත පතුරුවා වාසය කරයි.

උපේක්ෂා සහගත වූ සිතින් එක් දිශාවක් පතුරුවා වාසය කරයි. එසේම දෙවෙනි දිශාව ද, එසේම තුන්වන දිශාව ද, එසේම සතරවන දිශාව ද, මෙසේ උඩ, යට, සරස යන සියලු තැන්හි පැතිරුණා වූ සියල්ලෙන් යුක්ත වූ ලෝකය, මහත් බවට පැමිණි, අප්‍රමාණ වූ වෛර රහිත වූ ව්‍යාපාද රහිත වූ, උපේක්ෂා සහගත සහගත සිත පතුරුවා වාසය කරයි.

ඒ අනාගාමී පුද්ගලයා මේ දුක්ඛආර්ය සත්‍යය ඇත, ලාමක වූ සමුදය සත්‍යය ඇත, ප්‍රණීත වූ මාර්ග සත්‍යය ඇත, මේ බ්‍රහ්මවිහාරධ්‍යාන සංඥාවට වඩා උතුම් නිර්වාණය ඇතැයි දනියි. මෙසේ දන්නා වූ, මෙසේ දක්නා වූ ඔහුගේ සිත කාමාශ්‍රවයෙන් ද මිදෙයි. භවාශ්‍රවයෙන් ද මිදෙයි. අවිද්‍යාශ්‍රවයෙන් ද මිදෙයි. එසේ මිදුණු කල්හි මිදුණේ යැයි දැනීම වෙයි. උත්පත්තිය කෙළවර වෙයි. මග බඹසර වැස නිමවන ලදී. සතර මාර්ගයෙහි කටයුතු කරන ලදී. මේ ආත්මය පිණිස කළ යුතු අනිකක් නැත්තේ යයි දනියි. මේ භික්ෂුව අභ්‍යන්තර ස්නානයෙන් ස්නානය කළේ යැයි කියනු ලැබේ.

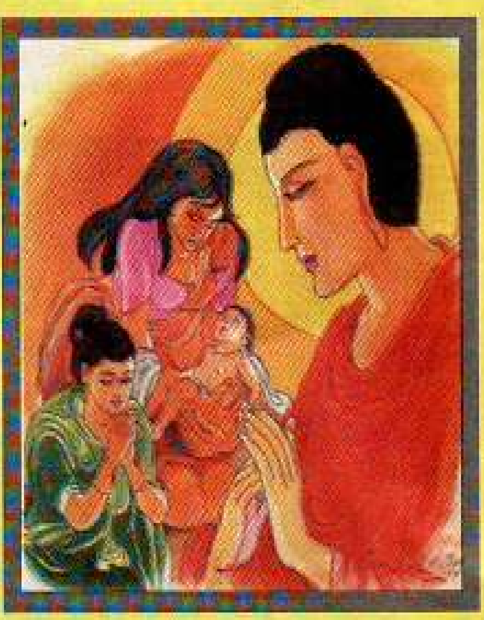

බුදුරදුන්ගේ හා භාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණයාගේ සංවාදය

මේ අවස්ථාවේ සුන්දරික භාරද්වාජ නම් බ්‍රාහ්මණයා බුදුරදුන් සමීපයෙහි සිටියේය. එකල්හි සුන්දරික භාරද්වාජ නම් බ්‍රාහ්මණයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ කීවේය.

සුන්දරික භාරද්වාජ නම් බ්‍රාහ්මණයා - "භවත් ගෞතම තෙම බාහුකා නම් ගඟට ස්නානය පිණිස යන්නේද?"

බුදුරජාණන් වහන්සේ - "බ්‍රාහ්මණය, බාහුකා නම් ගංගාවෙන් කවර ප්‍රයෝජනයක් වේද? බාහුකා නදිය කුමක් කරයිද?"

සුන්දරික භාරද්වාජ නම් බ්‍රාහ්මණයා - "භවත් ගෞතමයෙනි, බාහුකා ගඟ විශුද්ධිය ගෙන දෙන්නක් යැයි ලෝවැසියන් අතර සම්මතය. භවත් ගෞතමයෙනි, බොහෝ දෙනා බාහුකා ගංගාව පිංතොටක් යැයි සලකන්නාහුය. බොහෝ දෙනා තමන් කළ පව් බාහුකා නදියෙහි පා කර හරිති."

බුදුරජාණන් වහන්සේ - "බාහුකා නම් ගඟට ද, අධිකක්ක නම් තොටට ද, ගයා නම් තොටුපළට ද, සුන්දරිකා නම් ගඟට ද, සරස්වතී නම් ගඟට ද, ප්‍රයාග නම් තොටට ද, බාහුමතී නම් ගඟට ද, නිතර බැස නාන්නා වූ අපිරිසිදුකම් ඇති පුද්ගලයා පිරිසිදු නොවෙයි. සුන්දරිකා ගඟ කුමක් කරයිද? ප්‍රයාග තීර්ථය කුමක් කරයිද? බාහුකා නදිය කුමක් කරයිද? ප්‍රාණඝාතාදී පව් කරන, කෲර ක්‍රියා කරන මිනිසා ශුද්ධ නොකරයි. පිරිසිදු වූවහුට හැමදාම ස්නානයට (ඵග්ගු) උතුරුඵල් නැකත වෙයි. පිරිසිදු වූවහුට හැමදාම පෝය දිනය වෙයි. පිරිසිදු ක්‍රියා ඇති ශුද්ධ පුද්ගලයාට හැමදාම වත් පිරෙයි.

සැබෑ ස්නානය

"බ්‍රාහ්මණය, මේ ශාසනයෙහිම ස්නානය කරව, සියලු සත්වයන් කෙරෙහි මෛත්‍රී කරව, ඉදින් බොරු නොකියන්නෙහි ද, සතුන් නොමරන්නෙහි ද, නුදුන් දෙය නොගන්නෙහි ද, ශ්‍රද්ධා ඇත්තේ වෙයිද, මසුරු නොවූයේ වෙයිද, ගයාවට ගොස් කුමක් කරන්නේද? තොපගේ ළිඳක් ගයාවකි." (ශුද්ධ වූ පුද්ගලයාට ළිඳක් ගයාවක් යන දෙකෙහි වෙනසක් නැත.) මෙසේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ කල්හි, සුන්දරික භාරද්වාජ බමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ සැල කළේය.

භාරද්වාජ බමුණාගේ සතුට

"ස්වාමීනි, ඉතා යහපත, ස්වාමීනි, ඉතා යහපත. ස්වාමීනි, යම්සේ යටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ වේද, වසා තබන ලද්දක් වැසුම් හරින්නේ හෝ වේද, මංමුළාවූවෙකුට මග කියන්නේ හෝ වේද, අන්ධකාරයෙහි ඇස් ඇත්තෝ රූප දකිත්වායි තෙල් පහනක් දරන්නේ හෝ වේද, මෙපරිද්දෙන්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ආකාරයෙන් ධර්මය දේශනා කරන ලද්දේය. ස්වාමීනි, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරණ කොට යමි, ධර්මය ද, භික්ෂු සංඝයා ද සරණ කොට යමි. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වෙත මහණකම් ලබන්නෙමි. උපසම්පදාව ලබන්නෙමි" යනුවෙනි.

භාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණයාගේ රහත්වීම

සුන්දරික භාරද්වාජ බමුණු තෙම බුදුරදුන් වෙත පැවිද්ද ලැබුවේය. උපසම්පදාව ද ලැබුවේය. ආයුෂ්මත් භාරද්වාජ භික්ෂුව වනාහි උපසම්පදා වී නොබෝ කල් ඇත්තේ, හුදෙකලා වූයේ, වෙන්වූයේ, අප්‍රමාදව කෙලෙස් තවන වීර්යය ඇතිව කයෙහි හා ජීවිතයෙහි ආශා රහිතව වාසය කරන්නේ නොබෝ කලකින්ම යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මනා කොට ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි වෙත් ද, ඒ උතුම් වූ මාර්ග බ්‍රහ්ම චර්යාව කෙළවර කොට ඇති අරහත්ඵලය මේ ආත්මයෙහි තමාම දැන, ඊට පැමිණ වාසය කළේය. උත්පත්තිය කෙළවර විය. මාර්ග බ්‍රහ්මචර්යාව වැස නිමවන ලදී. සතර මාර්ගයෙන් කටයුතු ද කරන ලදී. මේ ආත්මය පිණිස කළ යුතු අනෙකක් නැත්තේ යැයි දැනගත්තේය. ආයුෂ්මත් භාරද්වාජයාණන් වහන්සේ රහතුන් අතරෙහි එක්තරා කෙනෙක් බවට පත්වූහ.

යම් කටයුත්තක් කර ඉන් යහපත් ප්‍රතිඵල ලැබීමට නම් සිතෙහි ප්‍රසන්න බව තිබිය යුතුය. ප්‍රසන්න මනසින් කරන කටයුතුවල ප්‍රතිඵල යහපත්ය. අප්‍රසන්න සිතින් කරන කටයුතුවල ප්‍රතිඵල අයහපත්ය. මෙය සම්බුදු දහමේ එන සරල ඉගැන්වීමකි. වස්ත්‍රයක් පාට ගැන්වීමේ දී එහි ඇතුළත් විය යුතු ප්‍රධාන කාරණය වන්නේ වස්ත්‍රයේ පිරිසිදු බවයි. එය උපමා කොට ඇත්තේ පිරිසිදු සිතයි. සිතක් අපිරිසිදු වන්නේ ලාමක අකුසලයන් සිත තුළ ක්‍රියාත්මක වීම නිසාය. ඒවා දැන හැඳින දුරු කරන්නේ නම්, එයම ධර්මාවබෝධය සඳහා මාර්ගය වෙයි. නියම පව් සේදීම හෙවත් ස්නානය ලෙස අර්ථවත් වන්නේ මේ චිත්ත සන්තානයෙහි පවතින ක්ලේශ ධර්මයන් ඉවත් කිරීමයි. යමෙක් බාහිරව කොතරම් පිරිසිදු වූයේ නමුත්, ඇතුළත මේ ලාමක අකුසල ධර්මයන්ගෙන් පිරී ඇත්නම් ඔහු අපිරිසිදු අයෙකි. අභ්‍යන්තර ස්නානය හෙවත් සේදීම නොකළ අයෙකි. බුදුදහම බාහිර මෙන්ම අභ්‍යන්තර පවිත්‍රතාවය ද අගයන අතර, අභ්‍යන්තර පවිත්‍රතාවය කෙළවර හෙවත්, සිතෙහි ලාමක අකුසල් සියල්ල නැසූ කල එය භාවිත සිතක් බවට පත්වන අතර වෙනත් කළ යුතු කටයුත්තක් නැති බව අවබෝධ වෙයි. මෙම පැමිට ශ්‍රීමත් දන්තධාතූන් වහන්සේගේ පිහිට ලැබේවා.

පව් කළොත් විපාක දෙනවාමයි

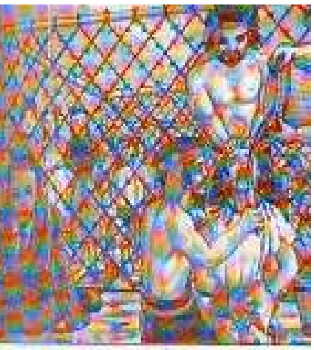

"කරන කලට පව් මිහිරිය මීසේ
විඳින කලට දුක් දැඩිවෙයි ගිනිසේ
ඇඳින එපව් දුරලන උපදේසේ
නුදුන මැනවි තුන්දෙර අවකාසේ"

පාපය කරන කාලයෙහි මී පැණි මෙන් මිහිරිය. එහි විපාක විඳින කල්හි ගිනි මෙන් රෞද්‍රය. ඒ පාපයන් දුරු කරන්න වූ උපදේශය දැනගෙන කය, වචනය, සිත යන තුන් දෙර පාපයෙහි නොයෙදීමට වග බලාගත යුතුය.

විදගම් මෛත්‍රී හිමියන් විසින් රචිත ලෝවැඩ සඟරාවේ සඳහන් පදයකි මෙය. ඉහත සඳහන් ධර්මතාවය අප කාටත් පොදුය. යහපත් දේ වැපිරීමෙන් යහපත් ප්‍රතිඵලත්, අයහපත් දේ කිරීමෙන් අයහපත් ප්‍රතිඵලත් ලැබෙන බව බුදු බණෙහිද පෙන්වා දෙන්නේ අපූරුවටය.

වත්මන් සමාජයෙහි සිදුවන යම් යම් සිද්ධීන් පුද්ගලයන්ට අත් විඳීමට සිදුවන සිදුවීම් පිළිබඳ අධ්‍යයනය කර බැලීමේදී දක්නට ලැබෙන කරුණකි ඒ ඒ පුද්ගලයා විසින් අතීතයෙහි සිද්ධ කළ ක්‍රියාවන්හි ප්‍රතිඵල මෙලොවදීම අත්විඳින්නට සිදුවන බව.

බොහෝ පුද්ගලයන්ට සිද්ධ වෙන නරක නපුරු ක්‍රියාවන්, ලෙඩ රෝග, රැකියාවන්හි ඔත්තු ගැටුම්, ජීවිතයේදී මුහුණ පාන්නට සිද්ධ වෙන අවුල් කැවුල් වැනි දේ බොහෝවිට සිදුවන්නේ ඒ ඒ පුද්ගලයන් සිදුකළ අකුසලකර්මයන්ට මෙලොවදීම ලැබෙන විපාක ලෙසය.

ඕනෑම පුද්ගලයකුට තමා කළ කර්මය වෙනුවෙන් විපාක අතීතයේදී හෝ වර්තමානයේදී හෝ නැතහොත් අනාගතයේදී හෝ යන තුන් කාලයේදීත් කුමන හෝ කාලයේදී විඳීමට සිදුවේ. එය ඒකාන්තය.

බුද්ධ දේශනාවට අනුව අතීතය පිළිබඳ සොයා බැලීම පුබ්බෙ නිවාසානුස්සති ඥානය මඟින් සිදුවේ. අනාගතය පිළිබඳ සොයා බලනු ලබන්නේ චුතුපපාත ඥානයෙනි.

කර්මය පිළිබඳව කතා කිරීමේදී ඇතැම් පුද්ගලයන් නරක විඳිනට, නපුරු විඳිනට ජීවත් වෙමින් ජීවිතයේ අවසාන කාලයේදී කළ පාපයන්ගෙන් මිදීමට සිතා මහා පරිමාණයෙන් මුදල් හදල් වියදම් කර පින්දහම් කටයුතුවල නිරත වීමටත්, බණ භාවනාදිය කිරීමටත් නැඹුරු වීම සුලභව දකිය හැකිය.

නමුත් එලෙස තම වාසිය වෙනුවෙන්, අවබෝධයකින් තොරව සමාජයට පෙනෙන්නට පින්කම් කටයුතුවල නිරත වෙන බොහෝ දෙනකුට නොසිතූ විරූ පරිදි නරක, නපුරු දේවලට මුහුණ පෑමට සිදුවීම නිතැතින්ම සිදුවන බව කරුණු සොයා යාමේදී පැහැදිලි වේ. එවැනි පුද්ගලයන් බොහෝවිට ප්‍රකාශ කරන්නේ ආගමට, දහමට අනුව කටයුතු කළත් මට නිරන්තරයෙන් මුහුණ දීමට සිද්ධ වන්නේ කටුක දේවල් පමණක් බවය.

එවැනි දේ එසේ වීමට හේතු අතීතයේදී ඔවුන් සිදු කළාවූ අකුසලයන්ය. බුද්ධ ඉගැන්වීම් අනුව ඈත අතීතය සහ මෑත අතීතය වශයෙන් පව් විපාක දීම දෙයාකාරයෙන්ම සිදුවේ.

මේ ජීවිතයේදී සිදුකළ අකුසල කර්මයන් මේ ලෝකයේදීම විපාක ලැබෙන අතර වෙනත් ආත්මවල කළ විපාකයන්ටද, නරක ක්‍රියාවන්ටද මේ ආත්මයේදී විපාක විඳීමට සිදුවීම මෑත අතීතයේදී විපාකදීම් ලෙස හැඳින්විය හැක.

අම්බපාලිය රූප ස්වභාවයෙන් අගනැන්තෙව්, සැප සම්පත් ලදව මෙලොව එළිය දුටුවත් ගණිකාවක් ලෙසින් තම ජීවිතය ගත කරන්නට සිදුවූ අකුසලය පිළිබඳව බුදු දහමේ පෙන්වා දී ඇත්තේ මේ පරිදෙනි.

ධම්ම පදයෙහි මේ පිළිබඳව මෙලෙස විස්තර කෙරේ.

අම්බපාලිය පෙර ආත්ම භාවයකදී සිඛී නමැති බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේදී මෙහෙණි වී සිටි කාන්තාවකි. එලෙස මෙහෙණ දම් පුරමින් සිටියදී දිනක් එක්තරා සිදුවීමක් විය.

රහත් මෙහෙණියකට කිවිසීමක් ඇතිවී සෙළ පිඩක් බිම වැටිණි.

අම්බපාලිය මෙම සිදුවීම දැක බිම වැටී සෙළ දැක "කවර නම් ගණිකාවක්ද මේ වැඩේ කළේ?" කියා ඇසිය.

රහතන් මෙහෙණියකට පරුෂ වචනයෙන් නරක චෝදනා කිරීම නිසාම ඇය බුද්ධ කාලයේ ඉපදී තමන් කළ යහපත් දේවලට හොඳ විපාකයක් ලෙස රූප සම්පත්තියත්, ධන සම්පත්තියත් ලැබුවත්, රහත් මෙහෙණියකට අපහාස කිරීමේ විපාක ලෙස ගණිකාවක ලෙසින් නරක විපාක ලැබූ බවත් කරුණු කාරණා දක්වේ. මේ අයුරින් බලූ කල අම්බපාලියට අකුසලකර්මයන්හි අනුරූපී වශයෙන්ම විපාක ලැබීමට සිදුවිය. අනුරූපී වශයෙන් යනු තමන් කළා වූ ක්‍රියාවට ඒ හා සමාන විපාකයක් ලැබෙන බවය.

නූතන විද්‍යාවේදීන් සෑම ක්‍රියාවකටම ඒ හා සමාන ප්‍රතික්‍රියා ඇති බව පෙන්වා දේ. විද්‍යාවෙන් එම කරුණු පැහැදිලි කරන්නට මත්තෙන් ඒ පිළිබඳ බණ පොතෙහි සඳහන්ව ඇත.

කර්ම සරික්ඛතා යන්නෙන් පෙන්වා දෙන්නේද තමන් කරන දේ එලෙසින් ලැබෙන බවයි.

සමාජයට හොඳ දේ දීම යනු එකකි. නරක දේ නොදී සිටීම යනු තවත් කරුණකි.

නරක දේ නොදී සිටීමෙන් තමන්ට නරක දේ ලැබෙන්නේ නැත.

හොඳ දේ දීමෙන් තමන්ටද හොඳ දේ ලැබේ. නරක දේවල් දුන් විට නරක දේවල්ම පෙරළා පැමිණෙන්නේය.

මෙවැනි සිද්ධීන් වත්මන් සමාජය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේදී නොඅඩුව දකගත හැකිය.

බොහෝ මනුෂ්‍ය ජීවිතවලදී මිනිසුන්ට වැළඳෙන ලෙඩ රෝග, මිනිසුන්ට සිදුවන විපත්, මිනිසුන්ට ඇතිවන කරදර ආදිය සංසන්දනය කර බැලීමේදී කර්මයට විපාක නොයෙක අයුරින් සිදුවන බව අපට මිනැතරම් දක්නට ලැබේ.

දේවාලවල කුට අන්දමින් කපුවන් ලෙස ආවතේව කරමින් මිනිසුන්ගේ සිතුවිලි අවුල් කරන බොහෝ දෙනකුගේ අවසාන කාලය ගෙවී යන්නේ ඉතාම දුක්ඛිත අයුරින් බව මීට ටික කාලයකට පෙර කළ සමීක්ෂණයකින් පෙනී ගොස් ඇත.

එහිදී ඔප්පු වී ඇත්තේ වංචනික ලෙස දේවාලවල කපුකම් කරන්නන් මිය යන විට සිතාගත නොහැකි තරමේ වද වේදනාවන්ට ලක්වෙන බවය.

කට දෙකොණ වණ වී, කතා කර ගැනීමට නොහැකිව, ආහාරපාන බිල දමා ගැනීමට බැරිව, අවශ්‍ය දෙයක් ගැනීමට වචන උච්චාරණය කිරීමට නොහැකිව උමතුවෙන් කෑ ගසන බවත් දකගත හැකිව තිබේ. එපමණක් නොව දෙපා ඉදිමී, පුපුරා ලේ ගලන තත්ත්වයකුත් උදරගත විශාල රෝගාබාධයන්ට ගොදුරු වන බවත් කරුණු සොයා ගිය පිරිසට දකගන්නට ලැබී තිබේ.

මහාචාර්ය පාතේගම ඥානිස්සර හිමි

"සුචරිතයෙහි හැසිරිය යුතුය. දුශ්චරිතයෙහි නොහැසිරිය යුතුය. ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නා මෙලොව පරලොව දෙකෙහිම සුවසේ වෙසේ."

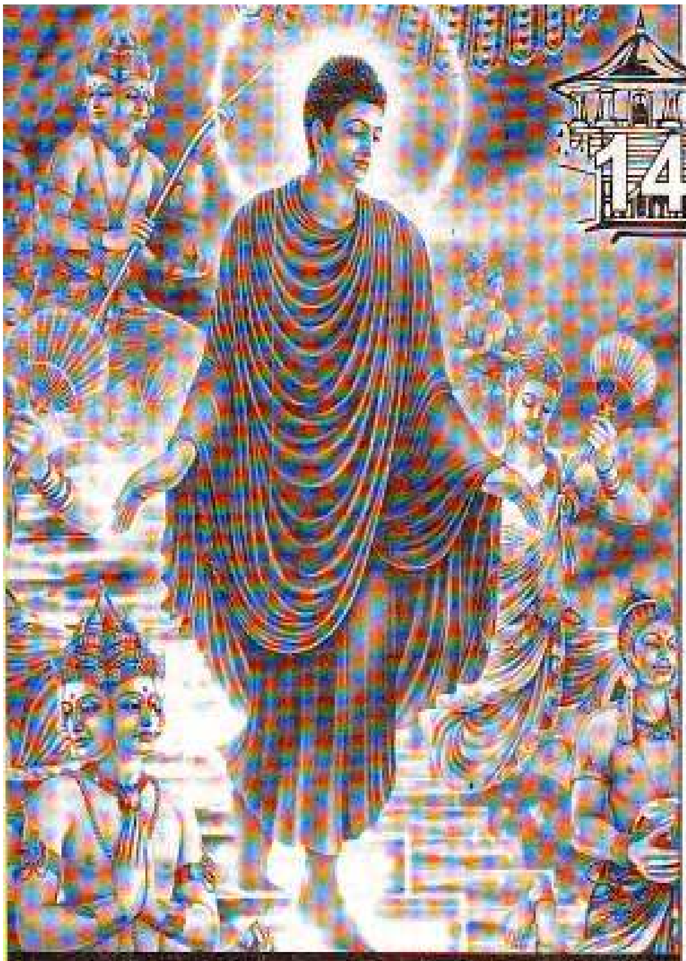

බුදු දහමේ සඳහන් දෙවිවරු

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ප්‍රඥා චක්ෂුසයට හසු වූ විශ්වය අති විශාලය. එය චක්‍රවාටයන් දස දහසක් දක්වා පැතිර පවතී. මෙය අපගේ මවිතයට හේතුවන කරුණක් නොවිය යුතුය. තාරකා මණ්ඩල හා නිහාරිකාවෙන් සැදුම් ලත් විශ්වය පිළිබඳව තාරකා විද්‍යාත්මක මත මීට වර්ෂ 2500 ට පෙර බෝධි මූලයේදී සර්වඥයන් වහන්සේ විසින් ලබාගත් මවිතකර සොයාගැනීම් හා සැසැඳේ. මනුෂ්‍යයන්ට හා තිරිසන් සතුනට වාසභූමි වන අපගේ ලෝක මණ්ඩලය පවා, හාත්පසින්ම සත්ත්ව, දෙව හා බ්‍රහ්ම ලෝකවලින් වටවී ඇත. මේ සත්ත්ව ලෝකයේ ප්‍රධානත්වය දරනුයේ බ්‍රහ්ම, දෙව හා අසුරයන්ද වේ. සත්ත්වයන්ගේ උසස්කමේ අන්දමට යම් යම් කරුණුවලට අනුව මිනිසා හැරුණු විට බ්‍රහ්මයෝ ඉතා උසස් අය වෙත්. දෙවිවරුන් කාරුණික හෝ දුෂ්ට හෝ අය විය හැකිය. එවැනි දුෂ්ට අය "යක්ෂයන්" හා "රාක්ෂයන්" මෙන් හැඳින්වේ.

ගාන්ධර්වයන්, අසුරයන්, යක්ෂයන්, කුම්භාණ්ඩයන් හා නාගයන්ද වෙනත් දිව්‍ය භවනයන් හා භූමිගත නා නා ප්‍රකාර අමනුෂ්‍යයන්ද හැරුණු විට, දෙවියන් හා බ්‍රහ්මයන් විසින් සූත්‍ර පිටකයේ වැදගත් ස්ථානයක් ගනු ලැබේ. මොවුනට නා නා තරාතිරමේ සෘද්ධි බලද ඇත්තේය. නිදර්ශනයක් වශයෙන් සලකා බලනුයේ නම් බ්‍රහ්මයන්ට ප්‍රධාන වූ මහා බ්‍රහ්මයාට ස්වකීය කුඩා ඇඟිල්ලේ ප්‍රභාවයෙන් අපගේ ලෝක මණ්ඩලය වැනි ලෝක මණ්ඩල දහස් සංඛ්‍යාවක් ආලෝකවත් කළ හැකිය. තාවතිංස දිව්‍ය භවන වාසී දෙවිවරුන්ට අග්‍ර වූ, ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයාට තම වාස භවනයෙන් අතුරුදන් වී "ශක්තිමත් මිනිසකු ස්වකීය හස්තය දිගු කරන්නාක් මෙන් කිසිම අපහසුවක් නොමැතිව" මිනැඹ වේගයක් මවාගෙන මේ පොළව මත පෙනී සිටිය හැකිය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමානව වැඩ සිටි කාලයේදී බුදුරජාණන් වහන්සේටත් වඩා බලසම්පන්න සෘද්ධි බල තමන්ට ඇතැයි සමහර දෙවිවරු සිතූහ. බුදුරජාණන් වහන්සේ බක බ්‍රහ්මයා ඔහුගේ දිව්‍ය භවනයේදී මුණ ගැසීමෙන් අනතුරුව ඔහු සතු සෘද්ධි බල බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් මර්දනය කළ අන්දම මජ්ජිම නිකායෙහි එන බ්‍රහ්මනිමන්තනික සූත්‍රයෙහි දක්වේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ අග්‍රශ්‍රාවක මහා මොග්ගල්ලාන මහරහතන් වහන්සේ තාවතිංස දිව්‍ය භවයට වැඩමවා තමන් වහන්සේගේ මවිතකර සෘද්ධි බල මහිමයෙන් ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයාගේ විජයෝත්පාය වේගයෙන් සොලවා, ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයා ඇතුළු දිව්‍ය සභාව පාදයේ සිට හිස දක්වා වෙව්ලුවාලූ අන්දම පිළිබඳව තවත් රසවත් කතාවක් ඇත. මුගලන් මහ රහතන් වහන්සේ එතැනින් ඉවත්ව යාමෙන් පසු කාවත්තිස්ස දිව්‍ය භවනවාසී දිව්‍යාංගනාවන් රැස්ව මුගලන් මහරහතන් තෙරුන් ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයාගේ ශාස්තෘවරයාදැයි විමසා ඇත.

මේ සෑම දෙවියකුට, බ්‍රහ්මයකුට හා අමනුෂ්‍යයකුටම යම්කිසි ආයුෂ ප්‍රමාණයක් ඇත. එය වර්ෂවලින් ගිනිය නොහැකි අතර සමහර විට දක්වෙනුයේ කල්පවලිනි.

බුදුවරයින් වහන්සේලාගේ ලොව පහළවීම දුර්ලභ දෙයකි. වර්තමාන කල්පයෙහි බුදුවරයින් වහන්සේලා සතර දෙනකු ලොව පහළවූ අතර මේ ලෝක විනාශයට හා ඊළඟ ලෝක පරිණාමයට පෙර පස්වැනි බුදු කෙනෙකුද පෙනී සිටිනු ඇත. කල්පයක ප්‍රමාණය මෙයින් වටහා ගත හැකිය. මේ බ්‍රහ්මයන් කෙතරම් දිගු කලක් ජීවත් වන්නේද යත් තමන් සදාකාලික වේ යැයි මොවුහු විශ්වාස කරත්. එකිනෙකාට වෙනස් වූ දිව්‍ය විමාන සයක වාසය කරන, සයාකාර දේව ගණයා ගැන බෞද්ධ ග්‍රන්ථයන්හි සඳහන් වේ. අප වාසය කරන මේ ලෝකයට ඉතා තුදුරින් පිටි චාතුර්මහාරාජික දිව්‍ය භවන වාසස්ථාන කොටගෙන සිටිනුයේ ධෘතරාෂ්ට (නැගෙනහිර රට අධිපති), විරූඪ (දකුණු දිසාවට අධිපති), විරූපාක්ෂ (බටහිර දිසාවට අධිපති), වෛශ්‍රවණ (උතුරු දිසාවට අධිපති) යන සතරවරම් දෙවිවරුන් පිරිස විසිනි. මෙයට ඉහළින් පිහිටා ඇත්තේ ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයාගේ ආධිපත්‍යය පවත්නා තාවතිංස දිව්‍ය භවනයයි. මීටත් ඉහළින් පිළිවෙළින් ඇත්තේ යාමය, තුසිතය, නිම්මාණ රතිය (මැවුම්කාර දෙවිවරුන්ගේ භවන) හා පරනිම්මිත වසවත්තිය (අනෙක් දෙවිවරුන්ගේ නිර්මාණයක් මත ස්වකීය අණසක පවත්වන) ද වේ. මේ සියල්ලටම ඉහළින් පිහිටා ඇත්තේ විසි ආකාර බ්‍රහ්ම ලෝක වේ. මේවා හැරුණු විට අනාගාමී උතුමන් වැඩ වසන පස්වැදෑරුම් ශුද්ධාවාසද වේ. මේ ශුද්ධාවාසවල ජීවත් වනුයේ මේ ලෝකයේදී අනාගාමී තත්ත්වය කරා පත්ව අවසාන විමුක්තිය වෙනුවෙන් උත්සාහ දරන උතුමන් වේ. ඔවුන් ජීවිතක්ෂයට පත්වීමත් සමග නිර්වාණාවබෝධය ලබාගන්නා අතර නැවත උත්පත්තියක් නොලබනු ඇත. එබැවින් උත්තමයන් අනාගාමී උතුමන් මෙන් හැඳින්වේ.

මේ සියලු දෙනා අතුරෙන් බ්‍රහ්මයින් අග්‍ර වේ. ඊට හේතුව ඔවුහු කාරුණික වන අතර බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කොට වදාරා ඇති පරිදි කෙලෙස් වැඩි සංඛ්‍යාවකින් මොවුහු නිදහස්ව සිටිත්. බ්‍රහ්මයින් අර්හත් තත්ත්වයට පත්වූ අවස්ථා කිහිපයක් දක්වේ. සහම්පති මහා බ්‍රහ්මයා අනාගාමී තත්ත්වයට පත්විය. සෑම අවස්ථාවකදීම දෙවිවරුන් කාරුණික නොවන අතර මොවුන් යක්ෂ ගණයටද වැටේ. ශක්‍රයා පවා යක්ෂයකු මෙන් හැඳින්වේ. මොවුන් ලෝභ, ද්වේෂ, මෝහ යන භයානක අකුශලමූලයන් නිදහස්ව නොමැත. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර වදාරණ ලද සක්ක පඤ්හ සූත්‍රය අසා ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයා සෝවාන් ඵලයට පත්විය. පුර පසළොස්වක පොහෝ දිනවල මෙතුමා මිනිස් ලොව දෙස බලා සිල්වත් ජීවිත ගත කරන මිනිසුනට නමස්කාර කරන බවද,

ස්වර්ණමය පොතක ඔවුන්ගේ එම කුසල ක්‍රියා සටහන් කරගන්නා බවද අංගුත්තර නිකායෙහි දක්වේ.

ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයාගේ විශේෂ ඉල්ලීමක් පරිදි, තමන් අත්පත් කරගනු ලබන කුසල් දෙවිවරුන්ට හා අනෙකුත් අමනුෂ්‍යයන්ටද අනුමෝදන් කරවන ලෙස බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් තමන් වහන්සේගේ අනුගාමිකයනට දක්වා ඇත. ලෞකික දෑ සම්බන්ධයෙන් ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයාගේ මැදිහත්වීම පිළිබඳ අවස්ථා කිහිපයක් ජාතක කතාවල දක්වේ. අප බෝධිසත්වයන් වහන්සේට බොහෝ අවස්ථාවලදී ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයා උදව් උපකාර කර ඇත.

බුද්ධ චරිතයෙහි දෙවියන් හා බ්‍රහ්මයන්

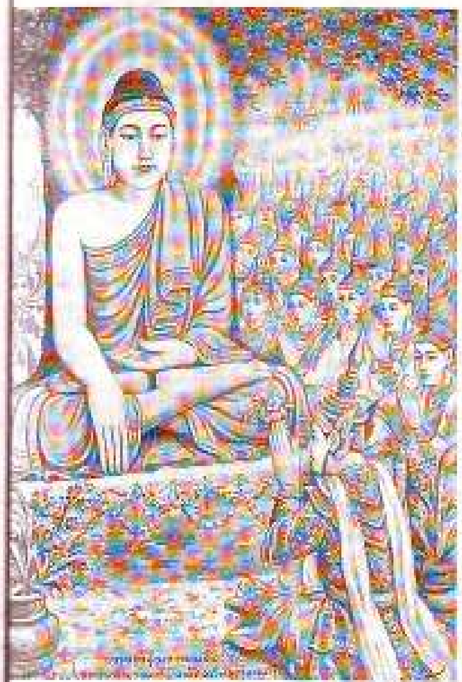

විසින් වැදගත් කොටසක් ඉටුකර ඇත. බෝසත් කුමාරෝත්පත්තියේදී මහා බ්‍රහ්මයා හා ශක්‍රයාද ඔවුන්ගේ පිරිස් පිරිවරා පැමිණ බෝධිසත්ව කුමරාට ඇප උපස්ථාන කළහ. බෝධිසත්ත්වයින් වහන්සේ බුද්ධත්වය ලබාගන්නා අවස්ථාවේදී මේ පිරිස එතැන සිටි අතර, සහම්පති මහා බ්‍රහ්මයා විසින් ධර්මය දේශනා කරන ලෙසට බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් ඉල්ලා සිටින ලදී.

තිස්තුන් කෝටියක් පමණ දෙව් ඔවුන් පිරිවරා පැමිණ සිටි මොවුහු බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රථම මංගල ධර්ම දේශනය පවත්වන අවස්ථාවේදීද උන්වහන්සේ අභියස සිටියහ. බුදුරජාණන් වහන්සේ පිරිනිවන් පාන අවස්ථාවේදීද මොවුහු එම ශුද්ධ භූමියෙහි සිටියහ. ඒ අවස්ථාවේදී සහම්පති මහා බ්‍රහ්මයා පහත සඳහන් ගාථා පාඨය ප්‍රකාශ කොට ඇත.

"සබ්බෙව නික්ඛිපිස්සන්ති -
භූතා ලොකෙ සමුස්සයං
යථා එතා දිසො සත්ථා -
ලොකෙ අප්පටි පුග්ගලො
තථාගතො බලප්පත්තො -
සම්බුද්ධො පරිනිබ්බුතො"ති

සත්ත්ව ලෝකයේ සියලු සත්ත්වයෝම ඒකාන්තයෙන් ජීවිතේන්ද්‍රිය ප්‍රහීණ වීමෙන් ශරීරය බහා තබන්නාහුය. කුමක් හෙයින්ද? යම් පරිද්දෙකින් මේ ලෝකයෙහි අප්‍රති පුද්ගලයාවූ, ලෝකානුශාසක වූ, තථාගත වූ, දසවිධ කාය ඥාන බලයට පැමිණියා වූ, මෙබඳු වූ සම්යක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ පිරිනිවී සේක්ද, එහෙයිනි.

ඉන්පසු ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයා පහත සඳහන් ගාථා පාඨය මගින් ස්වකීය ශෝකය ප්‍රකාශ කළේය.

"අනිච්චාවත සංඛාරා - උප්පාද වය ධම්මිනො
උප්පජ්ජිත්වා නිරුජ්ඣන්ති - තේසං වූප සමොසුඛො"

"සංස්කාර ධර්මයෝ ඒකාන්තයෙන් අනිත්‍ය වන්නාහ. ඉපදීම, නැසීම ස්වභාව කොට ඇත්තාහුය. ඉපිද නිරෝධයට පත්වෙත්. ඔවුන් ව්‍යුපසමනය කිරීම යැයි කියන ලද නිවන් ලැබීම සැපය වේ."

දීඝ නිකායෙහි දක්නට ලැබෙන මහා සමය සූත්‍රයෙහි දෙවිවරුන් පිළිබඳ මහා විස්තරයක් දක්වේ. එක් සමයක බුදුරජාණන් වහන්සේ රහතුන් පන්සියයක් දෙනා වහන්සේ පිරිවරා කපිලවස්තු පුරයෙහි මහා උයනෙහි වැඩ වාසය කරන කල්හි, එක් රාත්‍රියක දස දහස් සංඛ්‍යාත චක්‍රවාටයන්ගෙන් දේව සමූහයා බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇතුළු අත්වාර්ය පුද්ගල මහා සංඝරත්නය දක බලාගැනීම සඳහා පැමිණ සිටියහ. එකල්හි බුදුරජාණන් වහන්සේ එක් කණ්ඩායමක සිටින දෙවිවරුන් සංඛ්‍යාවද ප්‍රධාන දෙවිවරුන්ගේ නාමයන්ද, ඔවුන්ගේ අණසක පවත්නා භූමිද ඒවායේ විස්තර තමන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක පිරිසට දක්වා වදාළ සේක. මුළු සූත්‍රයම මේ විස්තරයන්ගෙන් පිරී ඇත. මූලාරම්භයෙන් පසු එම සූත්‍රය ආරම්භ වනුයේ මෙසේය.

"කිඹුල්වත්පුරය ඇසුරු කොට වසන භූමි නිශ්‍රිත වූ දිව්‍යමය සෘද්ධි ඇති, බැබළීම ඇති, ශරීර වර්ණ ඇති, යසස් ඇති, සත් දහසක් පමණ දිව්‍ය සමූහයා සතුටු සිත් ඇතිව භික්ෂු සංඝයා දක්නා පිණිස මහා වනයට රැස්වූහ..."

ඉතිරි දෙවිවරුන් ගැනද විස්තර ඉන්පසු දක්වෙන අතර සෑම ගාථාවක්ම පාලේ ඉහත සඳහන් දෙපදයෙන් අවසන් වේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් පෙන්වා දෙන ලද පරිදි, පිරිසිදු සිල් ආරක්ෂා කරනු ලබන මනුෂ්‍යයන්ට දෙවිවරුන් හිස නමා ගෞරව කරනු ලැබේ. සංයුක්ත නිකායෙහි සඳහන් වන පරිදි දෙවිවරුන්ට අග්‍ර වූ දෙදෙව් ලොවට අධිපති ශක්‍ර දේවේන්ද්‍ර පවා යහපත්, සිල්වත්, ගුණවත් මිනිසුනට හිස නමා ගෞරව කරනු ලැබේ.

දේශබන්ධු ඇලෙක් රොබට්සන්

පිරිහීමට හේතු

දිනක් බුදුරජුන් දකින්නට ආ එක්තරා දෙවියෙකු හැම කාලයකටම ගැළපෙන ප්‍රශ්නයක් ඇසුවේය. "ස්වාමීනි, කෙනෙකුගේ පිරිහීමට හේතුවන කාරණා මොනවාද?"

කෙනෙකු පිරිහීම යනු මෙලොවත්, පරලොවත්, විමුක්ති මාර්ගයත් යන තුන් ආකාරයේ දියුණුවම නැතිවීමයි. ත්‍රිලෝගුරු බුදු පියාණන් වහන්සේ කාරණා 12 ක් නිසා කෙනෙකු පිරිහෙන බව 'පරාභව' සූත්‍රයෙන් මෙසේ පෙන්වා දුන්හ.

1. දස කුසලයෙන් ඈත්වීම.
2. සත් පුරුෂ ආශ්‍රයෙන් ඈත්ව මිථ්‍යා දෘෂ්ටීන් වැළඳ ගැනීම.
3. නින්දට ලොල්ව, උත්සාහයක් නොවී, අලසව, තරහින් ගතකිරීම.
4. හැකියාව තිබියදී මහළු මව්පියන්ට නොසැලකීම.
5. බොරුවෙන් පුද්ගලයන් රැවටීම.
6. ධනය ඇති තරම් තිබියදී අන් අයට දානමානාදියෙන් සංග්‍රහ නොකර තනිවම ප්‍රයෝජනයට ගැනීම.
7. ජාතියෙන්, ධනයෙන්, කුලයෙන් තම නෑයන් පහත් කොට සැලකීම.
8. ස්ත්‍රීන්ට හෝ පුරුෂයන්ට අධිකව ලොල් වෙමින්, මත්පැන්, මත්ද්‍රව්‍ය සහ නාස්තිය පුරුදුවීම.
9. තමන්ගේ බිරිඳ හෝ සැමියා සිටියදී වෙනත් සබඳතා පැවැත්වීම.
10. තමාට වඩා බෙහෙවින් වයසින් අඩු අය හා විවාහ වීම.
11. පමණට වඩා කෑමට බීමට, ඒ වෙනුවෙන් සීමාවක් නැතිව වැයකරන අය ආදර්ශයට ගැනීම.
12. ශුද්ධාවෙන් අඩු, තණ්හාවෙන් වැඩි අයෙකු යම් තැනක ප්‍රධානත්වයට පත්වීම.

"ආශාව නිසා ශෝකය හටගනී, බිය හට ගනී. ආශාවෙන් වෙන් වූවහුට ශෝකයක් නැත, බියක් නැත."

දුක් කරදර නැති යහපත් වාසස්ථාන හතරක්!

සංයුත්ත නිකායේ මහා වග්ගයේ තියෙන සතිපට්ඨාන සංයුත්තයේ හත්වැනි සූත්‍ර දේශනාව තමයි, මක්කටාලේප සූත්‍රය. හිමාල වනාන්තරයේ මිනිසුන් වඳුරන්ට කළ - නොකළ හැකි දෑ උපමාවක් විදිහට අරගෙනයි මේ සූත්‍ර දේශනාව ආරම්භ කරලා තියෙන්නේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් රටේ 'සාලා' කියන බමුණු ගමේ වැඩ හිටියා. මෙහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂු සංඝයා ඇමතුවා 'මහණෙනි' කියලා. උන්වහන්සේ වදාළා "මහණෙනි, හිමාල පර්වතයේ වඳුරන්ට හෝ මිනිසුන්ට හෝ යා නොහැකි විෂම ප්‍රදේශ තියෙනවා. ඒ වාගේම මිනිසුන්ට යා නොහැකි වඳුරන්ට පමණක් යා හැකි ප්‍රදේශත් තියෙනවා" කියලා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසුව මෙහෙම වදාළා. "මහණෙනි, එසේම වඳුරන්ටත්, මිනිසුන්ටත් සිත් සේ යා හැකි රමණීය සම බිම් ද හිමාලයේ තියෙනවා. මේ බිම්වල වැද්දෝ, වඳුරන් යන මාර්ගවල ලාටු තියෙනවා. මොකටද? වඳුරන් අල්ලන්න."

බලන්න උන්වහන්සේ කොච්චර ලස්සන උපමාවක් මෙහිදී භාවිතා කරනවාද කියලා.

"පින්වත් මහණෙනි,

මේ ලාටුවලට ලොල් නුවූ, මෝඩ නුවූ වඳුරන් මේ ලාටුවලින් ගැලවෙනවා. ඒ වගේම මෝඩ, ලොල් වූ වඳුරන් මේ ලාටු අල්ලලා ඒකෙම ඇලෙනවා."

"මේ වෙලාවේ මේ ඇලවුණු වඳුරා අනික් අතෙන් ලාටුව අල්ලනවා. එතකොට මොකද වෙන්නේ? තවත් හොඳට ඇලවිලා, ඊළඟට දෙඅත් මුදා ගනිම් කියලා හිතලා කකුල තියනවා. කකුලත් ඇලවෙනවා. අර අත් දෙකයි, කකුලයි ගලවා ගන්නවා කියලා අනික් කකුල තියන කොට මොකද වෙන්නේ? ඒ කකුලත් ඇලෙනවා. දැන් මොකද කරන්නේ? අර වඳුරා මුණ කියලා අත් දෙකයි කකුල් දෙකයි ගලවා ගන්න හදනවා. එතකොට මුණත් ඇලවෙනවා. දැන් පස් පොළකින්ම ලාටුවේ ඇලවිලා මේ වඳුරා." භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහෙම කියනවා.

"මහණෙනි, මේ වඳුරා කෙඳිරි ගගා ඉන්නවා. එතකොට වැද්දට ඕනෑ දෙයක් කරන්න පුළුවන්. ඕනෑ නං වඳුරගේ වලිගේ කපලා දන්න පුළුවන්. හම ගහන්න පුළුවන්. අත් කකුල් වුණත් කඩලා දාලා මරන්න වුණත් පුළුවන්. මේ වැද්ද වඳුරට ඊතලයක් විදලා වඳුරු කුණ වැද්දට ඕනෑ තැනකට ගෙනියනවා."

"මහණෙනි, ඒ වගේම තව දෙයක් හිතට ගන්න. මේ විදියට වඳුරාට සිද්ධ වුණේ ඇයි? නුසුදුසු තැන හිටිය නිසා. ඒ නිසා නුසුදුසු තැන්වල නොවසනු. එවිට මාරයාට එය පහසුවක් වෙනවා." භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ විදියට දේශනා කරලා මේ නුසුදුසු තැන මොනවාද කියන කාරණය විග්‍රහ කරනවා. නුසුදුසු තැන් පහක් තියෙනවා.

රූපය තියෙනවා. ඇහැට පේන දේ 'රූප' කියලා හඳුන්වනවා. රූපය ගැන කවුරු හරි ආසාවක් ඇති කරගන්නවාද ආන්න එතන නුසුදුසු තැන කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරනවා. රූපයට ඇලුණහම මාරයාට ලේසි වෙනවා එයාව අල්ලා ගන්නට ඊළඟට දක්වනවා කන ගැන.

කනට ඇහෙන දේ 'ශබ්දය' කියලා හඳුන්වනවා. 'ශබ්දය' ගැන කවුරු හරි ලොල් බවක් ඇතිකර ගන්නවාද අන්න එතන නුසුදුසුයි. ශබ්ද අහන්ට එපා කියන එක නොවෙයි මේ කියන්නේ. ඒකට ඇලෙන්න එපා කියන කාරණයයි.

ඊළඟට නාසය. නාසයට දැනෙන්නේ සුවඳ. මේ 'සුවඳ' කියන දේට මුලා වෙලා ඇලෙනවාද අන්න එතන නුසුදුසුයි. එයා සුවඳට ඇලුණොත් ඒක මාරයාට පහසුවක් වෙනවා.

ඊළඟට තියෙනවා දිව. දිවට දැනෙනවා ලුණු රස, තිත්ත රස, ඇඹුල් රස වගේ රස වර්ග. මේවාට ඇලෙනවාද, මේ ගැන මුලා වෙනවාද ආන්න නුසුදුසුයි. එයා රසයට ඇලුණොත් ඒක මාරයාට පහසුවක් වෙනවා.

ඊළඟට කය. කයට අපි ලබාදෙනවා ස්පර්ශය. මෙන්න මේ ස්පර්ශය ගැන වැරදි විදියට හිතලා ඒ ගැන ඇලීමක් ඇති කරගත්තොත් එතන නුසුදුසුයි. ඒක මාරයාට පහසුවක් වෙනවා.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කාරණා පහ ඒ විදිහට දක්වනවා. එතකොට අර වඳුරා පස් පොළකින්ම ඇලුණා වගේ අපිත් පස් පොළකින්ම නොවෙයිද ඇලිලා ඉන්නේ? අර වඳුරා පහසුවෙන් වැද්දට අහුවුණා වගේ මාරයාත් ලේසියෙන්ම අපිව අල්ල ගනියි. මේ විදියට තථාගතයන් වහන්සේ දේශනා කරලා තියෙනවා.

"පින්වත් මහණෙනි,

අර පස් තැන වාසය කරන්නට එපා. තමන්ට පරපුරෙන් එන, තමාගේ තැනෙහිම වසන්න. එතැන ගැන මාරයා දන්නේ නෑ. මාරයාට එතැනට එන්නට බෑ. මාරයාගෙන් ගැලවෙන්න පුළුවන් එතැනදි විතරමයි."

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ විදිහට දේශනා කරලා වදාරනවා. ඒ යහපත් වාසස්ථානය මොකක්ද කියලා. ඒ යහපත් ස්ථානය තමයි සතර සතිපට්ඨානය කියලා කියන්නේ. මොකක්ද සතර සතිපට්ඨානය කියන්නේ?

1. කායානුපස්සනාව
2. වේදනානුපස්සනාව
3. චිත්තානුපස්සනාව
4. ධම්මානුපස්සනාව

මේ හතර තියෙන තැන ආරක්ෂිතයි. 'සිකියුරිටිලා දැම්මත්, පොලිසියෙන්, හමුදාවෙන් දැම්මත් මෙතරම් ආරක්ෂිත තැනක් ඇත්තේ නැහැ.

බුදුපියාණෝ කායානුපස්සනාව සඳහන් කළා. ඊළඟට මෙහෙම වදාරනවා. "මහණෙනි, මේ ශාසනයේ මහණ තෙමේ වීර්ය සහිතව, නුවණින් යුක්තව, එකඟතාවයෙන්, පැහැදුනු සිහියෙන්, කයේ තත්ත්වය ගැන බලයිද, එතැන යහපත්ය. වාසයට සුදුසුය.

එතකොට කායානුපස්සනාව කියන්නේ ශරීරයේ ඇත්ත ඒ විදිහටම සිහි නුවණින් දකින හැටියි. මේ ශරීරය වෙනස් වෙමින් පවතිනවා. මේක විනාශ වෙලා යනවා කියලා කායානුපස්සනාව ඇතිකර ගන්න ඕනෑ. මේ ශරීරය මේ විදියට ලස්සනට තිබුණට මේක තව ටික කලකින්ම රැලි වැටෙනවා.

කර වෙනවා නේද? පස්සේ මේ ශරීරය මැරෙනවා නේද? මැරිලා ටික දවසකින් මේ ශරීරයට පණුවෝ ගහනවා. ඕජස වැක් කෙරෙනවා. මස් දියවෙලා හිහින් ඇටකටු විතරක් ඉතුරු වෙනවා නේද? මේ ශරීරය උඩින් ලස්සනට තිබුණට යටින් තියෙන්නේ සෙම, සොටු, ලේ, නහර, මස්, ඇට, ඇටමිදුළු, සඳ මිදුළු, ඕජස, සැරව නොවේද? කියලා. ශරීරය ගැන පිළිකුලක් ඇතිකර ගත්තොත් විතරයි දුකින් මිදෙන්නට හිතක් පහළ වන්නේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරණවා "මහණෙනි, වේදනානුපස්සනාව

"ආත්ම හිව යුතුය. අනුවර් නොහිජිය යුතුය. අභිසාසු ගතින් ඉල්ලූ කල ටිකක් දුවන් දිය යුතුය. මේ දුක් කරදරවල් නොගෙනුව දෙවියන් වෙත යා හැකිය."

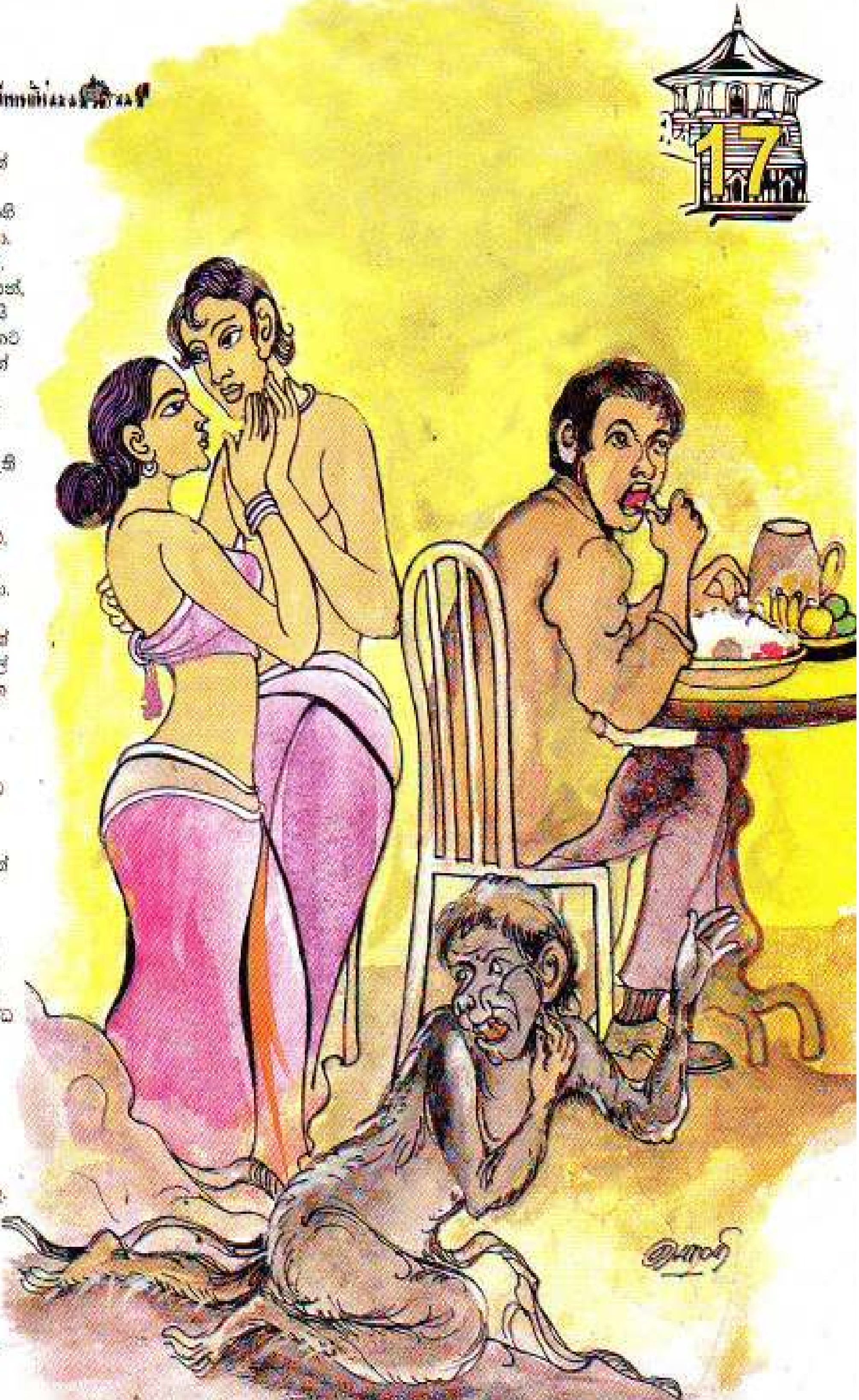

කියලා එකකුත් තියෙනවා. එතැනත් හොඳ වාසස්ථානයක්. මහණෙනි, වේදනාව අනිත්‍ය වශයෙන් මෙනෙහි කරනවාද එතැනත් හොඳයි'' කියලා.

වේදනාව තියෙන්නේ විඳීමටයි. ඇසෙන්, කනෙන්, දිවෙන්, නාසයෙන්, ශරීරයෙන් විඳින ආශ්වාදය අස්ථිරයි කියන කාරණය අවබෝධ කරගන්නට ඕනෑ. කවද හරි මේ ඇහැ පේන්නේ නැතිවුණොත්? කන ඇහෙන්නේ නැතිවුණොත්? රස දැනෙන්නේ නැති වුණොත්? සුවඳක් දැනෙන්නේ නැති වුණොත්? ස්පර්ශයක් දැනෙන්නේ නැති වුණොත්? මං මොනවද කරන්නේ? එහෙනං මේවාට බැඳෙන්න හොඳ නෑ. මේවා අපායේ වෙළෙඳ දැන්වීම්. මේවට අහුවෙන්න නං එපා. මේ සැම දේම අස්ථිරයි. විනාශ වෙනවා. වයසට ගියාම තේරුම් ගන්න ශක්තියක් ඇතිවෙන්න පුළුවන්කමක් නැහැ. එහෙනං තේරුම් යන කාලේ අර දැන්වීම්වලට අහු නොවී හිටින්න ඕනෑ කියලා හිතන්න ඕනෑ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුන් කරුණක් වදාරණවා.

''මහණෙනි, චිත්තානුපස්සනාව කියලා එකකුත් තියෙනවා. හිතේ ඇතිවන සිතිවිලි දිහා සමාහිතව, එකග සිතින් බලන්න ඕනෑ. එතනත් යහපත් තැනක්.''

සිතෙහි ඇතිවන සිතිවිලිවල තියෙන අස්ථිරභාවය වටහා ගන්න ඕනෑ. මේ සිතිවිලි අස්ථිරයි. විනාශ වෙනවා. වෙනස් වෙනවා. එහෙනං මේ සිතිවිලිත් දුකක් කියලා අවබෝධ කරගෙන චිත්තානුපස්සනාව වඩන්නට ඕනෑ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඊළඟ කාරණයත් මේ විදියට දක්වනවා.

''මහණෙනි, වීර්යයෙන් යුතුව එකග හිතෙන්, පැහැදුණු සිතෙන් ධර්මය ධර්මයෙන් විමසන්නට ඕනෑ. එතැනත් යහපත් වාසස්ථානයක්. මේකයි ධම්මානුපස්සනාව කියන්නේ.''

ධර්මය කියන විදහාව ධර්මයෙන්ම විමස විමසා බලන්න ඕනෑ. අපි හිතමු කෙනෙක්ට ධර්මය ගැන සැකයක් පහළවුණා කියලා. එයා කරන්න ඕනෑ ඒ සැකය තර වන අවිද්‍යාවෙන් ඒ ගැන විමසීම නොවෙයි. විද්‍යාවෙන් හෙවත් ධර්මයෙන්ම ඒ ගැන විමසා සැකය දුරු කර ගැනීමයි. මේ විදියටයි ධම්මානුපස්සනාව වඩන්න ඕනෑ.

හිමේෂ තිවංකර සෙනෙවිපාල

''යකඩයෙන් හැඳුණ මලකඩ එම යකඩයම කා දමයි. නුවණින් තොරව වසන තැනැත්තාගේ අකුසල් ඔහු දුගතියට යවයි.''

දළදා වරුණ

මාධ්‍ය විකාශ වැඩසටහන් කාර්යාංශය
ශ්‍රී දළදා මාළිගාව
මහනුවර
දුරකථන : 0812204684
ෆැක්ස් : 0812236202
E mail : media@sridaladamaligawa.lk
Web : www.sridaladamaligawa.lk

දස වසරක අභිමානය

[illegible]

බෝධි පූජාවක්

පවත්වන නියම ක්‍රමය

බෝ [illegible]

[illegible]

පූජ්‍ය ...

සර්ප - මී මැසි ආදී සතුන්ගෙන් රැකවරණය දෙන - කන්ධ පිරිත

අංගුත්තර නිකායේ චතුක්ක නිපාතයේ දෙවැනි පණ්ණාසකයේ දෙවන පත්ත කම්ම වග්ගයේ එන සත්වැනි සූත්‍රය අහි සූත්‍රයයි. එට මෙත්ත සූත්‍රය යන නාමයද යෙදේ. චතුභාණවාර පාලියේ හෙවත් පිරුවානා පොත් වහන්සේ තුළ මෙම සූත්‍රය ඛන්ධ පරිත්ත නාමයෙන් සංග්‍රහ වී ඇත. පළමු බණ වරට ඇතුළත් වන සූත්‍ර ආරක්ෂක මන්ත්‍රයකි. පරිත්ත යන නාමයෙන්ම එය හැඳින්වේ. ජාතකට්ඨ කථාවේ ඇතුළත් ඛන්ධවත්ත ජාතකය ද මෙහිදී ඉතා වැදගත් වේ. අප මහ බෝසතුන්ගේ පූර්ව චරිත කතාවක් වන එහිදී ඛන්ධ පරිත්තයේ එන විරූපක්ඛෙහි යනාදී ගාථා කොටස එලෙසින්ම සංගෘහිතය. මෙනිසා පළමු බණවරෙහි ඇති ජාතක කතාවක් හා සම්බන්ධ වූ සූත්‍ර දෙකෙන් පළමු ආරක්ෂක මන්ත්‍රය චතුරයේ මොර පරිත්තයයි. සුදෙවුන් මහ රජුගේ ශරීරයේ දරුණු වේදනාව යටපත් කිරීමට බුදු පියාණන් වහන්සේ දේශනා කරන ලදැයි සැලකෙන ජිනපඤ්ජර පිරිතෙහිදී ''ඛන්ධ මෝර පරිත්තං ච'' යනුවෙන් කඳ පිරිතත්, මෝර පිරිතත් සිහිපත් කිරීමෙන් මෙම සූත්‍ර දෙකෙහි ඇති මහානුභාව සම්පන්න බව වටහා ගැනීමට පුළුවන.

ඛන්ධවත්ත ජාතකයේ විස්තර වන පරිදි අප මහ බෝසතාණෝ එක් සමයෙක තාපස සමූහයකට නායකයකුව වෙසෙති. දිනක් කැලයේ වසන එම තාපස පිරිසේ එක් තාපසයෙක් විෂ සර්පයකු විසින් දෂ්ට කරන ලදුව මරණයට පත්වේ. පසුව නායක තවුසාණෝ මෙම පුවත දැනගෙන, එම තාපසයා සිවු සර්ප කුලයන්ට මෛත්‍රී නොකරන්නට ඇති බවත්, මෛත්‍රී කළේ නම් සිහිසෙන්ම මිය පරලොව නොයන බවත් පවසති. ඉන්පසුව ඔහු අනාගතයෙහිදී එබඳු විපතක් නොවීම සඳහා සෙසු තාපසවරුන්ට භාවිතා කිරීමට විරූපක්ඛෙහි යනාදී ආරක්ෂක මන්ත්‍රය කියා දෙයි.

චතුභාණවාර පාලියේ පළමු බණවරෙහි එන ඛන්ධ පරිත්තයත්, නිකායේ චතුක්ක නිපාතයේ අහි සූත්‍රයත් බුද්ධ දේශනාවක් ලෙසින් සංග්‍රහ වී ඇත. එම සූත්‍ර දෙකෙහි නිදාන කතාව මෙසේය.

එක් සමයක අප අමා මෑණි බුදු පියාණන් වහන්සේ සැවැත්නුවර ජේතවනාරාමයෙහි වැඩ වාසය කරති. එකල්හි එම නුවරම විසූ එක් භික්ෂුවක් සර්පයකු විසින් දෂ්ට කරන ලදුව අපවත් විය. (අඤ්ඤතරො භික්ඛු අහිනා දට්ඨො කාලඞ්කතො හොති) උන්වහන්සේගේ ආදාහන කටයුතු ආදිය නිම කිරීමෙන් අනතුරුව රැස්ව සිටි බොහෝ භික්ෂූන් වහන්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ හමුවට පැමිණ සියලු තොරතුරු දැනුම් දෙති. එම සිදුවීම දෙස බුදු නුවණින් විමසා බැලූ බුදු පියාණන් වහන්සේ, ඒකාන්තයෙන්ම එම භික්ෂුව සිවු සර්ප කුලයන්ට මෙත් සිත නොපැතිර වූ බව දේශනා කරති. (නහනූන සො භික්ඛවෙ භික්ඛු චත්තාරි අහිරාජකුලානි මෙත්තෙන චිත්තෙන ඵරි) ඉදින් මෙත් සිත එම සර්ප කුලයන්ට පැතිර වූයේ නම් එම භික්ෂුව අපවත් නොවන බව බුදුරජාණෝ අවධාරණය කරති. (සචෙ හි සො... භික්ඛු අහිනා දට්ඨො කාලං කරෙය්‍ය) අනතුරුව සතර සර්ප කුලයන්ගේ නාමයන් දේශනා කරන උන්වහන්සේ, තමාගේ ආරක්ෂාව පිණිසත්, තමාගේ රැකවරණය පිණිසත්, තමාට මෙත් පිරිතක් ලෙසත් උපකාර වන බැවිනුත් එම සතර සර්ප කුලයන්ට මෙත් සිත පැතිරවිය යුතුම යැයි භික්ෂූන් වහන්සේට නියම කරති. (අනුජානාමි භික්ඛවෙ ඉමානි චත්තාරි අහිරාජ කුලානි මෙත්තෙන චිත්තෙන ඵරිතුං අත්තගුත්තියා අත්තරක්ඛාය අත්තපරිත්තායාති)

ඉන්පසු ජාතක කතාවේද දක්නට ලැබෙන ආරක්ෂා සංඛ්‍යාත පිරිත් ගාථා සමූහය ඉදිරිපත් කරයි. මෙහිදී මෙත් සිත පැතිරවීමේ පියවර දෙකක් ඇති බව මනෝරථපූරණිය ලියූ මහා අටුවාචාර්ය බුද්ධඝෝෂපාදයන් පෙන්වා දෙති.

පළමු පියවර - ''ඕදිස්සකෙන මෙත්තං කරොන්තො''

පිරිසක් නියම කර හෝ වෙන් කරගෙන මෙත් සිත පැතිරවීම, අටුවාවට අනුව උක්ත ආරක්ෂක පිරිතේ මුල් ගාථා තුන මෙම කොටසට අයත්ය. සතර නාග කුලවලට මෛත්‍රී කිරීමේදී සියලුම දෂ්ට කරන විෂ සර්පයන් වෙත එම මෙත් සිත බලපාන බව අටුවාවේ සැඳැහේ. (යෙහි කෙචි දට්ඨවිසා සබ්බෙතෙ ඉමෙසං චතුන්නං අහිරාජකුලානං අබ්භන්තරගතායෙව හොන්ති.)

1. විරූපක්ඛෙහි මෙ මෙත්තං
   මෙත්තං ඒරාපථෙහි මෙ
   ඡබ්‍යාපුත්තෙහි මෙ මෙත්තං
   මෙත්තං කණ්හාගොතමකෙහි ච

මාගේ මෛත්‍රිය විරූපාක්ෂ නම් නාග කුලයට වේවා.
මාගේ මෛත්‍රිය ඒරාපථ නම් නාග කුලයට වේවා.
මාගේ මෛත්‍රිය ඡබ්‍යාපුත්ත නම් නාග කුලයට වේවා.
මාගේ මෛත්‍රිය කණ්හාගෞතමක නම් නාග කුලයට වේවා.

මෙහිදී නාග කුල සතරෙහි නම් පවසමින් මෙත් සිත පැතිරවීම සිදුවේ. එහිදී එම නාග කුලයන්ට පමණක් සීමා කරගෙන මෛත්‍රී කරන බැවින් මෛත්‍රී භාවනාවේ මූලාරම්භය මෙය ලෙස සැලකීමට පුළුවන. තමා සහ තමාට ආයාසය ගෙන දෙන තමා අවට වූවන්ට මුලින්ම අප මෙත් සිත පැතිරවිය යුතුය. එය ඉතාම සරලය. එමෙන්ම පහසුය. ඉන්පසුව එහිම දියුණු අවස්ථාවක් ලෙස සියලු සත්ත්ව ලෝකයම ඇතුළත් වන පරිදි මෙත් සිත පතුරුවන ආකාරය ඉතා සිත්ගන්නා සුළුය. සරල හා සුගම පාලි බසෙහි චමත්කාරය මධ වඩාත් ඔප්නැංවෙන පරිද්දෙන් මෙම ගාථා සිහිපය රමණීය පිරිතකින් අනුප්‍රාස රස ජනනය වන සේ සංග්‍රහ කිරීම භාවනා යෝගියාගේ සිත තව තවත් මෙත් සිසිලෙන් පිරවීමට සමත් වේ.

2. අපාදකෙහි මෙ මෙත්තං
   මෙත්තං දිපාදකෙහි මෙ
   චතුප්පදෙහි මෙ මෙත්තං
   මෙත්තං බහුප්පදෙහි මෙ

මාගේ මෛත්‍රිය පා නැති සතුන්ට වේවා
මාගේ මෛත්‍රිය දෙපා සතුන්ට වේවා
මාගේ මෛත්‍රිය සිවුපා සතුන්ට වේවා
මාගේ මෛත්‍රිය බහුපා සතුන්ට වේවා

3. මා මං අපාදකො හිංසි
   මා මං හිංසි දිපාදකො
   මා මං චතුප්පදො හිංසි
   මා මං හිංසි බහුප්පදො

පා නැති සතුන්ගෙන් මට හිංසා නොවේවා
දෙපා සතුන්ගෙන් මට හිංසා නොවේවා
සිවුපා සතුන්ගෙන් මට හිංසා නොවේවා
බහුපා සතුන්ගෙන් මට හිංසා නොවේවා

මෙම මෙත් සතර වූ අපරිමිත ලතෙත් ගතිය ජන සන්තානයේ කොතරම් තදින් මුල් බැසගත්තේද යන්න වටහා ගැනීමට පහත දක්වෙන ජනකවි කිහිපය වුවද ප්‍රමාණවත්ය.

1. ''ගේනේ පැලේ මා විඳිනා දුරුක්කන්
   ඌරො ඇවිත් වටපිට කරන සත්තුන්
   වැටවත් උඩින් මුත් අල්ලන මලක්කන්
   අපොයි මගේ කිරි පදිනා කුරක්කන්''

2. ''පැටියත් අරගෙනම එනවද ඇතින්නී
   පැටියා දමා ගේනෙන් වැට කඩන්නී
   අංගුලිමාල අණ දැනගෙන් ඇතින්නී
   බඳිමි සීමාව නොපනින් ඇතින්නී''

ද්වේෂයෙන් සිදුවන හානිය අපේ අපොයි කියමින් ඉවසා ගන්නා ගොවි මහතා මෙම අවකාලුව විසඳා දෙන ලෙස දෙවියන්ගෙන් බැගෑපත්ව ඉල්ලයි. තමාගේ වගාව මුළු පවුලේම ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ගය වනසා දමූ සතුරාට හානියක් කිරීමට ඔහු නොසිතයි. අලි ඇතුන් කෙරෙහිද හැකියා තුළ ඇත්තේ සානුකම්පිත හැඟීමකි. එනිසයි ආරක්ෂක උපක්‍රම මගින් ඔවුන් සියගත්වා පලවා හැරීමට උත්සාහ කරනුයේ. මෙම ජන කවිවලින් හෙළිවනුයේ ජන සිතුම් පැතුම්වලට පවා ඛන්ධ පරිත්තයේ එන මෛත්‍රී සංකල්පනා ඇතුළත් වූ බවයි.

දෙවන පියවර - "අනොදිසකෙන මෙත්තං කරෝන්ති"

සමස්ත විශ්වයම අන්තර්ගත වන පරිද්දෙන් මෙත් සිත පැතිරවීම මෙහිදී සිදුවේ. මෙය මෛත්‍රී භාවනාවේ දියුණුම අවස්ථාවයි. අනුපූර්ව ප්‍රතිපදාව බුදු දහමේ සෑම ඉගැන්වීමකම දක්නට ලැබෙන ලක්ෂණයකි. අප දැන් විමසා බලන කඳ පිරිතෙහිද මෙම ලක්ෂණය දැකීමට පුළුවන. ඉහතින් දක්වූයේ එහි පළමු පියවරයි. පළමුව තමාට හිරිහැර කරන සියලු සර්පයන්ට මෙත් සිත් පතුරුවා දෙවනුව සියලු තිරිසන් සතුන්ට මෙත් කිරීමට උගන්වයි. තෙවනුව සමස්ත විශ්වයටම මෙත් සිත පැතිරවීමට මෙලෙසින් උපදෙස් දෙයි.

4. සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා
සබ්බෙ භූතා ච කෙවලා
සබ්බෙ භද්‍රානි පස්සන්තු
මා කඤ්චි පාපමාගමා

සෑම සතුන්ම, සෑම ප්‍රාණීහුම, සියලු භූතයෝම, සෑම යහපතම දකිත්වා, ඔවුන්ගෙන් කිසිවෙකුට කිසිදු දුකක් නොවේවා. මෙම ගාථාවේ එන සත්තා පාණා - භූතා යන පදවලින් ජීව අජීව සමස්ත විශ්වයම අන්තර්ග්‍රහණය කර ඇති බව පෙනේ.

ඉන්පසුව බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ යන ත්‍රිවිධ රත්නයේ ගුණ සහ බලය අප්‍රමාණ බව කියවේ. (අප්පමාණො බුද්ධො අප්පමාණො ධම්මො අප්පමාණො සංඝො) එහෙයින් ඇඳෙමින් යන දිග සතුන්ගේත්, සර්ප, ගෝනුසු, පත්තෑ, මකුළු, හිකනල්, මී යන මෙවුන්ගේත් ප්‍රමාණයක් කිරීමට පුළුවන. ඔබ විසින් කරන ලද මෙම පිරිතෙහි බලමහිමයෙන් සහ මේ කරන ලද ආරක්ෂාවෙන් හානිකරන සියලුම සත්ත්වයෝ මා වෙතින් ඉවත් වෙත්වා, මා හට හානියක් නොකරත්වා. (පටික්කමන්තු භූතානි)

මෙලෙසින් සමස්ත ජීව අජීව සියලු දෙය කෙරෙහි මෛත්‍රී සිත පතුරුවන ඔබ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නමස්කාර කරමි. (නමො භගවතො) සත් බුදුවරයන් වහන්සේට නමස්කාර කරමි. (නමො සත්තන්නං සම්මා සම්බුද්ධානං) විපස්සි, සිඛි, වෙස්සභූ, කකුසඳ, කොණාගම, කාශ්‍යප සහ අප තථාගත ගෞතම යන සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට මෙහිදී නමස්කාර කෙරේ.

මෙම ආරක්ෂක පිරිත සඳහා සූත්‍ර පිටකයේ යෙදුණු නම් තුනක් ඇති බව මූලදීම පැවසිණි. ඒවා නම්,

1. අහි සූත්‍රය
2. මෙත්ත සූත්‍රය
3. ඛන්ධ පරිත්තය

සර්පයෙකුගේ දෂ්ට කිරීම නිසා කුල පුතෙක් මූලික කරගෙන දේශිත සූත්‍රයක් බැවින් මෙයට අහි සූත්‍රය යන්න අංගුත්තර නිකායේදී යොදන්නට ඇත. සත් බුදුවරයන් වහන්සේට නමස්කාර කිරීමෙන් සහ තුනුරුවන් ගුණ සිහිපත් කිරීමෙන් අවසන් වන මෙම ආරක්ෂක පිරිතෙහි ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වාම මෛත්‍රී එකසේ විත්තාව එකසේ පැතිර පවතී. එනිසා සිව් බඹ විහරණ අතර මුල්ම විහරණය වූද දස පාරමිතා අතරින් නව වැන්නා වූද මෛත්‍රී කම්ටහනට මූලිකත්වය ලැබෙන බැවින් මෙම ආරක්ෂක මන්ත්‍රයට මෙත්ත සූත්‍රය යන්න යොදන්නට ඇත. ඛන්ධ යන්නෙහි අර්ථ රැසක් පොල්වත්තේ බුද්ධදත්ත මාහිමියෝ පෙන්වා දෙති.

ඒ අතරින් මෙහිදී සමූහය, රාශිය, මැද කොටස යන අර්ථ ඛන්ධ යන නාමයෙන් ප්‍රකට වන බව පෙනේ. සියලු දෂ්ට කරන විෂ සර්ප කුලයන්ටත්, සියලු ජීවීන්ටත් එක්තැන් කර මෙත් සිත පතුරුවන බැවින් සමූහය රාශිය යන අර්ථයෙන්ද ශරීරයේ මැද කොටසට වන හානිවලින් වැළකීම මෙම සූත්‍රයේ අභිප්‍රායය බැවින් එම අර්ථයෙන්ද ඛන්ධ නාමය යෙදෙන්නට ඇත.

භාරතයේ පහළ වූ අෂ්ටාංග ආයුර්වේදයේ පැවසෙන එක් ආයුර්වේදීය චිකිත්සා ක්‍රමයකි අගද තන්ත්‍රය. අගද තන්ත්‍රයේ සියලුවෙනුයේ සර්ප, මීයන්, දෙබර, පත්තෑ, ගෝනුසු, මී සහ වෙනත් විෂ වර්ග ශරීරගත වූ විට එම විෂ සමනය කරගන්නා ආකාරයයි. අපගේ ශරීරයට ඇතුළුවන විෂෙහි ආකාර සතරකි.

1. ජංගම විෂ - ප්‍රාණියෙකු දෂ්ට කිරීමෙන් ඇතිවන විෂ
2. ස්ථාවර විෂ - රසායනික ද්‍රව්‍ය ශරීරගත වීමෙන් ඇතිවන විෂ
3. සංයෝජක විෂ - ආහාර මගින්
4. දූෂි විෂ - කිසියම් විෂක් ශරීරගත වූ පසු ඉවත් නොවී ඉතිරි වන විෂ

මෙම විෂ දුර සමනය කිරීමට යොදා ගන්නා ප්‍රතිකාර ක්‍රම විවිධය.

මෙම ක්‍රම මගින් රෝගියාගේ මානසික තත්ත්වය නගා සිටුවීම.

විවිධ වූ ඖෂධීය ප්‍රතිකාර ලබාදීමෙන් රෝගී කය සුවපත් කිරීම.

(වෛද්‍ය එල්. පී. ආර්. ද සිල්වා, අෂ්ටාංග ආයුර්වේදය - 2005 ජූලි 11 සඳුදා දිවයින 4 පිටුව)

මෙම සියලුම ආකාරයේ වස විෂ සමනය කිරීම සඳහා බොහෝ සර්ප වෛද්‍යවරු කෙම් ක්‍රමයක් ලෙස කඳ පිරිත භාවිතා කරන බව ඉතා ප්‍රකටය. මෙත් සතයක සිතින් තමාට හෝ තම අවට පරිසරයට සියලු වර්ගයේ ලොකු කුඩා සතුන්ගෙන් සිදුවන්නා වූ සෑම උවදුරකම මානුෂීය පදනමක් තුළින් දුරු කිරීමේ බලයක් හා හැකියාවක් කඳ පිරිතට ඇත.

ගිහි පැවිදි දෙපිරිසේ ආරක්ෂාවට දෙසූ පිරිත් සූත්‍ර ඇතුළත් කර ඇති පිරිත් පොත් වහන්සේ තුළ සඳහන් වන සෑම සූත්‍රයකටම ආරම්භක ගාථාවක් ඇත. කඳ පිරිතේ එන ප්‍රාරම්භ ගාථාව මෙසේය.

"සබ්බා සී විස ජාතීනං -
දිබ්බ මන්තා ගදං විය
යං නාසෙති විසං ඝොරං -
සෙසං වාපි පරිස්සයං
ආණක්ඛෙත්තම්හි සබ්බත්ථ -
සබ්බද සබ්බ පාණිනං
සබ්බ සොපි විනාසෙති -
පරිත්තං තං භණාමහෙ"

සියලුම විෂ ජාතීන්ට මෙම සූත්‍රය දිව ඔසුවක් බඳුය. ශරීරය තුළට විනිවිද වන විෂ මෙන්ම අවට පරිසරයේ වූ ඝෝර විපත්ද විනාශ කිරීමේ මහත් බලයක් ඇති මෙම පිරිත භාවිතා කිරීමෙන් ඕනෑම අයෙකුට ගුණ ලබාගත හැකිය. මාමිං අපාදකො... ආදී ඉහතින් දක්වූ ගාථා කිහිපය සමඟින් 108 වරක් පැවසීමෙන් සර්ප හා බලු විෂ වැනසිය හැකිය. පිරිත් කිරීමෙන් බෝවන දරුණු රෝගාබාධවලින් ආරක්ෂා වීමටත්, පොල් මුල් වෙයන්ගෙන් රැකගැනීමටත් හැකි බව සාම්ප්‍රදායිකව පිළිගැනේ. (බෝදාගම චන්දිම නාහිමියන් විසින් සම්පාදිත පිරුවානා පොත් වහන්සේ - කඳ පිරිතේ භාෂ්‍යය)

දෛනික ජීවිතයේදී අපට හානිකරන ලොකු කුඩා සියලු සතුන්ගෙනුත්, ආශීර්වාද ලබාගෙන නිරුපද්‍රිතව අපගේ ජීවිතය ගෙන යෑම සඳහා අවශ්‍ය ආරක්ෂාව ලබාගත හැකි පිරිත් සූත්‍රයක් ලෙස, ඛන්ධ පරිත්තයට පිරුවානා පොත් වහන්සේ තුළ ඉතා වැදගත් තැනක් හිමිවන බව මේ අනුව අවබෝධ වේ.

ධර්ම ගවේෂක

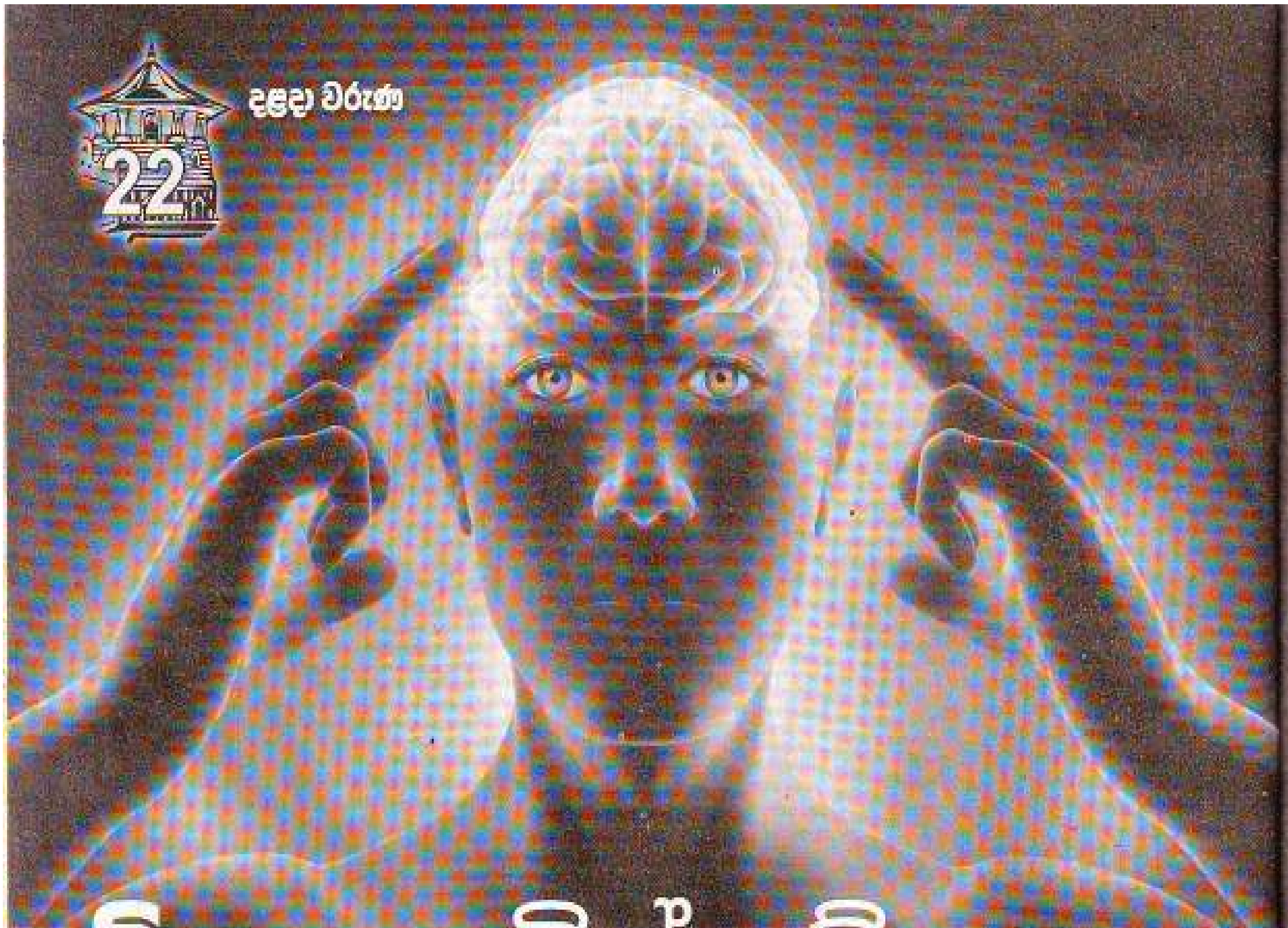

මිනිස් සිතේ විස්කම්

ඥානය හෝ අවබෝධ ශක්තිය කෙනෙකුට ලැබෙන්නේ පිටතින් නොවේ. එය තමා ළඟම සැඟී තිබේ. එය පාද ගැනීමට පිටතින් යමක් උපකාර විය හැකිය. ඇපල් ගෙඩිය වැටෙනවා දැක නිව්ටන් නම් කෙනෙත් ආකර්ෂණ බලය සොයා ගන්නා ලදී. එය ඇපල් ගෙඩියේ තැබූ දෙයක් නොව ඔහු තුළම තිබූ දෙයකි. ඇපල් ගෙඩිය නටුවෙන් ගැලවී ඉහළට නොගොස් පොළොවට වැටුණේ මන්දැයි ඒ ඔස්සේ සිත යැවීමෙනිය. සර් අයිසෙක් නිව්ටන්ට ආකර්ෂණ බලය සොයා ගන්නට ලැබුණේ ලෝකයේ තිබෙන හොඳම පුස්තකාලය ළඟම ඇති බව මෙතෙහි කිරීම වැදගත්ය. මෝක්ෂයත්, අපායත්, ඥානයත්, නිදහසත්, අවබෝධයත්, නිවනත් තමා තුළම ඇති බව ඥානාවබෝධය පිණිස ඉගෙනීම හොඳම ඇදහිලි මාර්ගය වෙයි.

ලොව ඉතාම උසස් සත්වයා මනුෂ්‍යයාය. මනුෂ්‍යයා සියලු දෙවි දේවතාවුන්ට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨය. ඉතාම උසස් ශුද්ධත්වය ලැබීමට දෙවිවරු පවා මනුෂ්‍යත්වය ලබා ගනිති. යුදෙව්, මහම්මත් ආගම්වල උගන්වන හැටියට සර්ව බලධාරී දෙවියන් වහන්සේ පළමුවෙන්ම දෙවි දේවතාවුන් මවා මිනිසාට නමස්කාර කිරීමට පහළට එන්නට කීහ. 'බිලීස්' නම් දෙවියා හැර අනෙක් සියල්ලෝම විට එකඟ වූහ. මැවුම්කාර දෙවියාගේ අණට කීකරු වූ 'බිලීස්' ට සාපය ලඟා වූයේය. එයින් ඔහු සාතන් විය.

මනුෂ්‍යත්වයක් තරම් දුර්ලභ වූ දෙයක් නැති බව බුදුනු වදාළහ. දෙවිවරුන්ට හෝ තිරිසනුන්ට හෝ කිසිම යහපත් ක්‍රියාවක් කරන්ට හැකිදැයි ප්‍රශ්නයකි. එබැවින් තම තමාට වැඩ කැමැත්තෝ කිසි දිනෙක දෙවියෙක්, බ්‍රහ්මයෙක්, එසේත් නැත්නම් යක්ෂයෙක් වන්නට නොසිතිය යුත්තාහ. කෙසේ හෝ අවසන් අභිමතාර්ථය මුදුන්පත් වනතුරු මනුෂ්‍යයෙක්ම වී නැවත නැවත උපදින්නට ප්‍රාර්ථනා කිරීම වැදගත්ය. නිවන අවබෝධ කරගන්නට තරම් හැකි මනුෂ්‍ය ජීවිතය ලොව වටිනාම වස්තුවයි.

මනුෂ්‍යයකුගේ ශරීරය අභ්‍යන්තරයෙහි විශාල බලයක් තිබේ. එය දරන ගසා නිදාගෙන ඉන්න සර්පයකු මෙන් නිහඬව සැඟවී තිබේ. එය කොඳු ඇට පෙළ මැදින් ක්‍රමයෙන් ඉහළට නගින්නට පටන් ගනී. ඒ සර්පයා හමුවේ බලවේගය යම්කිසි චිත්ත භාවනා ක්‍රමයකින් ඇවිස්සී මොළය දක්වා ඉහළ නගින විශිෂ්ට මනෝ විඥානයක් ඔහුට පහළ වෙයි. එවිට ඒ තැනැත්තා උගතෙක්, නැණවතෙක්, සුද්ධවතෙක්, බලවතෙක් හා පණ්ඩිතයෙක් වෙයි. ආනාපානසති භාවනාව මෙය මුදුන්පත් කරගැනීමේ උතුම් බලයයි. එය ලැබීමට චිත්ත භාවනාවක යෙදිය යුතුය.

"උත්සාහවන්තයා සියල්ල ජයගනී - වණ්ණුපථ ජාතකය"

මේවායේ තේරුම ඔබ දන්නවාද?

සෑම දේයකටම සිත ප්‍රධානය. බන්ධනය පවත්නේ සිතෙහිය. නිදහස් සැපතද, වහල් භාවයද සිතෙහිම පවතී. මම නිදහස් කෙනෙක්මි, මම සැපවත් කෙනෙක්මි, මම වාසනාවන්තයෙක්මි කියා කියත් නම් සිතත් නම් ඔහුව වහල් බැම්මවලින් බැඳ තැබීමට හැකි ජගතෙක් නැත.

සිතෙහි පාලනය තමාගෙන් අත් හැරුණහොත් අනෙක් සෑම පාලනයක්ම තමාගෙන් ඈත් වෙයි. සුදු රෙද්දකට පාට වර්ග ලෙහෙසියෙන් අල්ලන්නාක් මෙන්ම පිරිසිදු සිතකට කෙලෙසක් දේ එක්වී අපිරිසිදු වෙයි. ඉංග්‍රීසි ඉගෙන ගන්නා කෙනෙක් සිංහල කතා කරන විට ඔහුගේ වචනවලට ඉංග්‍රීසි වචන මිශ්‍ර වන්නේය. ප්‍රාචීන පණ්ඩිත පට්ටම් ලැබුවෝ සංස්කෘත හා පාලි භාෂා කතාවේදී මිශ්‍ර කරති. නපුරු බේබද්දන් හා සල්ලාලයන් වැනි උදවිය කතා කරන භාෂාව අසභ්‍යය, අමිහිරිය. තමා ආශ්‍රය කරන සමාජයෙන්ම තමාව මිහිඳු ලැබේ. එබැවින් සිත මේ සෑම උවදුරකින්ම රැකගෙන දිවි ගෙන යාමට සිතිය යුතුය.

සිත ප්‍රධාන කොට පවත්නා චේතනාව උඩ, අරමුණු උඩ, සෑම පාපයක් හෝ පුණ්‍ය කර්මයක් සිදුවන බව කියති. සිත මුල්නුවූ බාහිර ක්‍රියා මාර්ගයකින් කිසි විටෙකත් පවක් හෝ පිනක් සිදු නොවෙයි. අංග සම්පූර්ණ පාප කර්මයක් හෝ පුණ්‍ය කර්මයක් හෝ සිදුවීමට සිත ප්‍රධාන වන බව මෙයින් පෙනේ.

යටගිය දවස බරණැස් නුවර කුල පුත්‍රයන් දෙදෙනෙක් මිත්‍රව විසූහ. එකට එක්වීමෙන් සෑම කටයුත්තක්ම කිරීම මොවුන්ගේ සිරිතකි. දිනක් රාත්‍රී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්ම දේශනාවක් අසීමට යාමට යෝජනා කර ගත්හ. එක් මිත්‍රයෙක් ඊට විරුද්ධව බණ අසන්නට යෑමේ ප්‍රයෝජනය ගැන ප්‍රශ්න කළේය. "මිත්‍රය, ඔය අදහස් අත්හැර දමා නගරයේ හොඳම ගණිකා නිවසට ගොස් අපි මුළු රාත්‍රියම ප්‍රීතියෙන් හා විනෝදයෙන් ගත කරමු" යි කීවේය. අනෙක් මිත්‍රයා ඊට එකඟ නොවීය. එහෙයින් අවසානයේ එක්කෙනෙක් ධර්ම ශ්‍රවණය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ගියේය. අනෙකා ගණිකා නිවාසයට ගොඩ විය. එහෙත් එකිනෙකාගේ වෙන්වීමෙන් ඔවුන්ට ප්‍රීතියක් ඇති නොවී. බණ අසන්නට ගිය තැනැත්තා බණ අසමින් මුළු රැයම කල්පනා කළේ "අහෝ, මා වැනි මෝඩයෙක් නැත. මිත්‍රයාගේ කීම අසා ගණිකා නිවාසයට ගියා නම් සුරූපිණියන් සමග කොතරම් ප්‍රීති වෙන්නට අවස්ථාව තිබුණාද? මගේ මිත්‍රයා නම් මේ වෙනකොට ඒ අපූරු සැපය විඳිනව ඇති" යි මිනු සුසුම් ලෑවේය. සුරූපී ගණිකාවන් තුරුල්ලට වන් අනෙක් මිත්‍රයා සිතුවේ මේ ආකාරයටය. "කොච්චර කළත් මෙච්චර තමයි. එත් අනකින් මා හරි මෝඩයෙක්. මගේ මිත්‍රයා සමග බුදුහාමුදුරුවන් ළඟට ගොස් බණ ඇසුවා නම් කොච්චර හොඳද? කොතරම් ප්‍රීතියක් විඳින්නට තිබුණාද? මගේ මිත්‍රයා නම් උතුම් ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීමෙන් තුල්මන් වෙලා ඇති". මෙහෙම ඔවුවැයි සිතුවිලි පුරවාගෙන මුළු රාත්‍රියම ගණිකා මඩමෙහි ගත කළේය. එයින් ධර්මය ශ්‍රවණය කරන්නට ගිය මිත්‍රයාට පරදර කර්මය අත් වූයේය. ගණිකා මඩමට ගිය මිත්‍රයාට ධර්ම ශ්‍රවණයේ පුණ්‍ය කර්මය අත් වූයේය. මෙය සිතෙහි අරමුණු ගැනීම හා බලපැවැත්ම උඩ සිදුවන්නකි.

ගොංගිතොට ප්‍රේමරත්න

ගැටපද විමසුම

- අවෙච්චප්පසාද - නොසෙල්වෙන ශ්‍රද්ධාව.
- අතුරික චාරිකා - මහජන හිතසුව පිණිස ගම් නියම්ගම්වල හා නගරවල වැඩම කරවීම.
- අසේඛ - රහතන් වහන්සේ - නිවීමේ උපරිම තත්ත්වයට පත්වූ තවදුරටත් හික්මවිය යුතු තත්ත්වයක නැති.
- අප්‍රද්‍රූ මරණ - උපයන ධනය තමන්ගේ ප්‍රයෝජනයට හෝ අනුන්ගේ ප්‍රයෝජනයට නොයොදා මරණයට පත්වීම, නොමැරෙන්නේය යන අරුත ලැබේ.
- ආරණ්‍යවාසී - වනයෙහි ආරණ්‍ය සේනාසනයන්හි වැඩ වසන භික්ෂූන් වහන්සේ ආරණ්‍යවාසී භික්ෂූව බොහෝවිට විදර්ශනා ධුරය පුරන්නා ලැබේ.
- ආහුණෙය්‍ය - සංඝරත්නයේ එක් ගුණයක් මින් අර්ථවත් වේ. කොහෙන් හෝ මොනවා හෝ ගෙනවිත් පූජා කිරීමට සුදුසු මේ ගුණය මවිපියන් ළඟ ඇති නිසා ආහුණෙය්‍ය නමින්ද ඔවුන් හැඳින්වේ.
- අත්තකිලමථානු යෝගය - ශරීරයට දුක් දීමෙන් විමුක්තිය ලැබීමට උත්සාහ කිරීම.
- අසදිස දානය - කොසොල් රජතුමා මල්ලිකා දේවියගේ උපදෙස් මත කෝටි ගණනක් කැපවූ වියදම් සියලු දන් දෙන්නන් පරදවාලීම සඳහා දුන් දානය. අසදිස දානය බුදුවරයෙකුට ලැබෙන්නේ එක් වරක් පමණි.
- අජාත - නිර්වාණය හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් හටගත් නිසා.
- අභූත - නිර්වාණය හේතු ප්‍රත්‍යයකින් ඇති නොවූවක් නිසා.
- අකත - නිර්වාණය හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් සකස් නොකරන ලද්දක් නිසා.
- අසංඛත - නිර්වාණය හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් සකස් නොකරන ලද්දක්.
- අත්තුක්කංසන - තමන් හුවා දක්වීම හෙවත් උසස් කර කතා කිරීම.
- අනුලෝම ප්‍රතිලෝම - මුල සිට අගට හා අග සිට මුලට
- අවිහිංසා - කිසිම ජීවියෙකුට හිංසා නොකිරීම - ජෛන දර්ශනයේ මූල ධර්මයකි.
- අනාථ පිණ්ඩික - අන් අයට, අසරණයන්ට ආහාර දුන්.
- අප්‍රාණික ධ්‍යානය - ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස නොකිරීම.
- අජාත ශත්‍රු - ඉපදීමට පෙර සතුරු වූ
- ආනන්ද බෝධි - බුදුරජාණන් වහන්සේ ජේතවනාරාමයේ වැඩ නොසිටි අවස්ථාවල සැදැහැවතුන් වැඳ පුද ගැනීම සඳහා අනේපිඬු සිටුතුමා ජේතවනාරාමය ඉදිරිපිට රෝපණය කරවන ලද බෝධීන් වහන්සේ.
- ආනාපාන සති - සිහියෙන් යුක්තව හුස්ම ඉහළට පහළට දැමීම. ප්‍රසිද්ධ භාවනා ක්‍රමයකි.
- ආවර්තනී මායාව - කෙනෙකු තමා කෙරෙහි වසඟ කරගැනීමේ විද්‍යාව.

"අනුවණයනම නිසා නොදැන ක්‍රියා කරන්නෝ විනාශය කරා ප්‍රාප්තවෙති - අපණ්ණක ජාතකය"

සදහම් ප්‍රහේලිකා අංක - 83

ජයග්‍රාහී වාසනාවන්තයින් තිදෙනාට දයාවංශ ජයකොඩි පොත් මැදුරින් වටිනා ග්‍රන්ථයක් තිළිණ කෙරේ... දුරකථනය - 011-2695773

උපදෙස් :

1. මෙය නිවැරදිව හා ඉතා පැහැදිලිව ප්‍රමාණ තැපැල් පතක අලවා පහත සඳහන් ලිපිනයට එවිය යුතුය.
2. ප්‍රහේලිකා අංක 78, දයාවංශ ජයකොඩි සහ සමාගම, 112, පූජ්‍ය එස්. මහින්ද හිමි මාවත, කොළඹ 10.
3. පිළිතුරු භාරගන්නා අවසාන දිනය ජනවාරි 20 වැනිද බව සලකන්න.
4. ජයග්‍රාහකයින් තේරීමේ අවසන් තීරණය ප්‍රධාන සංස්කාරක සතුවේ.
5. ප්‍රහේලිකාවේ අපැහැදිලි තැනක් වේ නම් 071-3391013 අමතන්න.
6. ත්‍යාගය සඳහා විමසීම් සඳහා 011 2695773 (පුසිල්) අමතන්න.

▶ හරහට

1. පෙර ඉන්දියාවේ පැවැති සොළොස් මහා ජනපදවලින් එකකි.
3. දානයෙන් ලැබෙන ආනිශංසවලින් එකකි.
5. පැදුරු වියන්නට මේවා යොදා ගැනේ.
6. පංචේන්ද්‍රියට අයත්ය.
8. මෙම ගුණයා අනුව ඵල ගෙන දෙන බවට විශ්වාස කෙරේ.
9. මෙය වෙසාගේ අසීමිත නිර්මාණයකි.
10. සමහරු මේවා දෙන්නට හරි සමත්ය.
12. අවලෝ දහමට අයත්ය.
14. බිම්බිසාර මෙන්ම සතා සිවුපාවුන්ටත් මෙය අත්‍යවශ්‍ය වේ.
16. කුඩා දරුවෝ මේවා සිඹින්නට ආශා කරති.
18. මේවා කොතරම් බැලුවත් ඇති නොවන බව කියැවේ.
19. මේවා අපගේ නෙත් වගේය.

▼ පහළට

2. එදා පැරැන්නෝ සඳ මත මේවා ඇතැයි විශ්වාස කළහ.
4. අසූමහා ශ්‍රාවක මහා ස්ථවිරයන්ගෙන් කෙනෙකි.
6. ප්‍රථම ධර්ම දේශනාව පැවැත්වූ පොහොය.
7. අකුසල චෛතසික 14 න් එකකි.
8. බුදුරදුන් මෙය ප්‍රතික්ෂේප කළ සේක.
11. ඥානය යන අර්ථ ගෙන දෙයි.
12. නුවර ඇසළ පෙරහරට අභිමානයක් ගෙන එයි.
13. සමහරු මේවා නිසාද පිරිහීමට පත්වෙති.
15. රාශි 12 න් එකකි.
17. දෙතිස් කලාප කොට්ඨාසවලට අයත්ය.
18. මේවා අපේ ප්‍රධාන ආහාරයයි.

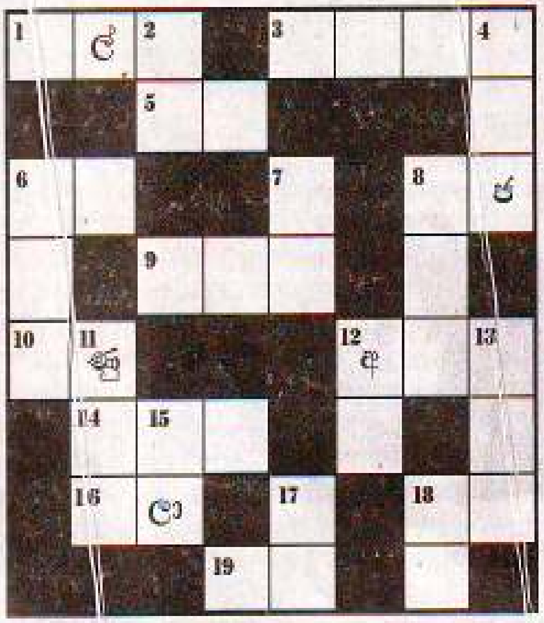

පසුගිය සදහම් ප්‍රහේලිකාවේ ජය ලැබූ වාසනාවන්තයන්ගේ නම් ලබන කලාපයේ පළවෙනු ඇත.

මෙම පුදබිම කුමක්දැයි නම්කර වටිනා ත්‍යාගයක් හිමිකර ගන්න

පසුගිය (දෙසැම්බර්) මාසයේ පුදබිම නිවැරදිව නම්කොට ජයග්‍රහණය ලැබූ වාසනාවන්තයා

ඩී. ඩබ්ලිව්. සීතා කුමාරිහාමි

අංක : 128/1,
ගැටිටුවානපාර,
කුරුණෑගල

(ඔබේ ත්‍යාගය ලබා ගැනීම සඳහා ජාතික හැඳුනුම්පත සමග ශ්‍රී දළදා මාලිගාවේ මාධ්‍ය විශේෂ ව්‍යාපෘති කාර්යාලය වෙත පැමිණෙන්න)

පසුගිය කලාපයේ (දෙසැම්බර්) ප්‍රශ්නයට අදාළ නිවැරදි පිළිතුර:
රුවන්මැලි මහා සෑය

ඔබත් දළදා වරුණට ලියන්න

දළදා වරුණ සැම විටම ඔබේ අදහස් උදහස් වලට ගරු කරන පුවත් සඟරාවකි. වසර දහයකට ආසන්න කාලයක් තිස්සේ "දළදා වරුණ" සමගින් ප්‍රවීණ ලේඛක මඬුල්ලක් බැඳී සිටින අතර ගිහි පැවිදි ඕනෑම අයෙකු අප වෙත ලබා දෙන කාලීන හරවත් සහ සමාජයට ප්‍රයෝජනවත් වේ යැයි සිතන දහම් ලිපි සඳහාද ඉඩ කඩ ලබා දීමට අප නිරතුරු සැලකිලිමත් වන්නෙමු. එහිදී දළදා වරුණ පුවත්පතේ පළවන සියලුම ලිපි, රචනා ඈ. කර්තෘවරුන්ගේ අදහස් මිස දළදා මාලිගාවේ හෝ එහි සංස්කාරකවරුන්ගේ අදහස් නොවන බවද සිහිපත් කරනු කැමැත්තෙමු. තනි පිටුවේ පැහැදිලි අත් අකුරින් ලියන ලද හෝ යතුරු ලියනය කළ ඔබේ බෞද්ධ ලිපිය පහත ලිපිනය වෙත යොමු කළ යුතුය. සෑම ලිපියක්ම බෞද්ධ තේමාවක් ඔස්සේ පිටු 2 කට නොවැඩි වන සේ ලිවිය යුතු බවද සලකන්න.

සංස්කාරක
"දළදා වරුණ" මාධ්‍ය ඒකකය
ශ්‍රී දළදා මාලිගය, මහනුවර

● අන්තර්ජාලයෙන් පසුගිය "දළදා වරුණ" කියවන්න
www.sridaladamaligawa.lk වෙබ් අඩවියට පිවිසෙන්න

"අධික ලෝභයෙන් යුතුව යුක්තියට පිටුපාන අය විනසෙති - සේරිවාණිජ ජාතකය"

26

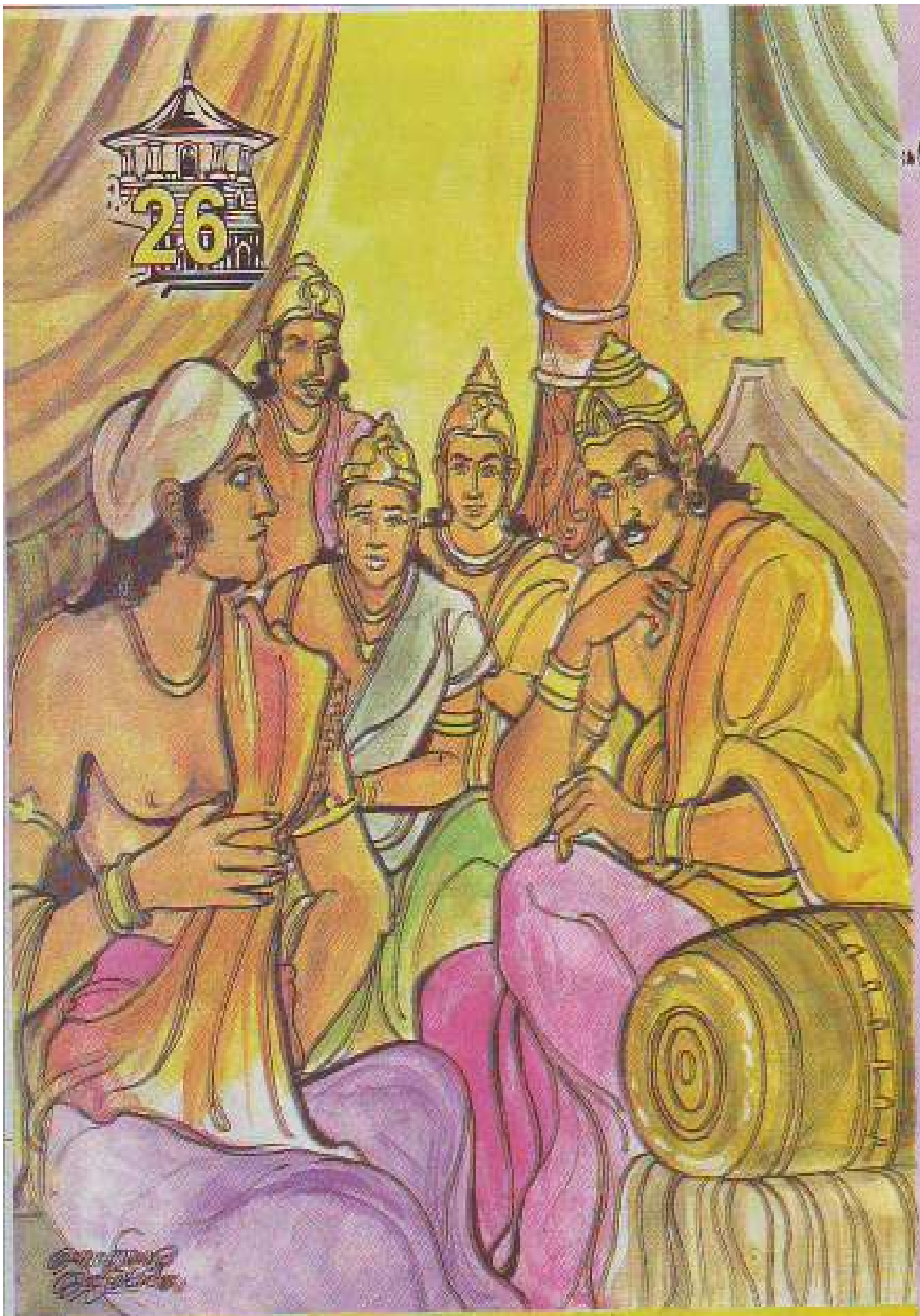

ප්‍රඥාවේ මහිමය කියාපාන

විධුර ජාතකය

හැම සපුරෙහි තෙරක් පරක් නොදැක ඉපදෙමින්, නැසෙමින්, යළි ඉපදෙමින්, නැසෙමින් සංසාරගත අනේකවිධ දුක්වලට පාත්‍ර වූ ලෝක සත්වයා, නිර්වාණය නැමැති ක්ෂේමභූමියට පමුණුවා වදාළ, අපගේ සම්මා සම්බුද්ධ රජාණන්වහන්සේ බුදු බව පිණිස මහබෝසත්ව, පෙරුම්දම් පුරන සමයේ මහත් වූ, අර්ථ ධර්ම ඇති ශීල, සමාධි, ප්‍රඥා විමුක්ති ඥාන දර්ශනයෙන් හා සම්‍යක්ප්‍රධාන සෘද්ධිපාද, ඉන්ද්‍රිය බල, බොජ්ඣංග, ආර්යමාර්ගාංග ඵල, අභිඥා, නිර්වාණ පිණිස මහාසාගරය පරයන සේ ඥාන ශක්තිය ලබා බුදු බව ලැබීම පිණිස අතිශයෝපකාර වූ ප්‍රඥා පාරමිතාව පූරණය කළ ආකාරය විදහා දක්වන මෙම විධුර ජාතක කතාව, නිරන්තරයෙන් අනේකවිධ සුගන්ධයන්ගෙන් හැමදීගත් අභිරම්‍ය වූ, ජේතවනාරාමයෙහි දම්සභා මණ්ඩපයට බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩමවන කල්හි, එම දම්සභාවෙහි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මහා ප්‍රඥා ගුණමහිමය වර්ණනා කෙරෙමින් සිටි භික්ෂූන් වහන්සේ අභිමුඛ මා වැඩම කිරීමට පෙරාතුව කුමක් කතා කරමින් සිටියේදැයි විමසා, බුදුරජාණන්වහන්සේගේ ප්‍රඥා ගුණය වර්ණනා කරමින් සිටි බව දැන්වීමෙන් අනතුරුව, භවයෙන් වැසී තිබූ පූර්ව ජන්මයන්හි ප්‍රඥාව වැඩූ ආකාරය පිළිබඳව දක්වන මෙම ජාතක කතාව දේශනා කොට වදාළ සේක.

අතීතයෙහි කුරු රට ධනඤ්ජයකෝරව්‍ය මහරජු ජනයාගේ සිත් සතුටු කරමින් දසරාජ ධර්මයන්ගෙන් යුතුව රජ කරන කල්හි එතුමන්ට විධුර නම් පණ්ඩිත අමාත්‍යයෙක් සිටියේය. මේ විධුර පණ්ඩිත තෙමේ අර්ථයෙන්, ධර්මයෙන්, අනුශාසනා කරමින්, බුදු කෙනෙකුන් සේ මහජනයාට ධර්ම දේශනා කරන්නාහ. මිහිරි වූ කාන්තා වීණා ස්වරයෙහි ඇළුණු හස්තීන් ශ්‍රවණය කරන්නාක් සේ ඒ විධුර ධර්ම දේශනාවන් අසන්නෝ මහත් සැදැහැයෙන් ශ්‍රවණය කළහ.

එකල්හි බරණැස් නුවර මහසල්කුලේ උපන් සිව් යහළු බමුණන් සිව් දෙනෙක් කාමයෙහි ආදීනව දැක, හිමාල වනයට ගොස් සෘෂි ප්‍රව්‍රජ්‍යාවෙන් පැවිදිව පඤ්චාභිඥාෂ්ටසමාපත්ති උපදවා වන මුල්, වන ඵල අනුභව කෙරෙමින් වනයෙහි බොහෝ කලයක් වාසය කළෝය. ඔවුහු කලක් වනයෙහි සිට ලුණුඇඹුල් සොයාගනු වස් කාලචම්පා නම් නුවරට පැමිණ රාජ උද්‍යානයෙහි එදින නැවතී සිට

දෙවෙනි දවස් පිළිසිගා ගියත.

තම තපස්වීන්ගේ ඊර්යාපථ දැක ඒ නුවර යහළු කෙළෙඹි පුත්‍රයන් සිවුදෙනෙක් පැහැද, නමස්කාර කොට, පාත්‍රා රැගෙන, ඒ ඒ තාපසයන්ට තමන්ගේ ගෙයි උතුම් මධුර ආහාරයෙන් වැළඳවූහ. ඒ තාපසවරු දිවා විහරණයට යන්නේ එක්කෙනෙක් තව්තිසා භවනයට ද, එක්කෙනෙක් නාග භවනයට ද, එක්කෙනෙක් ගරුඬ භවනයට ද, එක්කෙනෙක් ධනඤ්ජයකෝරව්‍ය නම් රජ්ජුරුවන්ගේ මිගාරුචි නම් උද්‍යානයට ද ගියාහුය. ඒ තපස්වීන්ගෙන් ශක්‍ර භවනයට ගිය තැනැත්තා එහි යසස් වර්ණනා කරන්නේය. නාගලොවට ගිය තැනැත්තා නාගලොව යසස් බලා නාගලොව වර්ණනා කරමින් සිටියේය. ගරුඬ භවනයට ගිය තැනැත්තා එහි ශ්‍රී විභූතිය වර්ණනා කරන්නේය. කෝරව්‍ය රජුගේ උයනේ දිවා විහරණය කරන තපස්වීන් එහි උයනෙහි ශ්‍රී සෞන්දර්ය වර්ණනා කරන්නාහ. මෙබස් අසා ඒ යහළු කෙළෙඹි පුත්‍රයෝ සතර දෙනාම දානාදී පින්කම් කොට ආයුෂයාගේ කෙළවර සතර ස්ථානයක උපන්නාහ. එක් අයෙක් ශක්‍රයාව උපන්නේය. එක්කෙනෙක් නාගභවනයෙහි නා රජව උපන්නේය. එක්කෙනෙක් ගරුඬ භවනයෙහි ගුරුළු රජුව උපන්නේය. එක්කෙනෙකු ධනඤ්ජයකෝරව්‍ය අගමෙහෙසියගේ කුස පිළිසිඳ ගත්තාහ. ඉහත කී තාපසයන් සතරදෙනා බ්‍රහ්ම ලෝකයේ උපන්නාහ.

කෝරව්‍ය කුමාරයා මවුකුසින් බිහිව වැඩිවිය පැමිණ පියරජු ඇවෑමෙන් රජවිය. ඒ රජු විධුර නම් පණ්ඩිතයාගේ අවවාදයෙහි පිහිටා දන් දුන්හ. සිල් රැක්කාහ. පෙහෙවස් සමාදන් වූහ. එක් දවසක් රජු උපෝසථ සීලය සමාදන්ව විවේකව වසමියි උයනට ගොස් සිත්කළු වූ තැනෙක හිඳ මහණදම් පිරූහ. ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයෝ ද සක්දෙව් ලොවින් මිනිස් ලොවට පැමිණ මිගාරුචි නම් උයනේ තැනෙක සිට මහණදම් කළහ. වරුණ නම් නා රජු ද නාලොව පළිබෝධ ඇතැයි සිතා මිගාරුචි උයනේ සිත්කළු තැනෙක සිට මහණදම් පිරූහ. ගරුඬ රජු ද ඒ උයනට විත් මහණදම් කළහ. ඒ සතර දෙනාම මඟුල් පොකුණ තෙර දී ඔවුනොවුන් හමුවී පෙර ආත්මභවයේ සෙනෙහසින් මෛත්‍රී සිතින් බැඳී සිටියෙන් පුවදන් විමසා පිළිසඳරේ යෙදෙමින් ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයා, අප සතර දෙනාම රජදරුවෝයැයි කියමින් තම තමන්ගේ සීලයේ මහත්බව කියාපාහ. පසුව තම තමන්ගේ සීලයෙහි ඇති මහත්බව සැක හැර දැනගැනීම පිණිස සුදුසු පණ්ඩිතයෙක් ඔබ ළඟ සිටිදැයි ධනඤ්ජයකෝරව්‍ය රජුගෙන් විචාළහ. එසේය, මට අර්ථයෙන්, ධර්මයෙන් අනුශාසනා කරන විධුර නම් පණ්ඩිතයෙක් සිටියි. ඔහු අප හැමගේ සැක සංකා දුරු කරනු ඇතැයි කියා ඔහු සමීපයට ගොස් කාරණය විමසූහ.

ඔවුන්ගේ සීලයන්හි ගුණාගුණ බලමින්, ඔබ සතර දෙනාම ම සියලු ගුණ කී සැටියෙන්ම යහපත්ය. සතර දෙනාගේම සීලය එක හා සමාන යැයි පෙන්වා දුන්හ. එවිට ඒ සතර දෙනා විධුර පඬිතුමා කෙරෙහි පැහැදී ඔබට වඩා තීක්ෂණ වූ ප්‍රඥා ඇති කෙනෙක් තවත් නැතැයි කියා බලවත් සතුටට පත්වූහ. අනතුරුව ඒ සතර දෙනා තමන් සතු අගනා වස්තූන් තුටුපඬුරු කොට දුන්හ. ඒ සතර දෙනා අතුරෙන් වරුණ නම් නාරජු තම කර පැළඳ තිබූ කණ්ඨ මාණික්‍යය තිළිණ කොට දුන්නේය. නා රජු යළි නාලොවට ගිය පසු ඔහුගේ අගමෙහෙසිය විසින් ඔහු කර පැළඳ සිටි කණ්ඨ මාණික්‍යය නොදැක එය කොහිදැයි විචාළාය. එවිට නා රජු විධුර පඬිතුමන්ගේ අප්‍රමාණ වූ ගුණ වර්ණනා කොට එම පළඳනාව පඬිතුමන්ට තිළිණ කොට දුන් බව පැවසීය. එවිට ඒ නා රජුගේ බිසව ඒ ධර්මකථික විධුර පඬිතුමන්ගේ බණ අසනු පිණිස, මට දොළ දුකක් උපන්නැයි ගිලන් බව පෙන්වා, සයනයෙහි සැතපී සිටියාය. නාරජු ශ්‍රීයගේ ගබඩාවට පැමිණ පුදුමැලිව, ගිලන්ව සැතපී සිටින අගමෙහෙසිය දැක එයට හේතු විමසා සිටියේය. එවිට මෙහෙසිය තමන්ට විධුර පඬිතුමන්ගේ හෘදමාංශය ගෙන දෙන්නැයි කී විට එහි ඇති අසීරුතාවය දැක රජු ඒ බව තම පුතුට පැවසීය.

ඒ පුතු ඊට සමතෙක් සිටිදැයි සොයා විමසා අවසානයෙහි වෙසමුණු රජුගේ පූර්ණක නම් යක්ෂ සේනාපති, තමන්ට නා රජුගේ දියණිය පාවා දෙනොත් විධුර පඬිතුමන්ගේ හෘදමාංශය ගෙනවිත් දීමට හැකිබව පවසා සිටියේය. නා රජු ද තම දියණිය පාවාදීමට පොරොන්දු වූයෙන් පූර්ණක නම් යක්ෂයා කුරුරට ධනඤ්ජය රජු වෙත ගොස්, නොයෙක් හපන්කම් දක්වා අවසානයෙහි දාදු ක්‍රීඩාවෙහි යෙදී ඉන් පැරදුණු ධනඤ්ජය රජු, විධුර පණ්ඩිතයා පාවාදීමට එකඟ වූයෙන් ඔහුත් රැගෙන නා ලොව කරා පිටත් විය.

එහි යාමට පෙරතුව විධුර පඬිතුමා පූර්ණකයාගෙන් තම නිවසට ගොස් දින තුනක් සිට අඹුදරුවන්ට අවවාද කොට සැප පහසුකම් සපයා සිදුකොට ඒමට අවසර ඉල්ලා සිටියෙන්, එයට අවස්ථාව ලැබිණ. මහබෝසතාණෝ තම මාලිගයට ගොස් අනොජා නම් අගබිසවට කතා කොට තම ධර්මපාල කුමාරයා ඇතුළු දූපුතුන්ට අවවාද දීම සඳහා කැඳවා ගෙන එන ලෙස දැන්විය. මෙබස් ඇසූ ඇය දරුවන්ට කතා කොට පියාණන් ඔබලාට අවවාද දීම සඳහා ඔහු හමුවන ලෙස දැන්වූ බව දරුවන්ට සැල කර සිටියාය. දරුවන් සියලු දෙනා පැමිණි පසු නිසි අවවාද දී දින කීපයක්ම තම මාලිගයේ රැඳී සිට පූර්ණක නම් යක් සෙනෙවි සමග වරුණ නා රජු හමුවට යාමට පිටත් විය. වරුණ රජු වෙත ගිය මහබෝසතාණන් නා රජු හා ඔහුගේ අගමෙහෙසිය විචාරණ ලද ප්‍රශ්න සියල්ලට දුන් පිළිතුරු අසා වරුණ රජු හා අගමෙහෙසිය ඇතුළු පිරිස මහත් සතුටට පත්වූ අතර, මහබෝසතාණන් ඔබලාට මාගේ හෘදමාංශය පමණක් නොව, ශරීර මාංශය ද දානය කොට ඔබලාගේ මනෝරථය පූර්ණ කිරීමට කැමැත්තෙමැයි දැන්විය. එවිට ඔවුහු ඔබගේ ධර්මය නමැති හෘදමාංශය හා ප්‍රඥාව නමැති හෘදමාංශය ලැබ අපගේ මනෝරථය සම්පූර්ණ වූ බව දන්වා විධුර පණ්ඩිතයන්ට පසසා, පූර්ණක නම් යක්ෂයාට නාග කන්‍යාව පාවා දී සැණකෙළි පවත්වා විධුර පඬිතුමන්ට ආපසු කුරු රටට පැමිණීමට කටයුතු සැලැස්වූහ.

මහබෝසතාණන් යළි කුරු රටට පැමිණි පසු එහි රජු හා වැසියෝ අප්‍රමාණ සතුටට පත්වූහ. ඉක්බිති ඔහු හා පිළිසඳරේ යෙදී සිදුවූ සියල්ල විමසා සිටියෙන්, රජතුමනි, ඔබ සමග දාදු කෙළියට ආයේ මිනිසෙකු නොව, යක්ෂයෙකි. වරුණ නම් නා රජුගේ විමලා නම් අගබිසව මාගේ ධර්ම කතාව ඇසීමට කැමතිව හෘදමාංශය පිළිබඳ දොළක් ඇති කර ගත් බව පෙන්වා මා එහි කැඳවූ බව දැන්විය. එහිදී මම ඔවුන්ට සාධුනරධර්ම නම් දේශනාවක් කළෙමි. ඔවුන් එම දේශනාව අසා සතුටුව නොයෙක් සැණකෙළි පවත්වා ආපසු එවූ බව දැන්වූහ. මෙසේ පැවසූ විධුර පඬිතුමන් රජුට හා මහජනයාට අවවාද අනුශාසනා කොට, ධර්ම දේශනා පවත්වා තම ආයුෂ කෙළවර දෙව්ලොව උපන්හ. එදා විධුර නම් පණ්ඩිතව උපන්නේ සර්වඥ ඥාන බලයෙන් හා උපාය දක්ෂතාවය දන්නා මම ම වෙමැයි කියා මෙම ජාතක කතාව නිමවා වදාළ සේක.

විධුර ජාතක කතාව තුළින් සර්වඥයන් වහන්සේ තුළ පැවති ප්‍රඥා ගුණ මහිමය හා හෘදමාංශය පමණක් නොව, ශරීර මාංශය පවා දානය කිරීමට ඇති දාන පාරමිතාවේ අභිලාෂය ද දැක්වූ අයුරු මනාව වටහා ගත හැකිය. අපත් මෙම ජාතක කතාවෙන් කියවෙන පරිදි දහමෙහි හැසිරී ප්‍රඥාව වඩා වර්ධනය කොට, දානයෙහි හා සුචරිත ධර්මයෙහි යෙදී නිවන් මග සාක්ෂාත් කර ගැනීමට අදිටන් කර ගනිමු.

කේ. මීගහකුඹුර

කාමයෙන් මත්වී කළ පව්කම්

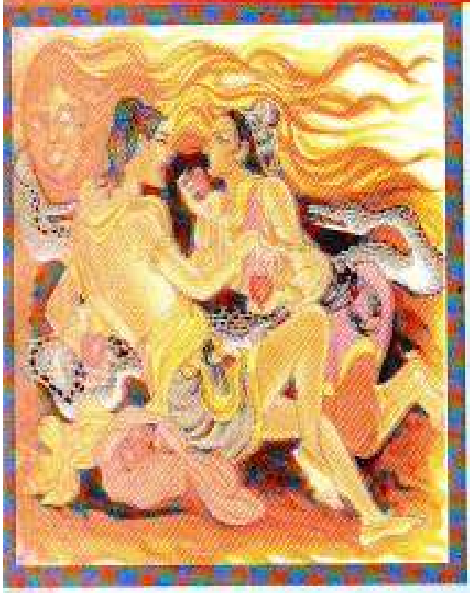

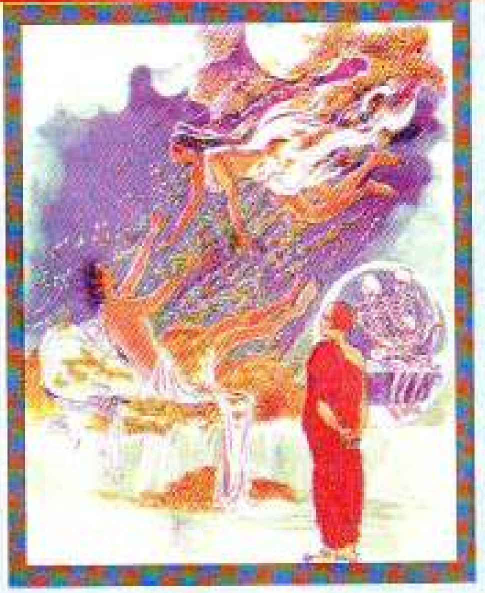

බුදු දහමේ ප්‍රකටම කාන්තා හිංසනය ලෙස අප බොහෝ දෙනා දන්නා සිද්ධිය වන්නේ උප්පලවණ්ණා තෙරණියගේ කතාන්තරයයි. උප්පලවණ්ණා තෙරණිය ගැන නොදන්නා කෙනෙක් නැත. මහාචාර්ය සුනිල් ආරියරත්න ගුරින්, සංගීතා වීරරත්න ප්‍රධාන චරිතයට යොදා උප්පලවණ්ණා චරිතය චිත්‍රපටයකටද නඟා තිබිණි. උප්පලවණ්ණා තෙරණිය වරක් පූර්ණ ලිංගික අතවරයකට ලක්වූවාය. භික්ෂුණී ශාසනය ආරම්භ කළ මුල් කාලයේ භික්ෂුණීන් වහන්සේලාට වනවාසීව ගතකිරීම තහනම් කර නොතිබිණි. උප්පලවණ්ණා මහරහත් භික්ෂුණීන් වහන්සේද වනයෙහි කුටියක් සාදා සැවැත්නුවර පිඬු සිගා වැඩ පැමිණ එහිම වාසය කළාය. උප්පලවණ්ණා තනිවම වනාන්තරයේ වැඩ වාසය කරන බව දැනගත් ඇය ගිහිව සිටියදී ඇයව විවාහ කර ගැනීමට සිටි නන්ද නම් තරුණයෙක් ඇය සොයා එම වනයට පැමිණියේය. එම අවස්ථාවේ ඇය පිඬු සිඟා ගොස් සිටිය බැවින් ඔහු ඇයගේ කුටිය තුළ ඇඳ යට සැඟවුණි. ඒ බව නොදත් උප්පලවණ්ණා තෙරණියෝ කුටියට පැමිණ කුටියේ දොර වසා ගත්තාය. ඇයගේ රූමත් සිරුර දුක කාමයෙන් අන්ධ වූ තරුණයා වහාම ඇඳ යටින් එළියට පැන ඇය වැළඳ ගත්තාය. උප්පලවණ්ණාට සැටියක් පා ඉවත් වීමට වෙලාවක් නොවිය. එහෙත් ඇය නොනැසෙව තරුණය... නොනැසෙව තරුණය... කියා කෑ ගැසුවද පලක් නොවිය. කිසිවකු නොමැති වනාන්තර කුටියේ ඒ පාපතරයා ඇයව දූෂණය කර තම සිතැඟි ඉටුකර ගත්තේය. කුටියෙන් ඉවතට ආ ඔහුව පොළොවෙන් මහා ගිනි දල්ලක් ඔතුව පණ පිටින්ම අවීචි මහා නරකාදියට ඇදගෙන ගියේය. අදත් ඒ මිනිසා අවීචි මහා නරකාදියේ අනන්ත අප්‍රමාණ දුකක් විඳින්නේය. තවත් කල්පයක් ඔහු ඒ දඬුවම විඳිනු ඇත.

සාමාන්‍ය පුද්ගලයන් පමණක් නොව මාරයාද උප්පලවණ්ණාට අතවර කරන්නට ආ බව බෞද්ධ සාහිත්‍යයේ සඳහන් වේ. වරක් වනවාසීව භාවනා කරමින් සිටි උප්පලවණ්ණා තෙරණිය දුටු මාරයා එතනට පැමිණියේය. ඇයගේ අති සුන්දර සිරුර දුටු මාරයාද ඇය කාමයට පොළඹවා ගැනීමට අදහසක් පහළ විය. ඇය ළඟට පැමිණි මාරයා උප්පලවණ්ණා ඔබ ඉතා රූමත් තරුණියක්. ඔබ වෙත සල්ලාලයන් පැමිණෙන්නේ නැද්දැයි විමසීය. ඒ මාරයා බව හඳුනා ගත් ඇය තම ආනුභාව නිසා ඔහුව එළවා ගත්තාය.

ජීවක අඹ වනයේ සුභා තෙරණියගේ කතාවද බුදු සමයේ සිදුවූ තවත් දූෂණයකට ලක්වන්නට ගිය තෙරණියකි. රජගහනුවර බ්‍රාහ්මණ කුලයක උපත ලබා සිටි සුභා ඉතාමත් රූපසම්පන්න කාන්තාවක් වූවාය. පසු කලෙක කාමයෙහි ආදීනව දැක සසර කලකිරුණු ඇය ප්‍රජාපතී ගෝතමී සමීපයෙහි පැවිදි වූවාය. පැවිදි වී නොබෝ කලකින්ම ඇය අනාගාමී ඵලයද ලබාගත්තාය. එක් දිනක් ඇය දිවා.

කාන්තාවන් ගැන අපට අසන්නට ලැබෙන අනේක විධ ප්‍රවෘත්ති අතර කාන්තා හිංසන ප්‍රවෘත්ති මුල් තැනක් ගනී. ගෙදර දොරේදී, ගමන් යන්නා රථවාහනවලදී, වැඩ කරන ස්ථානයේදී ඇයට කායික හා මානසික අතවර සිදුවන අතර මේ සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාකිරීම සඳහා අද බොහෝ කාන්තා සංවිධානද ඉදිරිපත් වෙමින් සිටී. එහෙත් කාන්තාවන් ඉන් මුදවා කාන්තා විමුක්තිය ලබාදීමට මුලින්ම කටයුතු කළේ අප සම්මා සම්බුද්ධරජාණන් වහන්සේය. බොහෝ විට කාන්තා විමුක්තිය උදෙසා කටයුතු කළ එකම ආගම් ශාස්තෘවරයාද බුදුරජාණන් වහන්සේය. උන්වහන්සේ සොයාදුන් විමුක්තිය ලෞකික පමණක් නොව එය ලෝකෝත්තරද විය. එමනිසා අප සම්මා සම්බුද්ධරජාණන් වහන්සේගේ සමයේදී සිදුවූ කාන්තා අතවර සහ හිංසන මොනවාදැයි සොයාබැලීම මෙම ලිපියේ අරමුණයි.

බුදුන් දවස කාන්තා හිංසන ගැන සලකා බැලීමේදී බෞද්ධ පොත පතෙහි මුලිකවම සඳහන් වන්නේ භික්ෂුණීන් වහන්සේලා පැවිදි ජීවිතය ඇරඹීමට පසු සිදුවූ හිංසනයන්ය. එවන් ප්‍රකට හිංසන වශයෙන් සඳහන් වන්නේ කුණ්ඩලකේශීට සහ සන්දුත්තරාට වූ හිංසනයන්ය. එම දෙදෙනාම එම අවස්ථාව වන විට නිඝණ්ඨනාථපුත්‍ර හෙවත් මහාවීරගේ අනුගාමිකයන්ව සිටියහ. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මුල් කාලපරිච්ඡේදයේදී තපස් රැකි මෙවැනි කාන්තාවන් හා භික්ෂුණීන් වහන්සේලා බණ භාවනා කරනු ලැබුවේ වනගත වී මහා වෘක්ෂ මූලයන්හිය. ගමන් කිරීමට සිදුවූයේ වනගත මහා මාර්ගයන්හිය. රාත්‍රිය ගත කිරීමට සිදුවූයේ ගවල ගල් ආදියේය. ගංගා ආදිය තරණය කිරීමට සිදුවූයේ හුදකලාවමය. එමනිසා හිංසා අතවරවලට, දූෂණවලට ලක්වීමට බොහෝවිට සිදුවිය. බුදුරජාණන් වහන්සේ භික්ෂුණී ශාසනය පිහිටුවීමට මුලදී අකමැති වූයේත්, කල්ගත කළේත් මෙනිසා විය හැකිය.

"මාතාවගෙන් පහර ලද්දවුන්ගේ රැකවරණය පිණිස වන දූරාගෙවීම් නැත. මවුපියෝත් නැත. නෑයෝත් නැත. නෑදෑ ආදී කිසිවකුට ඔහු බේරාගත නොහැක."

විහාරය සඳහා ජීවක අඹ උයනට යමින් සිටියදී රජගහනුවරවාසී එක්තරා තරුණයෙක් මෙම තෙරණිය දුටුවේය. ඇයගේ අතිශය රූමත් රූපය දුක රාගයෙන් මත්වූ තරුණයා ඇගේ මග අවුරා ඇයව කාමයට පොළඹවා ගැනීමට උත්සාහ ගත්තේය. රූපත් ඔබගේ මය සුන්දර සිරුර චීවරෙන් කහවතින් වසාගෙන සිටීමට නොව මේ රමණීය අඹ වනයේ මා වැනි තරුණයකු හා රමණයෙහි යෙදීමට යයි කියා සුභා තෙරණිය වැළඳ ගැනීමට තැත් කළේය. ඉවතට පැනගත් තෙරණිය තමා ගිහිගෙයින් නික්ම ගොස් සසුන් ගතවූ බවත් පවසා කාමයේ ආදීනව කියමින් ඔහුට ධර්මය දේශනා කළාය. කාමයෙන් අන්ධවී සිටි ඔහුට එම ධර්මයට සවන් දීමට වුවමනාවක් නොවීය. ඔහු තව තවත් ඇයගේ රුව වර්ණනා කරමින් ඇගේ දෙනෙත්ද වර්ණනා කරන්නට වූයේය. ඔහු තම දෙනෙතෙහි ඇලුණ බව දුනගත් සුභාථේරී ඇයගේ දකුණු ඇස ගලවා තරුණයාට දුන්නාය. එයින් තරුණයා සන්ත්‍රාසයටත්, බියටත් පත්ව රාග රහිත වී තෙරණියගෙන් සමාව ගත්තේය. තෙරණිය වහාම බුදුරජාණන් වහන්සේ සොයා ගියාය. ඇය බුදුරජාණන් දුටු මොහොතේම ඇගේ නෙත පෙර මෙන්ම විය. බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇයට දහම් දෙසුවාය. ඒ අසා ඕ නොබෝ සිට පිළිසිඹියාවෙන් රහත් වූවාය.

රජ්ජුමාලාව වූ හිංසනයද බොහෝ දෙනා දන්නා බෞද්ධ කතාවකි. ඇය ගයා ප්‍රදේශයේ එක්තරා බමුණු ගෙදරක සිටි සේවිකාවකි. ඇයගේ ස්වාමි දුව ඉතා නපුරු ගැහැනියක් වූවාය. ඉතා සුළු වැරැද්දකට, අතපසුවීමකට පවා ඇය මාලාගේ කෙස් වැටියෙන් අල්ලා ඇයව ගුටි බැට දුන්නාය. මාලා බැරිම තැන තමාට පහර දෙන්නේ තමාගේ කෙස් වැටියෙන් අල්ලාගෙන නිසා තම කෙස් වැටි මුලින්ම කපා දමුවාය. එවිට ස්වාමි දුව ඇයගේ බෙල්ලෙහි ලණුවක් බැඳ එයින් අල්ලා පහර දෙන්නට පටන් ගත්තාය. මේ නිසාම අසල්වැසියෝ මෙම සේවිකාව රජ්ජුමාලා නමින් හැඳින්වීමට පුරුදු වූහ. තවදුරටත් මෙම හාධන පීඩන ඉවසීමට නොහැකි වූ රජ්ජුමාලා කැලයට ගොස් සියදිවි නසාගැනීමට සූදානම් වූවාය. මෙය සිය දිවසින් දුටු බුදුපියාණෝ එම ස්ථානයේ පෙනී සිට ඇයගේ ජීවිතය බේරා ඇයට දහම් දෙසූ සේක. ඇය එම දහම් අසා සෝවාන් වූවාය.

මිගාර සිටුවරයාගේ මුණුබුරෙක් වූ සාළ්හ නම් තරුණයාද වරක් භික්ෂුණීන් දූෂණය කළේය. මිගාර සිටුවරයා භික්ෂුණීන් සඳහා ආරාමයක් සැදවීය. එහි ගොඩනැගිලි සම්බන්ධව අධීක්ෂණ කටයුතු කරන ලද්දේ සුන්දරී නන්දා නම් රූමත් තරුණ භික්ෂුණියය. මිගාර සිටුවරයාගේ උපදෙස් මත ඒ වැඩ කටයුතු සොයා බැලීමට නිතර නිතර එහි ආ සාළ්හ සුන්දරී නන්දා භික්ෂුව දකිමෙන් ඇය ගැන රාග සිතක් පහළ විය. සුන්දරී නන්දා භික්ෂුව මුලදී සාළ්හගේ පෙළඹවීමට දැඩි විරෝධයක් දක්වූ නමුත් අවසානයේදී ඇයව පොළඹවා ඇයව දූෂණය කරන ලදී. පසුව ඇය ගැබ් ගත්තාය. ඇයට නැවත ගෙදර ගොස් දරුවා බිහි කරන්නට සිදුවිය.

බුද්ධකාලීන කාන්තාවනට විශේෂයෙන්ම භික්ෂුණීන්ට අතවර වැඩිපුරම සිදුවූයේ වනාන්තරවලදී බව මුලින් සඳහන් කරන ලදී. වනාන්තර ආශ්‍රිතව තැරුණු විට ගංගා තරණයේදී ගං තොටියාගෙන් අතවර සිදුවූ වාර ගණනද බොහෝය. වරක් තරුණ භික්ෂුණීන් දෙදෙනෙක් සාකේත නුවර සිට සාවත්ථි නුවර දක්වා ගමන් කිරීමේදී ගංගාවකින් එගොඩ වීමට සිදුවිය. ඔවුන් දෙදෙනා තමන් ගිහින් එගොඩ කරන ලෙස තොටියාගෙන් ඉල්ලීමක් කළේය. එකවර දෙදෙනාම එගොඩ කිරීමට නොහැකි බව පැවසූ තොටියා වරකට එක් අයෙකු බැගින් එගොඩ කිරීමට හැකි බව පැවසීය. තොටියාගේ කපටි සිත නොදත් භික්ෂුණීන් දෙදෙනා එයට එකඟ විය. එක් භික්ෂුණියක් ගෙන ගිය තොටියා ඇයව දූෂණය කොට දෙවැනි ගමනේදී අනෙක් භික්ෂුණියද රැගෙන ගොස් ඇයවද දූෂණය කළේය.

තවත් එක් අවස්ථාවකදී කොසොල් ජනපදයේ සිට භික්ෂුණීන් කණ්ඩායමක්ම ශ්‍රාවස්ති නුවරට පාර කැලෑ පෙදෙසකින් ගමන් කරමින් සිටියේය. එහිදී එක් භික්ෂුණියක් ශාරීරික අවශ්‍යතාවයක් සඳහා කණ්ඩායමෙන් ඈත්විය. කැලයේ සිටි පිරිමින් කිහිප දෙනෙක්ම ඇය ඇදගෙන ගොස් දූෂණය කළෝය.

දූෂණයම නොවූවද බුදුන් සමයේ භික්ෂුණීන් වහන්සේලාට සිදුවූ වෙනත් අතවර හිංසා බොහෝය. මේ ඒවායින් කිහිපයකි. වරක් එක් භික්ෂුණීන් වහන්සේ නමක් ග්‍රාමයක හුදකලාව ගමන් කරමින් සිටියදී පද පුළුගක් හැමීය. ඒ වකවානුව වන විට භික්ෂුණීන් වහන්සේලාට සංඝචීවරය වස් නැවියය ඇඳීම නියම කර නොතිබුණ බැවින් එම භික්ෂුණියගේ උඩ සිවුර සුළඟින් ඉවත්ව ගොස් ඇයගේ පියයුරු නිරාවරණය විය. මෙය දුටු පාරේ සිය තරුණයන් පිරිසක් ඇයගේ පියයුරු වර්ණනා කරමින් උසුළු විසුළු කර ඇය විශාල අපහසුවකට පත් කළෝය. අවට සිටි වැඩිහිටියන් මැදිහත් වීමෙන් ඇය තවදුරටත් කරදරයකට, අපහසුවකට පත්වීම වළක්වාලූහ. මෙම වකවානුවේම භික්ෂුණීන් වහන්සේලාට උදකසාටිකාව නම් දිය රෙද්ද හෙවත් නාන විට අඳින රෙද්ද නියම කර නොතිබුණි විය. එම නිසා භික්ෂුණීන් ස්නානය කරන ලද්දේ වනගත ජනශූන්‍ය ඇළ දොළවල නිර්වස්ත්‍රයෙන්ය. වරක් භික්ෂුණීන් වහන්සේලා පිරිසක් මෙසේ වනගත දොළ පහරක ස්නානය කරමින් සිටින විට ඒ අසල වෛශ්‍ය ස්ත්‍රීන් කිහිප දෙනෙක්ද දිය නාමින් සිටියෝය. වෛශ්‍ය ස්ත්‍රීන් බැවින් ඔවුන් දිය නාන්නේ නිරුවතින්මය. භික්ෂුණීන් නිරුවතින් දිය නානු දුටු ඔවුන් භික්ෂුණීන් වහන්සේලාත් තම වෘත්තියට පැමිණ වෙසගනන් වී ඇතැයි කියමින් උසුළු විසුළු කර අපහාස කරන ලදී.

මෙම පුවත බුදුරජාණන් වහන්සේ දක්වාම ගියේය.

ජීවත්කර පුද්ගලයන් පමණක් නොව සමහරවිට බෞද්ධ භික්ෂූන් වහන්සේලාගෙන් පවා භික්ෂුණීන්ට හිංසා ඇතිවිය. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේදී සයේ කණ්ඩායම නම් භික්ෂූන් කණ්ඩායමක් විය. ඡබ්බග්ගියා කණ්ඩායම නමින් මොවුන් හැඳින්වීය. මොවුන් ඉතා දඩබ්බර, අවිනීත, අශික්ෂිත වැඩ කළ කණ්ඩායමක් විය. වරක් මෙම කණ්ඩායම පිඬු සිගා වඩිමින් සිටි භික්ෂුණීන් සමූහයාට මඩ වතුර ගසා මඩ වතුරෙන් නාවා එයින්ද නොනැවතී තම සිවුරු බසවා නොපෙනිවිය යුතු තැන්ද එම භික්ෂුණියන්ට පෙන්වීමට තරම් වනචර වූහ.

මේ අයුරින් බුදුරජාණන් වහන්සේ සමයේද කාන්තාවන්ට විශේෂයෙන්ම භික්ෂුණීන් වහන්සේලාට සිදුවූ හිංසන අතිමහත්ය. උත්වහන්සේ භික්ෂුණී ශාසනය පිහිටුවමින් ශික්ෂා පද පනවමින් මේ හිංසනවලින් මුදවාගෙන ලෞකික මෙන්ම ලෝකෝත්තර විමුක්තිය ලබාදීමට කටයුතු කළ සේක.

ජෝඩ් ප්‍රියන්ත හේවගේ
විශ්‍රාමලත් නියෝජ්‍ය පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ

වසරක් පාසා දළදා සමිඳුන් පුදන අලුත් සහල් මංගල්‍යය

මෙවර සෙංකඩගලපුර ශ්‍රී දළදා මාලිගාවේ මෙවර වාර්ෂික අලුත් සහල් මංගල්‍යය, ව්‍යවහාර වර්ෂයෙන් 2015 වැන්නේ ජනවාරි මස 4 වන දිනට යෙදෙන දුරුතු පුන් පොහොයට යෙදී ඇත. ව්‍යවහාර වර්ෂයෙන් 2014 ක් වූ දෙසැම්බර් මස 19 වන දින පස්වරු 1 පසුවී විනාඩි 20 ට යෙදී තිබූ සුබමුහුර්තයෙන්, ශ්‍රී දළදා මාලිගාව ප්‍රධාන කොට ඇති සියලු දේවාලයන්හි පෙරහර උතුරු දිශාභිමුඛව පල්ලෙකැලේ ශ්‍රී දළදා මාලිගාවේ අටුව මලා පිටත්ව, එදින පස්වරු 4 පසුවී විනාඩි 2 ට පමණ වී සහල් බෙදාදීම සිදුකෙරිණ. රාජ්‍ය වර්ෂ 2014 ක් වූ දෙසැම්බර් මස 20 වන දින පෙරවරු 8 පසුවී විනාඩි 28 ට උතුරු දිශාභිමුඛව ශ්‍රී දන්තධාතු මන්දිරය ප්‍රධාන කොට ඇති සියලු විහාර දේවාලයන්හි ධාන්‍යාගාරයන්හි වී සහල් තැන්පත් කිරීම සිදු විය. රාජ්‍ය වර්ෂයෙන් 2015 ක් වූ ජනවාරි මස 04 වන දුරුතු පුන් පොහෝ දින ඔරලෝසු පැය ගණනින් පෙරවරු 10 පසුවී විනාඩි 10 ට දකුණු දිශාභිමුඛව, ශ්‍රී දළදා මැදුර ප්‍රධාන කොට ඇති විහාර දේවාලයන්හි අලුත් සහලින් පිසින ලද ප්‍රණීත බුත්කැන් බුද්ධ පූජා මංගල්‍යය ඉෂ්ට සිද්ධ වේ. රටේ සමෘද්ධිය හා සෞභාග්‍යය සාධනය කර ගැනීම අරමුණු කොට ශ්‍රී දළදා පූජෝපහාරය පිණිස පැවැත්වෙන වාර්ෂික අලුත් සහල් මංගල්‍යය මහාවිහාරවංශික ස්‍යාමෝපාලි මහානිකායේ මල්වතු අස්ගිරි උභය විහාරයන්හි අති පූජ්‍ය මහානායක මාහිමිපාණන්වහන්සේලාගේ හා සේවාහාර නාහිමිපාණන් වහන්සේගේ අවවාද අනුශාසනා පරිදි ශ්‍රී දළදා මාලිගාවේ දියවඩන නිලමේතුමන්ගේ මෙහෙයීමෙන් රාජපූජිත චිරාගත සම්ප්‍රදායික පූද්ගලපිළිවෙත්‍රානුකූලව පවත්වාගෙන එනු ලබන මෙම දළදා පූජෝපහාරය ජාතියේ අභිමානයට මෙන්ම ශාසනයේ චිර පැවැත්ම පිණිස ද හේතු සාධක වේ.

වර්ෂයේ දුරුතු පුන් පොහෝ දිනය මුල් කොට ඉෂ්ට සිද්ධ කෙරෙන මෙම මංගල්‍යය අලුසාල් මංගල්‍යය, අලුසල් මංගල්‍යය, අලුසහල් මංගල්‍යය ආදී වශයෙන් ද හැඳින්වේ. දිවයිනේ කෘෂි ජන ජීවිතය හා බැඳුණු චාරිත්‍ර, දළදා පූද සිරිත් සමඟ සංකලනය වී අලුත් සහල් මංගල්‍යය පිළිබඳ චාරිත්‍ර විධි ගොඩනැගී ඇත. රටේ සෞභාග්‍යය හා සමෘද්ධිය ප්‍රාර්ථනා කොට සිය වාර්ෂික අස්වැන්නෙන් අග්‍රභාගය බුද්ධ පූජාවට හා දේව පූජාවට වෙන් කොට පිදීමේ පිරිත ඔබින්දගාමිනයන් සමඟ ලක්දිව ආරම්භ විය. ගොවිතු අවකිය ගොවිතැන් කටයුතු ආරම්භයේදීම අස්වැන්නේ ප්‍රථමභාගය අලුත් සහල් මංගල්‍යයට පිදීමට භාර වෙති. ඒ අනුව ජීවමාන බුදුන් හා සමකොට සලකන දළදා වහන්සේ විෂයෙහි පැවැත්වෙන මෙම උතුම් චාරිත්‍රය අදටත් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන එම බුද්ධාලම්බන ප්‍රීතිය වඩා වර්ධනය කිරීමට හේතු වේ.

ලක්දිව ඒ ඒ රජදරුවෝ ශ්‍රී දළදා වහන්සේ විෂයෙහි අලුත් සහල් මංගල්‍යය පවත්වා පූජෝපහාර දැක්වීම සඳහා ගොඩ මඩ ඉඩකඩම් පමණක් නොව නිලකරුවන් ද පත් කොට පවරා දුන්හ. එසේ අතීතයේ දී දළදා මාලිගාවට වෙන් කොට පවරා දෙන ලද කුඹුරු ඉඩම්වල අස්වැන්න ගබඩා කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් හා ගම් මට්ටමින් අටු කොටු ද තැන් තැන්වල ස්ථාපනය කොට තිබිණ. කීර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ රජතුමා ශ්‍රී දළදා වහන්සේ විෂයෙහි පූජා කළ කෙත් යාය හා ඉපැරණි අටුව, ගුරුදෙණියෙහි පිහිටා තිබුණු අතර එම කුඹුරු යායට වී අඹුණු දහ අටක් පමණ වැපිරෙන භූමිභාගයක් අයත්ව පැවතියේය. ගුරුදෙණිය කෙත් යාය සහ මහඅටුව පිහිටා තිබූ භූමිභාගය මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ ජලයෙන් යට වී ගියෙන්, ඒ වෙනුවට ඒ පෞරාණික අටුව රජය විසින් පවරා දුන් පල්ලෙකැලේ භූමිභාගයෙහි දැනට සංරක්ෂණය කොට තිබේ. ජලයෙන් යටවී ගිය ගුරුදෙණිය කුඹුරු යාය වෙනුවට රජයෙන් පවරා දුන් මහවැලි සී කලාපයෙහි දෙහිඅත්තකණ්ඩියේ පිහිටි යක්කුරේ කෙත් යායෙන් ලැබෙන වසරේ අස්වැන්නේ මුල් කොටස පල්ලෙකැලේ අටුවෙහි තැන්පත් කොට තිබීම සිරිතය. වර්තමානයෙහි අලුත් සහල් මංගල්‍යයට සුබ නැකතින් වී සහල් බෙදා දීම සිදු කෙරෙනුයේ පල්ලෙකැලේ භූමිභාගයේ පිහිටි සංරක්ෂණය කරන ලද පෞරාණික අටුවෙහිය.

අලුත් සහල් මංගල්‍යයට නියමිත මූලික කටයුතු ඇරඹෙන්නේ ශ්‍රී දන්ත ධාතු මන්දිරයේ දියවඩන නිලමේතුමන්ගේ උපදෙස් අනුව, සුබ නැකත් මුහුර්තයන් යොදා නැකැත් මොහොට්ටාල විසින් නැකැත් පත්‍රයක් සම්පාදනය කිරීමෙන් අනතුරුවය. මෙම නැකැත් පත්‍රයෙහි මූලික වශයෙන් ශ්‍රී දන්ත ධාතු මන්දිරයේ සිට, ශ්‍රී දළදා මාලිගාව පෙරටු කොට සතර දේවාලයන්හි පෙරහර පල්ලෙකැලේ අටුව කරා ගමන් කිරීම, දියවඩන නිලමේතුමන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් වී සහල් බෙදා දීම, පසු දා සංඝාරාම විහාරස්ථානයේ සිට පෙරහරින් ශ්‍රී දන්ත ධාතු මන්දිරය කරා වින් සුබ මුහුර්තයෙන් ශ්‍රී දන්ත ධාතු මන්දිරයේ ගොක් කොළින් සරසා සැකසූ පුවක්හී ධාන්‍යාගාරයක වී සහල් තබා කිරීම හා අවසාන වශයෙන් දුරුතු මස පසළොස්වක පොහොය දිනට යෙදෙන සුබ නැකැත් මුහුර්තයෙන් ඒ අලුත් සහල් සේරු අනුවකින් බුද්ධපූජාව සම්පාදනය කරවා, ව්‍යංජන තිස් දෙකක් හා කැවිලි පිළියෙළ කරවා සුබ නැකැත් වේලාවට දෙනික බුත්කැන් බුද්ධ පූජාව සමඟ හාල් සේරු අසූවකින් පිසූ දානය වැඩසිටින මාලිගාවේ හඳුන්කුඩමේ උඩට උඩුවියන් බැමට ඇතිරිලි යොදා තැන්පත් කොට ඇති කිරිබත් භාජන පිරෙන සේ සේවාහාර නාහිමිපාණන් වහන්සේ ප්‍රමුඛව දියවඩන නිලමේතුමන් ඇතුළු නිලකරුවන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් ශ්‍රී දළදා වහන්සේ විෂයෙහි පූජා කිරීම සිරිතයි.

අලුත් වී සහල් බෙදා දීමේ චාරිත්‍රයේ නැකැත් වට්ටෝරුවට අනුව පළමුව සිදුකරනුයේ, දුරුතු පුර පසළොස්වක පෝය දිනයට දින කීපයකට පෙර සුබ නැකතින් දියවඩන නිලමේතුමා, සතර දේවාලයේ බස්නායක නිලමේවරු, කාරිය කරවන කෝරාළ, ලේකම් මොහොට්ටාල, ආදී නිලකරුවන් හා දේවාලවල කපුවන් ද කැටුව

'යම් ලොකෙකුගේ සිත දුටා රී දෙකේ අභියෝගයෙහි පැමිණේද ඒ ගෞතම ශ්‍රාවකයෝ ... පුවසේ සිද පුබුදිත්'

පල්ලේකැලේ අටුව කරා පෙරහැරින් ගමන් කිරීමය. පෙරහර එහි ළඟා වන විට ගුරුදෙණියේ විදානේ හා මහන්නා ඇතුළු රාජකාරිකරුවන් පෙර ගමන් කොට මුලත් තුරුල දී පිරිස පිළිගෙන අටුව කරා කැඳවාගෙන යනු ලැබේ.

අටුව පිහිටි භූමියට පැමිණීමෙන් පසු මල් පහන් සුවඳ දුම් පූජා කොට පනවා ඇති අසුන්හි දියවඩන නිලමේතුමා, බස්නායක නිලමේවරු හා අවශේෂ නිලධාරීහු ද අසුන් ගනිති. ඉන්පසු වෙස්, පන්තේරු, නැටුම් හා බෙරවාදන සංදර්ශනයක් පැවැත්වේ. එම නැටුම් හා වාදන සංදර්ශනය නිමාවීමෙන් සමග දියවඩන නිලමේතුමා ප්‍රමුඛ පිරිසට කැවුම් කිරිබත් ආදියෙන් යුක්ත තේ පැන් සංග්‍රහයක් පවත්වනු ලැබේ. තේ පැන් සංග්‍රහයට පසු දියවඩන නිලමේතුමා සෙසු පිරිස සමග වී සහල් ගබඩාකර ඇති අටුව වෙත පැමිණෙයි. එහිදී දියවඩන නිලමේතුමා සතර දේවාලයේ කපුරාළවරු අවට කහ දියර ඉස සුවඳ දුම් අල්ලා කැන්පත් කොට ඇති හම්බා බඳුන් ඉදක වෙත ළඟා වේ. මඟුල් බෙර වාදනය කෙරෙද්දී පහන් දැල්වූ පසු සතර දේවාලයේ කපුරාළලා විසින් අෂ්ටක කියා හමාරවත්ම ශ්‍රී දළදා මාළිගාවේ ලේකම් මොහොට්ටාල අලුත් සහල් බෙදාදීමේ ලේකම් වට්ටෝරුව තඹ තගා කියවීම අරඹයි. මෙහිදී දියවඩන නිලමේතුමා චාරිත්‍රානුකූලව ශ්‍රී දළදා මාළිගාවට ප්‍රථමයෙන් පිදී නැළියෙන් වී සහල් මැන පසෙක අසුන් ගනී. අනතුරුව මහන්නා සහ තවත් කෙනෙකු එලන ලද පැදුරක් මත වාඩි වී, පුදු රෙද්දක් අතුරා, ඒ මත සහල් ප්‍රමාණවත් කොටසක් කැන්පත් කොට, මහන්නා විසින් ඉතිරි වී සහල් මැනීම සිදු කරනු ලැබේ.

වී සහල් බෙදා දිය යුතු ලැයිස්තු අනුක් ලේකම් මිටියට අඩංගුය. පළමු ලේඛනය ආරම්භ වනුයේ ශ්‍රී දළදා මාළිගාව නමිනි. පළමු ලැයිස්තුවට විහාර දේවාල 91 ක් ද, දෙවන ලැයිස්තුවට 10 ක් ද, තෙවන ලැයිස්තුවට මල්වතු අස්ගිරි උභය මහා විහාරයේ අතිගරු මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේලා දෙනම, අනුනායක හිමිපාණන් වහන්සේලා තුන්නම හා එම විහාර දෙක ද ශ්‍රී දළදා මාළිගාවේ දියවඩන නිලමේ ප්‍රමුඛ රාජකාරිකරුවන්ට ද දේවාලවලට ද වී සහල් බෙදාදීම සිදුවේ. ශ්‍රී දළදා මාළිගාව සතර දේවාලය, මල්වතු අස්ගිරි උභය මහා විහාරය හා ගංගාරාමය යන සිද්ධස්ථානවලට අනෙකුත් විහාර දේවාලවලට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් වී සහල් වෙන්වන අතර, නොපැමිණි විහාර දේවාලවල වී සහල් සියල්ල ද ශ්‍රී දළදා මාළිගාවට හිමිවේ. බෙදාදුන් වී සහල් ඒ ඒ විහාරස්ථාන හා දේවාලයන්ට රැගෙන යන්නේ එකට නොව වෙන වෙනමය. තම තමන්ට ලැබුණු වී සහල් හේවිසිද මත තබාගෙන රැගෙන යාම සාමාන්‍ය සිරිතය.

ශ්‍රී දළදා මාළිගාවේ හා සතර දේවාලයේ වී සහල් රැගෙන අලුත් සහල් පෙරහර මුඩලිකඩින් හැරී ගංගාරාම විහාරයට ගොස් එදින රාත්‍රිය එහි නතරව සිට පසු දින පාන්දර අලි, ඇතුන්, කොඩි, බෙර, දවුල්, තම්මැට්ටම්, හොරණෑ හා කවිකාර මඩුව සමග අලුත් සහල් පෙරහර මුඩලිකඩ පසු කොට ශ්‍රී දළදා මාළිග වට ගෙවදී, ඉන් පසුව රැගෙන ආ අලුත් සහල් සුබ මොහොතින් ගබඩාවේ තැන්පත් කරන්නේ හේවිසි මණ්ඩපය අසල මැද මිදුලෙහි පොල් ගෙඩියක් බිඳ හේවිසි වාදනය හා කවිකාර මඩුවේ දළදා ගුණ ගායනා සිදු කෙරෙනු දැක්ක හැකිය.

දුරුතු පුර පසළොස්වක පෝය දිනට පෙර දින කාර්යකරවන කෝරාල විසින් විදානේවරුන් හා අලත්ති අම්මාවරු ලවා අලුත් සහල් පිරිසිදු කොට තබා පෝය දින සෙරවරුවේ ලිප් බැඳ එය වවා කහ දියර ඉස අලුත්සහල් සේරු 80 කින් බුද්ධ පූජාව සූදානම් කරවනු ලැබේ. එම පූජාව සඳහා අවුල්පත් හා ව්‍යංජන ද සූදානම් කර ගනිති.

උඩමාලේ පිහිත් කොටුවෙන් ඇතුල්වූ විට පිහිසෙන හඳුන් කුඩම් තුළ හාල් සේරු අනුවකින් පිසූ ආහාර පිරවිය හැකි විශාල කිරිබත් පාත්‍රය තැන්පත් කොට තබා අතිගරු මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ ද, තේවාවහාර නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ අනෙකුත් තේවාහාර ස්වාමීන් වහන්සේලා ද, දියවඩන නිලමේතුමා ඇතුළු නිලකරුවෝ ද මහත් ශ්‍රද්ධාවෙන් කිරිබත් පාත්‍රය පිරෙන තෙක් දානය බෙදති. ව්‍යංජන අවුල්පත් හා පලතුරු ආදිය පූජාසනය මත වෙනම තැන්පත් කිරීමෙන් අනතුරුව සියලු දාන වස්තු ශ්‍රී දළදා වහන්සේ විෂයෙහි පූජා කරති. මෙම පූජාව කෙරෙනුයේ දිනපතා අනුබ මුරතැන් බුද්ධ පූජාවට අමතරවය. සතර දේවාලය ඇතුළු අනෙකුත් විහාරස්ථාන හා දේවාලවල ද මෙකී වේලාවේදීම අලුත් සහලින් පිසූ අහරින් බුද්ධ පූජා හා දේව පූජා සිදු කරති.

පෙර රජදරුවන් විසින් අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන ආ මෙම මංගල සම්මත අලුත් සහල් මංගල්‍යය කෘෂිකර්මය ජීවන වෘත්තිය කරගත් පැරණි ජන සමාජයේ සංස්කෘතිය සමග බැඳීමින්, ලක්දිවට මිහිඳු දහම් වැඩම වීමත් සමග වඩාත් වර්ධනය වී කලට වැසි ලැබී, අස්වැන්න නිසි පරිදි ලැබී රටට, දැයට, දහමට සමෘද්ධිය සෞභාග්‍යය ලබාගනු වස් විරාගත සාම්ප්‍රදායික චාරිත්‍රමය පූජා විධි ක්‍රමයක් ලෙස අද දක්වා අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන එමි. කාගේත් පහන් සංවේගයට හේතු වෙනවා ඇත.

කේ. මීගහකුඹුර

බෞද්ධ පුවත්

අස්ගිරි අනුනායක හිමිපාණන්ගේ ජන්මෝත්සවය ජනවාරි 11 වැනිදා

ගොරවාරිත ගලගම ධම්මසිද්ධි ශ්‍රී ධම්මානන්ද අත්ථදස්සාභිධාන සියම්මෝපාලි මහා නිකායේ අස්ගිරිය මහා විහාර පාර්ශවයේ අනුනායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ජන්මෝත්සවය ජනවාරි 11 වැනිදාට යෙදී ඇත.

දෙහිගාහිත මහියංගන රාජමහා විහාරය, මාතලේ උරුලෑවත්ත පන්සල, අලව්ව කුඹුරුව රාජමහා විහාරය, අස්ගිරිය මහා විහාරයේ උරුලෑවත්ත පන්සල හෙවත් සහල් පන්සල යන විහාර ස්ථානයන්හි අධිපතිත්වය දරමින් ශාසනික දියුණුව වෙනුවෙන් කැපවුණු කර ඇති අනුනායක හිමිපාණන්ට තව කවත් ආයුෂ හා සෞඛ්‍ය සම්පත්වලින් ඉටු කිරීමට ශ්‍රී දළදා සමිඳුන්ගේ ආශිර්වාදය හිමිවේවා යැයි ප්‍රාර්ථනා කරමු.

අනුරාධපුර අසිරිමත් මහ බෝ වන්දනාව ජනවාරි 24 වැනිදා

සිරි සිදුහත් බෝසත් සමිඳු පදනම සහ සිරිමහ බෝ පදනම මෙහෙයවනු ලබන අසිරිමත් මහ බෝ වන්දනාව සහ මහ බෝ පෙරහර ජනවාරි මස විසිහතර වැනි දින අනුරාධපුර ජයසිරි මහ බෝ සමිඳුන් අභියසදී පැවැත්වේ.

සිරිමහ බෝ සමිඳු ලක්දිවට වැඩම කොට වසර 2322 ක් පිරීම, රටවැසි ජනතාවට සෞභාග්‍යය ප්‍රාර්ථනා කිරීමත්, 2015 න් ආරම්භ වූ නව වසරට සෙත් පැතීමත්, අනුරාධපුර රන් වැට ඉදිකොට වසර 45 ක් සම්පූර්ණ වීම මුල්කරගෙන ආරාධිත විදිනේ පවත්වනු ලබන මෙම අසිරි පින්කමට සහභාගී වන මහා සංඝරත්නය ප්‍රධාන බෞද්ධ පිරිස මෙදින දවස එකට පූජාරාම අශෝකාරාම අභියසින් මහ පෙරහරකින් පිටත්ව රුවන්වැලි මහා සෑ සමිඳු අභියසින් ජයසිරි මහ බෝ සමිඳු අසලට පැමිණෙනු ඇත. මහා සංඝරත්නය මෙහෙයවනු ලබන මහා පිරිත් දේශනාත්, බෝධි පූජාවන් මධ්‍යයේ පෙරහරින් ගෙන යන ලද සුවඳ කලශ ඇතුළත් රනින් පිරවූ සම්පූර්ණ පූජාවන් මෙහිදී ජයසිරි මහ බෝ සමිඳුන් උදෙසා පූජා කරනු ඇත. මෙහිදී මහා සජ්ඣායන සූත්‍රය පිංකරුවන් වෙනුවෙන් සිදුකෙරේ.

කේ. බණ්ඩාරනායක

යටිහලගල පුරාණ රජමහා විහාරයේ ශ්‍රී මහා බෝධි ශාඛාවක් රෝපණය කිරීමේ මහා පුණ්‍යෝත්සවය.

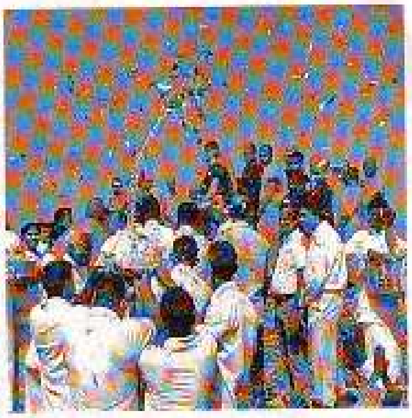

මල්වතු මහාවිහාරපාර්ශ්වයේ
සංඝරාජ පිරිවෙනේ

වාර්ෂික ත්‍යාග ප්‍රදානෝත්සවය සාර්ථක ලෙස අවසන්

ශ්‍යාමෝපාලි මහා නිකායේ මල්වතු මහාවිහාර පාර්ශ්වයේ අතිපූජ්‍ය තිබ්බටුවාවේ ශ්‍රී සිද්ධාර්ථ සුමංගලාභිධාන මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ අවවාද අනුශාසනා හා මඟපෙන්වීමෙන් පවත්වාගෙන යනු ලබන සංඝරාජ මහපිරිවෙණෙහි වාර්ෂික ත්‍යාග ප්‍රදානෝත්සවය ශ්‍යාමෝපාලි මහා නිකායේ මල්වතු මහාවිහාර පාර්ශ්වයේ අතිපූජ්‍ය ආචාර්ය නියංගොඩ ශ්‍රී විජිතසිරි අනුනායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේලා ඇතුළු සංඝයාගේ හා ශ්‍රී දළදා මාළිගාවේ ප්‍රදීප් නිලංග දැල දියවඩන නිලමේතුමන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් පසුගියදා මහඟුලින් පැවැත්විණ.

රාජපූජිත මල්වතු මහාවිහාරයෙහි වැලිවිට පිණ්ඩපාතික අසරණ සරණ සරණංකර සඟරජ මාහිමිපාණන් වහන්සේ කීර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ රජතුමාගේ අනුග්‍රහය ලබා වර්ෂ 1753 වැන්නේ දී සියම් උපසම්පදාව ඇතිකිරීමත් සමඟ මෙරට ශාසනික පුනර්ජීවනය පමණක් නොව ධර්මශාස්ත්‍රීය ප්‍රබෝධය ද ඇතිවිය. එදා ඇතිවූ ශාසනික හා ධර්ම ශාස්ත්‍රීය පුනරාලෝකය වර්තමානය දක්වාත් පැවතීම අප සැමගේ මහත් භාග්‍යයකි.

එසේ සදානුස්මරණීය ධර්මශාස්ත්‍රීය සේවාවක් ඉටු කළ වැලිවිට අසරණ සරණ පිණ්ඩපාතික සරණංකර සංඝරාජෝත්තමයාණන් වහන්සේ කෙරෙහි දක්වන පූජෝපහාරයක් වශයෙන් 1896 වැන්නේ

මැයි 08 වන දින එවකට අභිදෘතුම් මහානායක පදවිය හොබවන ලද අතිගෞරවාර්හ තිබ්බටුවාවේ ශ්‍රී සිද්ධාර්ථ සුමංගලාභිධාන මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ විසින් මල්වතු මහාවිහාරයේ පෝයමළු විහාරභූමියේ මෙම සංඝරාජ පිරිවෙන පිහිටුවීමෙන් සිදුකළේ බලවත් ශාසනික සේවාවකි.

එදා එහි ප්‍රථම පරිවේණාධිපති ධුරය හෙබවූ අතිපූජ්‍ය සිරෝමණි මඩුගල්ලේ සිද්ධාර්ථ හිමි පියවරෙන් පියවරට මෙම පිරිවෙන දියුණු කිරීමෙන් පසු, පරිවේණාධිපති ධුරය ඉසිලූ අතිපූජ්‍ය මාබෝපිටියේ මේධංකර නාහිමි, අතිපූජ්‍ය අඹුළුගම රාජගුරු ශ්‍රී විපස්සි නාහිමි, අතිපූජ්‍ය සිරිමල්වත්තේ ආනන්ද අනුනාහිමි, අතිපූජ්‍ය අඹන්වැල්ලේ ශ්‍රී පඤ්ඤාසේකර අනුනාහිමි, පූජ්‍ය වල්ගොව්වාගොඩ විමලබුද්ධි නාහිමි, පූජ්‍ය මඩුගල්ලේ සිද්ධාර්ථ නාහිමි, පූජ්‍ය කුරුගම්මන ධම්මරක්ඛිත නාහිමි ඇතුළු මහාසංඝරත්නය මෙම මහපිරිවෙන තුළින් ඉටු කළ ශාසනික හා ධර්මශාස්ත්‍රීය මෙහෙයන් අපමණය.

වර්තමාන පිරිවෙන්පති ධුරය දරන මල්වතු මහාවිහාර පාර්ශ්වයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කාරක සංඝසභික පූජ්‍ය නැගිණියෙල පියදස්සි නාහිමි ඒ අතීත නාහිමිවරුන්ගේ ආදර්ශය ලබාගනිමින් සංඝරාජ මහපිරිවෙන උත්කෘෂ්ට ශාසනික උන්නතිය හා ධර්මශාස්ත්‍රීය දියුණුව පිණිස සාර්ථක ලෙස අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම අගය කරමු.

මූලික පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය හා ප්‍රාචීන, ප්‍රථම, මධ්‍යම, අවසාන දක්වා පන්තිවල ඉගෙනුම ලබන ශිෂ්‍ය භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ හා ගිහි ශිෂ්‍යයන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතු ඇගයීමකට ලක් කොට වාර්ෂික ත්‍යාග ප්‍රදානෝත්සවයක් ඉතා සාර්ථක ලෙස පැවැත්වීම ඉතා වැදගත් කාරණයකි. ශාසනයේ චිර පැවැත්ම හා සඟ සසුනේ උන්නතිය උදෙසා මෙම පිරිවෙන තුළින් භාෂා හා ධර්මශාස්ත්‍රීය දැනුම ලබාදීම ශාසනයේ චිර පැවැත්මට බලවත් රුකුලක් සේ සැලකිය හැකිය.

මෙම උතුම් කාර්යය ඉටුකිරීමෙහිලා මඟපෙන්වන අතිපූජ්‍ය මහානායක තිබ්බටුවාවේ ශ්‍රී සිද්ධාර්ථ සුමංගලාභිධාන මාහිමිපාණන් වහන්සේටත්, අනුනායක මාහිමිපාණන් වහන්සේලා දෙනමටත්, පිරිවෙන්පති නාහිමිපාණන් ඇතුළු ආචාර්ය මණ්ඩලයටත්, ශිෂ්‍ය භික්ෂූන් වහන්සේලාටත් අපගේ ගෞරවය හා ප්‍රශංසාව හිමිවෙනවා ඇත. මෙම ත්‍යාග ප්‍රදානෝත්සවය සාර්ථක ලෙස පැවැත්වීමට දායක වූ සැමට දළදා වරුණේ ගෞරවය හා සුබාශිංසනය පළ කර සිටිමු.

ජේ. මීගහකුඹුර

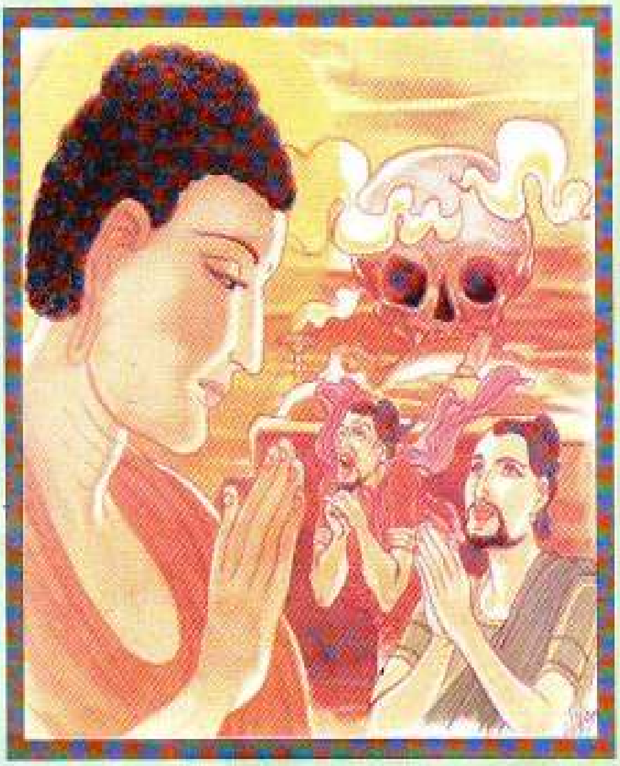

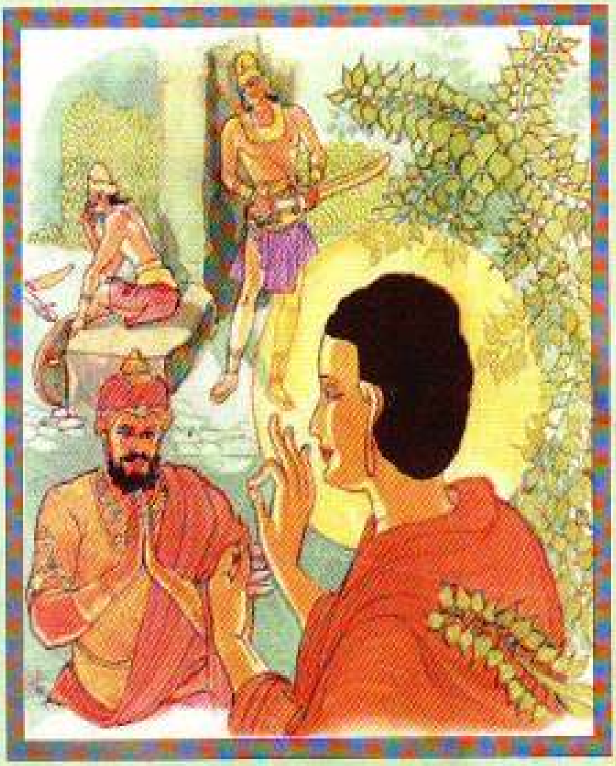

යහ පාලනයට මඟ

වේළුද්වාර සූත්‍රය ඇසුරිනි

බුද්ධ යන වචනයට අරුත් රැසක් තිබේ. ලෝකය මැනවින් නුවණින් අවබෝධ කළ තැනැත්තා යන්න එක් අරුතකි. ලොව මිනිසුන් මෙන්ම සෙසු සත්වයන්ද දුක් විඳිති. දුකට කිසිවෙක් කැමති නැති නිසා, ඈත කාලයක සිටම මිනිසා දුකෙන් නිදහස් වීමේ මඟ සෙවීමට උත්සාහ කළහ. එහි ප්‍රතිඵල හැටියට විවිධ විමුක්ති මාර්ග ලොවට අනාවරණය විය. බුදු දහම පහළ වන්නේ එවැනි ඉගැන්වීම් හැට දෙකක් පමණ ක්‍රියාත්මකව පැවති සමයකයි. සෙසු ඉගැන්වීම්වලට වඩා බුදු දහම වෙනස් වන එක් සාධකයක් වන්නේ, බෝධිසත්වයන් වහන්සේ සසර ගමනේදී ලද අත්දැකීම් මුල් කර ගෙන ඉදිරිපත් කළ දහමක් වීමයි. ඒ බව "අරිය පරියේසන" සූත්‍රයෙන් පෙළිකර තිබේ. ලොව අන් කිසිදු ඉගැන්වීමකට මෙවැනි පදනමක් නැත. එමෙන්ම මෙහි අන්තර්ගතය වන්නේ, ලොව පවත්නා ස්වභාවයයි. එබැවින් බෞද්ධ ඉගැන්වීමේ පරණ වීමක් හෝ කල් ඉකුත් වීමක් ඇති නොවේ. අකාලික ගුණයෙන් යුතු ඉගැන්වීමකි.

නූතන ලෝකය විද්‍යා හා තාක්ෂණයෙන් ඉතා දියුණු මට්ටමකට පත්ව තිබේ. පැරණි සමාජයට වඩා මිනිස් චර්යා බොහෝ දුරට වෙනස් කරවන, නව නිපැයුම් වෙළෙඳ පොළට පැමිණ තිබේ. එනිසාම මිනිස් ජීවිත මෙන්ම චර්යාවන්ද, සංකීර්ණත්වයට පත්ව තිබේ. අද බොහෝ දෙනාකුට තමන්ට කියා කිවහැකි ගෙයක් දොරක් තිබේ. වත්කම් ඇති උදවිය සියලු පහසුකම් ඇතිව මහා මන්දිර ඉදිකර ගෙන සිටිති. මෙරට පමණක් නොව පිටරටවලද ඇතැමුන් නිවෙස් මිලට ගෙන තිබේ. ධන සම්පත්වලින්ද අඩුවක් ඇති බවක් නොපෙනේ. වෙළෙඳ පොළට අලුතින්ම එන, කෝටි ගණන් වටිනා වාහන පාවිච්චි කරති. විදේශීය මෙන්ම දේශීය වෙළෙඳ පොළේ ඇති අගනාම ඇඳුම් පරිහරණය කරති. අනේක විධ සුවඳ විලවුන් වර්ගද භාවිත කරති. දරුවන් හදාවඩා ගෙන, මහා ධනයක් වැය කොට උගන්වති. ලොකු මගුල් කරති. රැකියාවලටද යොමු කරති. සියල්ල පරිපූර්ණව ඇතත් බොහෝ දෙනකුට අහිමි වූ දෙයක් තිබේ. එනම් හිතේ සැනසිල්ලයි. අහිමිව ඇති සතුට ළඟා කරගැනීමට ඔවුන් නොයෙක් දේ කරති. මධ්‍යසාරවලට යොමුවීම ඉන් එකකි.

මේ තත්ත්වය මෙරට පමණක් නොව ලෝකයටම අද තවත් ගැටලු රාශියක් නිර්මාණය කිරීමට සමත් වී තිබේ. එක්තරා අන්දමකට එය සර්වකාලීන ගැටලුවක් යයි කීවද වරදක් නැත. බුදුරජාණන් වහන්සේ වරක් කොසොල් දනව්වේ වේළුද්වාර නම් ගමට වැඩම කළහ. එහිදී වේළුද්වාර ඇසුරුව ගම්වැසි බමුණෝ උන්වහන්සේ හමුවට පැමිණෙති. ඔවුහු බුදුරජාණන් වහන්සේ හමුවට පැමිණෙන්නේ, උන්වහන්සේ පිළිබඳ පැතිර තිබුණු කීර්ති රාවය ඇසීමෙනි. "ගෞතමයන් වහන්සේ අරහත්ය, සම්මා සම්බුද්ධය, විද්‍යා හා චරණ ධර්මයන්ගෙන් යුක්තය, එතුමා සුගත ගුණයෙන් යුක්තය, ලෝකවිදූය, අනුත්තර පුරිස ධම්ම සාරථිය, දෙව් මිනිසුන්ට ශාස්තෘය, බුද්ධ නම් වන සේක. එමෙන්ම භගවා ගුණයෙන්ද යුක්තය. එතුමාණෝ මුල, මැද හා අග යන තුන් තැනෙහිම යහපත් වන දෙසුම් පවත්වති. ඒවා අරුත්බරයි, හොඳ තේරුමකින් යුක්තයි. උසස් ජීවිතයකට මඟ කියා දෙනවා." මේ කීර්ති රාවය නිසාම ඔවුන්

"කෝපයෙන් මත් වූ තැනැත්තා උමතු අශ්වයෙකු පිට නැගී යන්නෙකු වැනිය"

බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇ. [illegible] ඇතැයි සිතා උන්වහන්සේ [illegible] පැමිණියා. [illegible] ධර්මය ආරාධනා කළේ මෙලෙසිනි. "[illegible] එම් දරුවන්ගේ [illegible] සහිතව [illegible] [illegible] ඇත. [illegible] මල් පළ විලවුන් [illegible] පාවිච්චි කරන්නෙමු. [illegible] ජීවිත [illegible] [illegible] කැමැත්තෙන් ඇති [illegible] මිනිස් [illegible] "[illegible] දෙසනු මැනව".

බුදුරජාණන් වහන්සේ [illegible] අනුශාසනා කිරීම සඳහා අත්තූපනායික ධර්ම දෙසා [illegible] [illegible] සූත්‍රයට ඇතුළත්ව තිබේ.

මේ සූත්‍රයේ [illegible] ගිහි ලිහිලි [illegible] හුරුණින් විමසා බලන විට, [illegible] ඇති [illegible] සිටියේ. එනම්,

- "බුදුරජාණන් වහන්සේ [illegible] ගිහි මිනිසුන් සඳහා විශේෂ [illegible] සඳහා [illegible] [illegible] [illegible]
- "ගිහි ජීවිතයේ [illegible] [illegible] අතර දහම් [illegible] ඇතිමට ඉඩකඩ තිබෙන බව
- "කය හා වචනය [illegible] [illegible] යුත්තේ ඇයිද යන බව
- "අත්තූපනායික ධර්ම [illegible] පැහැදිලි කර දීම
- "ත්‍රිකෝටි පාරිශුද්ධ සීලය [illegible] හෙළි කිරීම
- "ආධ්‍යාත්මික දියුණුව [illegible] ඇතිකර ගත හැකි බව [illegible] දීම" වැනි [illegible] [illegible] මෙහි ඇතුළත් වේ.

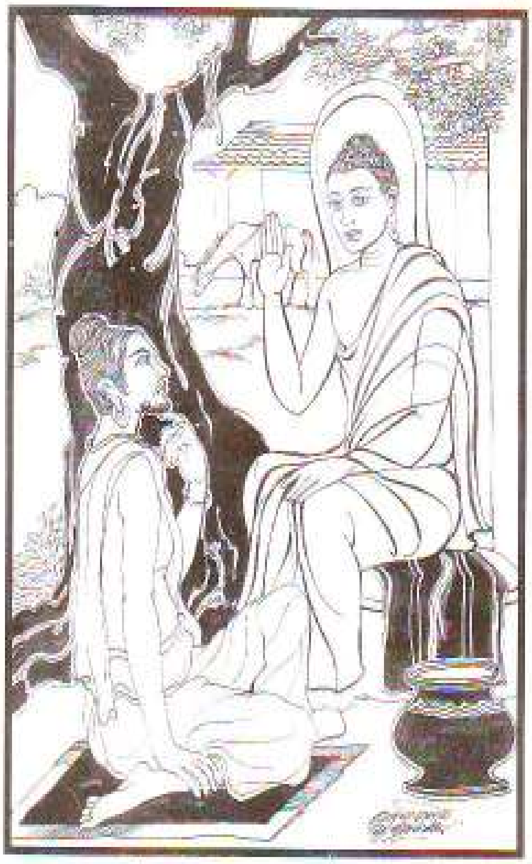

බුදුරජුන් හමුවට පැමිණි [illegible] කිහිපදෙනෙක් [illegible] [illegible]. උන්වහන්සේ [illegible] [illegible] දෙසුන. එයින් [illegible] [illegible] දහම් බෝධියක් සඳහා නොව මිනිසුන් සඳහා වූවක් බවයි. මෙහි [illegible] [illegible] දෙන්නේ කය හා වචනය සංවර කරගෙන [illegible] ආකාරයයි. ප්‍රාණඝාතය, අදත්තාදානය හා කාමමිථ්‍යාචාරය යන කායික ක්‍රියා තුන [illegible] කිරීමද, [illegible], පිසුණාවාචා, පරුෂාවාචා, හා සම්ඵප්පලාපා යන වචනයෙන් සිදුවන වැරදි හතරෙන් වැළකීමද යන කරුණු මෙයට ඇතුළත් වේ. සිල් සමාදන් වීමෙන් [illegible] කරන්නේ, තමන් සමාදන් වන සිල් පදවලින් [illegible] වැරදි නොකර සිටීමට, තමන් තුළ [illegible] ඇතිකර ගැනීමයි. සීලයෙන් [illegible] පුද්ගල ක්‍රියාකාරකම් පාලනය කිරීමයි. තම හැසිරීම පාලනයකින් තොර වුවහොත, ඒ පුද්ගලයාගෙන් සමාජයට සිදුවිය හැකි හානිය අති විශාලය. ලොව [illegible] [illegible] මිනිස් හැසිරීමක් නිසා විපතක්, කරදරයක් සිදුවේ නම්, ඒ සීලය [illegible] නිසාය. අද බොහෝ දෙනා සිල් ආරක්ෂා කිරීමට උනන්දු නොවෙන බවක් පෙනේ. සිල් පද පාඨම් කරගෙන කියවීමට [illegible] හුරුව සිටිති. ඊට හේතුවක් නම් සිල් රැකිය යුත්තේ කුමක් සඳහාදැයි බොහෝ දෙනකු නොදනිමයි.

"[illegible] ලෝකේ මිනිස්සු [illegible] හදන්ට බැහැ, අපි [illegible] [illegible]" [illegible] සිතති. එය බෝධියක් නොවේ. තමන් [illegible] වැළකී [illegible] අයත් වළකාලීමට කටයුතු කිරීම [illegible] බෝධියාගේ වගකීම බව, මේ සූත්‍රයේ පැහැදිලි කෙරෙන ත්‍රිකෝටි පාරිශුද්ධියෙන් අනාවරණය කෙරෙයි. ඒ අනුව පුද්ගලයකු තුන් ආකාරයකින් සිරිතදකම ඇති කරගත යුතුය. එනම් තමන් [illegible] වැළකීම පළමුවැන්නයි. දෙවැන්න අනුන් වැරදින් වළකාලීමයි. [illegible] [illegible] නොකිරීමේ ගුණය අගය කිරීමයි. [illegible] [illegible] [illegible] දෙනා පෙළඹවන්න [illegible] කරති. තමන් වැරදින් වැළකී සිටිති. එසේත් දෙවැනි තෙවැනි කරුණු අභිබනා [illegible]. [illegible] [illegible] පුද්ගලයන් [illegible] [illegible] ඇත්තේ, [illegible] තුළ ඇති වැරදි [illegible] වූවත්, බුදුරජාණන් වහන්සේ එය අනුමත කළේ නැත. උන්වහන්සේ අනුමත කළේ නැති හැසිරීම වැරදි නොකිරීමේ ගුණය වර්ණනා කරන ලෙසය.

[illegible] දරුවන් පෝෂණය කරමින්, රැකියාවල යෙදෙමින් [illegible] ජීවිතයක් ගෙවන ගිහියාට, දහමට අනුව කටයුතු කිරීම [illegible] [illegible] සමහරු සිතති. [illegible] [illegible] [illegible] කරන දහමින, සැදැහැවත් ජීවිත [illegible] [illegible] තිබේදැයි [illegible] විමසති. මේ ගැටලුවලට [illegible] විසඳුමක් මෙම සූත්‍රයෙන් ලබාගත හැක. දහම් මග පිළිබඳ මහා අවබෝධයක් ලබාගත් නොහැකුව, පැවිදිවන්ම ගිහි ජීවිතයට අදාළ සියල්ල කරමින් සතුටින් ජීවත් විය හැකි බව, මෙහි දක්වෙන සෝතාපත්ති අංග හතරෙන් හෙළි කරයි. අවෙච්චප්පසාදයෙන් යුතුව බුදුරජාණන් වහන්සේ, ධර්මරත්නය හා සංඝරත්නය සරණ යාමත්, අරියකාන්ත සීලය ආරක්ෂා කිරීමත් යන මේ සතර, සෝතාපත්ති අංග වේ. බුදුන් සරණ යාම යනු බුද්ධත්වය පිළිගැනීමයි. එසේ පිළිගැනීමෙන් ඇති නැනැත්තා බාහිර බලවේග පිළිබඳ විශ්වාස නොකරයි. දහම් හුරුණ හෙළි කරන මග බැවින්, දහම් සරණ යන්නාට අනෙකකු සරණ යාමේ අනුවණකම වටහෙනු ඇත. ආර්ය සංඝයා තුළ පැවැති උදාර ගුණ, තමන් තුළ ඇතිකර ගැනීම සංඝයා සරණ යාමයි. කරුණු දන තෙරුවන් සරණ යන නැනැත්තා අකුසලයෙන් වැළකී, කුසලයෙහි යෙදෙයි. එන් අයද අකුසලයෙන් වළකාලයි. එසමණින්ද නොව, ඔහු තමන් සමාදන් වන සීලය පළද නොකරගෙන, සිදුරු නොකරගෙන ආර්යයන් වහන්සේලාගේ ප්‍රසාදය ඇතිවන පරිදි ආරක්ෂා කරයි. එසේ රකිනු ලබන සීලය අරිය කාන්ත සීලය ලෙස දක්වා තිබේ. මුලින් දක්වන ලද කාය වාග් ප්‍රවර්තනයේ අංග හත සපුරාගෙන, සෝතාපත්ති අංග හතර දියුණු කරගත් නැනැත්තාට, "මම නිරයෙන්, ප්‍රේත ලෝකයෙන්, තිරිසන් බවෙන් මිදුණෙක් වෙමි" යි සහතික විය හැක. එබැවින් මනුෂ්‍යයන් කිහිපදෙනකුන් හමුවන, නරකක් සිදු නොවේ. යහපතක්, පැහැපත්ව සිදුවෙයි. ඔහු නිර්භයව ජීවත් වන්නා වේයි. සෙසු අයද බියෙන් තොරව ජීවත් වෙති. ප්‍රීති ප්‍රමෝදයට පත්වෙති. වර්තමාන ලෝකයේ බොහෝ මිනිස්සු බියෙන් සැකෙන් යුතුව ජීවත් වෙති. ඒ බිය ඇත්තේ සතුනට නොව මිනිසුන්ටමය. අපට එවැනි බියක් ඇත්තේ මිනිසුන් තුළ ශික්ෂණය ගෙවින් සීලය නැති නිසයි. ජාති, ආගම් ආදි භේදයකින් තොරව, පාලක පාලිත හැම දෙනාම තම චර්යාවන් ශික්ෂණයට පත් කරන්නේ නම් එහෙන බිය පහව යයි. ආරක්ෂාව තහවුරු වෙයි. එතිනාම සතුට උතුරා යයි. එහෙන යහපත් සමාජයක් හා යහ පාලනයක්ද දකිය හැක.

පූජ්‍ය හෙළුවාකන්දේ ඥාණානන්ද හිමි